

MONITORING I EVALUACIJA POLITIKA ZA SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA: PRIRUČNIK ZA ZASTUPNIKE ŽRTAVA

**BALKANS
ACT
NOW!**

Projekat podržava Evropska unija

WOMEN'S RIGHTS CENTER
CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA

Monitoring i evaluacija politika za suzbijanje trgovine ljudima: priručnik za zastupnike žrtava

Ovaj priručnik je razvijen na osnovu ideje i inputa NVO ASTRA - Akcija protiv trgovine ljudima i partnerskih organizacija u okviru projekta „Balkans ACT (Against the Crime of Trafficking) Now! uz podršku Evropske unije.

Autori: Mike Dottridge na osnovu ranije verzije koju su sačinili Roderick Ackermann i Pierre Cazenave

Partnerske organizacije: ASTRA (koordinator, Srbija), Otvorena porta – La Strada (FYR Makedonija), Međunarodni forum solidarnosti - EMMAUS (Bosna i Hercegovina), Centar za ženska prava (Crna Gora), La Strada International, Holandski helsinški komitet (Holandija), ALC i CCEM (Francuska).

MONITORING I EVALUACIJA POLITIKA ZA SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA: PRIRUČNIK ZA ZASTUPNIKE ŽRTAVA

Autori:

Mike Dottridge

Pierre Cazenave

Roderick Ackerman

ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima, Srbija

MSF EMMAUS - Bosna i Hercegovina

Otvorena porta La strada - BJR Makedonija

Centar za ženska prava - Crna Gora

La strada International – Holandija

Holandski helsinški komitet – Holandija

Accompagnement, Lieux d'Accueil, Carrefour éducatif et social - Francuska

Comité Contre L'Esclavage Moderne - Francuska

Dizajn: Darko Kolesar

Napomena: Ova publikacija je izrađena uz podršku Evropske unije. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost organizacija članica BAN projektnog tima i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.

Sva prava zadržana. Priručnik za monitoring i evaluaciju je vlasništvo organizacija koje su učestvovala u realizaciji projekta Balkans ACT Now! Sadržina ove publikacije se može slobodno koristiti i umnožavati u obrazovne i druge nekomercijalne svrhe, pod uslovom da se uz svaku takvu reprodukciju navede kao izvor Balkans ACT Now!.

SADRŽAJ

Predgovor	6
Glosarijum	8
Lista skraćenica	10
Uvod	11
Kako je nastao Priručnik	11
Ko može da koristi Priručnik	12
Struktura Priručnika	13
Okvirni indikatori	14
PRVI DIO: Usklađenost nacionalnih zakonodavnih i policy okvira sa međunarodnim standardima	17
Odjeljak 1.1: Uvod u međunarodne i evropske instrumente	17
Odjeljak 1.2: Indikatori usklađenosti sa međunarodnim standardima i dobrom praksom	19
A. Zakon i nacionalni pravni okvir za kriminalizaciju trgovine ljudima	19
A.1 Opšte informacije o zakonu i pravnim procedurama	19
B. Identifikacija žrtava trgovine ljudima	25
B.1 Pravni okvir i procedure za identifikaciju žrtava trgovine ljudima	25
C. Zakonske odredbe o zaštiti žrtava trgovine ljudima	27
C.1 Zaštita svih žrtava	27
C.2 Posebne mjere zaštite za djecu	29
C.3 Zaštita žrtava koje nisu državljani države koja se prati (dozvole boravka i povratak žrtava), uključujući i djecu	30
C.4 Zaštita državljana koji su eksploatisani u inostranstvu i koji su se vratili u svoju zemlju	31
D. Pomoć i podrška žrtvama	32
D.1 Uopšteno o pomoći	32
D.2 Pravni savjet i pravna pomoć	33
E. Kompenzacija i naknada štete	35
E.1 Kompenzacija i naknada štete dostupna prema zakonu	35
F. Institucionalni okvir, uključujući koordinaciju, kapacitet i međunarodnu saradnju	36
F.1 Institucionalni okvir uspostavljen zakonom	36
G. Dostupnost podataka, zaštita podataka i zaštita privatnog života	38
G.1 Zakoni i politike u vezi sa zaštitom podataka i zaštitom privatnog života	38

3

DRUGI DIO: Monitoring i evaluacija rezultata nacionalnih okvira za suzbijanje trgovine ljudima	41
Odjeljak 2.1: Smjernice za monitoring i evaluaciju rezultata nacionalnih okvira za suzbijanje trgovine ljudima	41
Tema 1: Monitoring i evaluacija projekta u odnosu na monitoring i evaluaciju opšteg sistema za suzbijanje trgovine ljudima	41
Tema 2: Indikatori	42
Tema 3: Definicija „žrtve trgovine ljudima“	43
Tema 4: Period izvještavanja	45
Tema 5: Kalkulacije koje vrše osobe uključene u monitoring	46
Tema 6: Ocjene koje daju osobe uključene u monitoring	46
Tema 7: Izvori podataka	47
Tema 8: Struktura monitoringa	49
Tema 9: Priprema izvještaja za publikovanje na bazi podataka prikupljenih u procesu monitoringa	50
Odjeljak 2.2: Indikatori za praćenje i ocjenu rezultata državnih okvira za suzbijanje trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda	53
A. Zakon i pravni okvir: istraga i krivično gonjenje trgovaca	53
A.2 Opšti podaci o istrazi i krivičnom gonjenju	53
A.3 Statistički podaci o krivičnom postupku i osuđujućim presudama (u određenom vremenskom periodu)	60
B. Identifikacija žrtava	64
B.2 U vezi sa osobama koje su identifikovane	64
B.3 Osporena identifikacija i osobe koje su nekorektno kategorizovane kao da nijesu žrtve	68
C. Zaštita žrtava trgovine ljudima	71
C.5 Zaštita svih žrtava (uključujući one koje su eksploatisane u stranoj zemlji, a koje su se nakon toga vratile u zemlju koja se prati)	71
C.6 Period oporavka i refleksije	73
C.7 Zaštita institucija i pojedinaca koji pružaju podršku žrtvama	74
C.8 Zaštita žrtava trgovine ljudima koje su se vratile u zemlju porijekla	75
C.9 Zaštita djece žrtava	77
C.10 Zaštita žrtava koje su strani državljani	79

D. Pomoć i podrška žrtvama	84
D.3 Pomoć svim žrtvama iz svih kategorija	84
D.3.a Sklonište i materijalna pomoć	84
D.3.b Medicinska pomoć	86
D.3.c Informacije	88
D.3.d Stručno osposobljavanje/Ekonomsko osnaživanje	89
D.3.e Drugo	89
D.4 Pomoć i podrška djeci žrtvama	90
D.4.a Sklonište i materijalna pomoć	90
D.4.b Medicinska pomoć	92
D.4.c Obrazovanje i stručno osposobljavanje	92
D.5 Pomoć pružena žrtvama-državljanima koje su identifikovane u drugoj zemlji i koje su se nakon identifikacije vratile (ili bile vraćene) u svoju zemlju porijekla, ili koje su se samoidentifikovale kod državnih organa nakon što su se bez pomoći vratile u svoju zemlju porijekla	93
D.6 Pravna pomoć i podrška	95
E. Kompenzacija i naknada štete	97
E.2 Kompenzacija i naknada štete u praksi	97
F. Institucionalni okvir, uključujući kapacitete, koordinaciju i međunarodnu saradnju	100
F.2 Kapaciteti	100
F.3 Rod	103
F.4 Državna koordinacija i saradnja	104
F.5 Međunarodna saradnja	107
G. Dostupnost podataka, zaštita podataka i zaštita privatnog života	109
G.2 Rukovanje i zaštita podataka u praksi	109

ANEKS 1: Lista odabranih relevantnih međunarodnih instrumenata i standarda	113
--	-----

PREDGOVOR

Svjedoci smo sve intenzivnijih aktivnosti u oblasti suzbijanja trgovine ljudima i zaštite žrtava u cijelom svijetu nakon što je 2000. godine usvojen Protokol za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudskim bićima, naročito ženama i djecom koji dopunjava Konvenciju UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, a u Evropi naročito nakon stupanja na snagu Konvencije Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima 2008. godine. Međunarodnu zakonodavnu aktivnost su pratile promjene u nacionalnim zakonodavstvima, razvoj nacionalnih „anti-trafiking“ politika i mehanizama za upućivanje, kao i snažno učešće civilnog društva posebno u oblasti pružanja pomoći žrtvama i danas sve popularnijeg podizanja svijesti javnosti. Pojavili su se i različiti izvještaji u kojima se ocjenjuje situacija u vezi sa trgovinom ljudima u cijelom svijetu ili u pojedinim regionima i državama. Države, vlade i međunarodne organizacije pokušavaju da procijene broj žrtava trgovine ljudima i eksploatacije, kao i da ocijene rad nacionalnih država i međunarodne zajednice u suzbijanju ovog problema. Ove ocjene i procjene se vrše na bazi različitih metodologija i reflektuju različita stanovišta.

Incijalna ideja za razvoj instrumenta za praćenje nacionalnih politika za suzbijanje trgovine ljudima potekla je od Marije Anđelković iz ASTRE (Akcija protiv trgovine ljudima, Srbija). Svjesne značaja nezavisnog i objektivnog ocjenjivanja za dalji razvoj i unapređenje državnog odgovora na problem trgovine ljudima, od početka svog rada, ASTRA je pratila i izvještavala o radu relevantnih institucija na pružanju direktne pomoći žrtvama trgovine ljudima i krivičnom gonjenju učinilaca. U jednom trenutku smo shvatile da bi bilo korisno imati sveobuhvatne, detaljne i iznad svega jasne indikatore ne samo za ocjenu zakonodavnog i *policy* okvira u Srbiji, nego i prakse, tj. na koji način i u kom stepenu se ti okviri primjenjuju i da li su usklađeni sa ratifikovanim međunarodnim i evropskim instrumentima.

„Monitoring i evaluacija politika za suzbijanje trgovine ljudima: priručnik za zastupnike žrtava“, koji je razvijen u okviru regionalnog projekta Balkans ACT Now!, uz podršku Evropske unije, ima za cilj da predstavi sveobuhvatne i detaljne indikatore koji omogućavaju praćenje – stalno ili povremeno - nacionalnih anti-trafiking politika, sa akcentom na politikama za zaštitu žrtava. Priručnik se može primjenjivati i u zemljama porijekla i u zemljama destinacije žrtava. Oslanja se na obaveze koje države potpisnice imaju prema savremenim

međunarodnim instrumentima u ovoj blasti. Ne negirajući značaj bezbjednosnog i krivičnog aspekta trgovine ljudima, polazna tačka ovog instrumenta je činjenica da trgovina ljudima prije svega predstavlja kršenje ljudskih prava žrtava i da sve politike usmjerene na suzbijanje trgovine ljudima ne smiju ni na koji način da naškodu niti žrtvama niti neki drugim grupama u društvu za koje se u najširem smislu smatra da su u riziku od trgovine ljudima, sve pravdajući se nekim višim ciljem.

Vjerujemo da će monitoring nacionalnih politika za suzbijanje trgovine ljudima i zaštitu žrtava na bazi detaljnih i jasnih indikatora omogućiti svim zainteresovanim akterima da daju tačne i pouzdane ocjene stanja u svojim zemljama i preduzmu odgovarajuće mjere. Takođe će omogućiti godišnja poređenja u zemlji, ali i između zemalja. Poređenja nijesu važna zbog rangiranja država, već da bi se mjerio napredak, razmjenjivale dobre prakse i politike prilagođavale izazovima prepoznatim pri njihovoj primjeni u praksi, kao i promjenama trendova u trgovni ljudima. Manjak informacija dovodi do donošenja loših odluka i politika koje ne odgovaraju potrebama na terenu bilo da govorimo o zaštiti, krivičnom gonjenju, prevenciji ili nekom drugom aspektu borbe protiv trgovine ljudima, a nekad i do vrlo štetnih nenamjeranih posljedica. Ovaj Priručnik stoga teži da doprinese tačnim informacijama, tačnim ocjenama situacije i posljedično odgovarajućem identifikovanju potreba i nedostataka na koje treba odgovoriti.

Članovi BAN projektnog tima i konsultanti sa kojima smo radili su prolazili kroz indikatore bezbroj puta, a ideja za promjene i dopune je bilo i kad smo završili konačnu verziju Priručnika. Očekujemo da će se potreba za novim i dopunjenim indikatorima svakako pojaviti. Zato je ovaj instrument osmišljen kao otvorena platforma gdje svaka organizacija ili institucija koja će raditi monitoring može da vrši promjene i dodaje ono što nedostaje bilo globalno ili u njihovom lokalnom kontekstu. Prvi izvještaji na osnovu monitoringa po odabranim indikatorima i oblastima politika za suzbijanje trgovine ljudima i zaštite žrtava u četiri države Balkana će biti predstavljeni do kraja 2016. godine.

ASTRA i BAN projektni tim

GLOSARIJUM

Dijete	Konvencija o pravima djeteta u članu 1 kaže: “[...] dijete je ljudsko biće koje nije navršilo osamnaest godina života ako se, na osnovu zakona koji se odnosi na dijete, punoljetstvo ne stiče ranije”. Međutim, u ovom Priručniku pojam “dijete” se odnosi na svako ljudsko biće mlađe od osamnaest godina.
Eksploatacija	Izraz “eksploatacija” (i eksploatisani) ima tehničko značenje u kontekstu trgovine ljudima koje je ograničenije u odnosu na to kada se ljudi na jedan uopšten način opisuju kao “eksploatisani”. I Konvencija Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima i drugi međunarodni instrumenti koji se odnose na trgovinu ljudima propisuju da “Eksploatacija (iskorišćavanje) u najmanju ruku treba da uključi iskorišćavanje prostitucije drugih lica ili druge oblike seksualnog iskorišćavanja, prisilan rad ili pružanje usluga, služenje, ropstvo ili praksu sličnu ropstvu ili vađenje ljudskih organa”. Na nacionalnom nivou, zakonodavac može da prepozna i neke druge oblike eksploatacije kao svrhu trgovine ljudima. Vidjeti pojam “trgovina ljudima”.
Žrtva trgovine ljudima	Za potrebe ovog Priručnika, osoba koja se označava kao “žrtva trgovine ljudima” je žrtva krivičnog djela (krivičnog djela trgovine ljudima kako je definisano u Glosarijumu) kojoj na osnovu toga nadležni organi daju status “žrtve”. Priručnik spominje osobe koje su preživjele trgovinu ljudima na tri načina: (i) “žrtva trgovine ljudima” ili “trafikovana osoba” označava svaku osobu koja je doživjela trgovinu ljudima, bez obzira da li je bila u kontaktu sa državnim organima i da li su je državni organi identifikovali kao “žrtvu”; (ii) “moguća žrtva” trgovine ljudima označava svaku osobu koja je došla u kontakt sa državnim organima i u vezi sa kojom postoje razumne osnove da nadležni organi vjeruju da se radi o žrtvi trgovine ljudima (vidjeti Temu B u nastavku teksta o identifikaciji radi pojašnjenja šta znači pojam “razumne osnove”); (iii) osoba koja je pozitivno identifikovana od strane nadležnih organa kao žrtva trgovine ljudima ima status “zvanično prepoznate žrtve trgovine ljudima”, bilo kao rezultat postupka identifikacije nadležnih organa ili nakon što je identifikovana tokom sudskog postupka.
Maloljetnik bez pratnje	Komitet za prava djeteta definiše “djecu bez pratnje” (za koje se koristi i izraz maloljetnici bez pratnje) kao “djecu [...] koja su odvojena od oba roditelja i drugih srodnika i u kojima se ne stara odrasla osoba koja je, po zakonu ili običaju, za to odgovorna”. Za potrebe ovog Priručnika, izraz “maloljetnici bez pratnje” takođe obuhvata i “razdvojenu djecu”, tj. djecu “koja su se razdvojila od oba roditelja ili od svog prethodnog zakonskog ili običajnog staraoca, ali ne nužno i od ostalih srodnika” ¹ .
Moguća (ili potencijalna) žrtva trgovine ljudima	“Moguća” ili “potencijalna” žrtva trgovine ljudima ili “osoba za koju se sumnja da je žrtva trgovine ljudima” je osoba za koju postoje razumne osnove da se vjeruje da može biti žrtva trgovine ljudima u skladu sa definicijom u datom u ovom Glosarijumu, ali koju nadležni organi još nijesu formalno prepoznali kao žrtvu. Moguća ili potencijalna žrtva treba da uživa pun obim usluga zaštite i procesne garancije na koje prepoznate žrtve imaju pravo sve dok se njihov status ne razjasni (tj. dok se ne odredi da li se radi o žrtvi ili ne).
Odgovornost	Država se može smatrati odgovornom kada ne poštuje, ne štiti i ne zadovoljava ljudska prava propisana u sporazumima koje je potpisala i ratifikovala.

¹ Komitet UN za prava djeteta (CRC), CRC General Comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin [Opšti komentar Komiteta br. 6 (2005): Postupanje sa djecom bez pratnje i razdvojenom djecom van njihove zemlje porijekla, 1. septembar 2005, CRC/GC/2005/6, § 7.

Pravni okvir	Odnosi se na zakonski ili <i>policy</i> okvir u jednoj državi, tj. na zakone, zvanične politike i prakse koje se sprovode prema propisima državnih institucija.
Pravni savjetnik	Pravni zastupnici ili pravni savjetnici su kvalifikovani advokati ili drugi pravnici koji pružaju pravnu pomoć, govore u ime žrtava i pravno ih zastupaju u pisanim izjavama i lično pred upravnim i sudskim organima u krivičnim, azilnim ili nekim drugim pravnim postupcima u skladu sa domaćim zakonima.
Princip najboljeg interesa djeteta	Član 3.1 UN Konvencije o pravima djeteta (1989) propisuje: "U svim aktivnostima koje se tiču djece, od primarnog značaja su interesi djeteta bez obzira na to da li ih sprovode javne ili private institucije za socijalnu zaštitu, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tijela". Ovo znači da ostala pitanja od "primarnog značaja" takođe mogu biti uzimana u obzir, ali ono što je od sekundarnog značaja ne može imati primat nad pitanjima od primarnog značaja. U upitniku za drugi ciklus praćenja, GRETA primjećuje: "Najbolji interes djeteta" znači da svaku situaciju treba posmatrati iz perspektive djeteta, težeći da se u obzir uzmu stanovišta djeteta sa ciljem da se osigura poštovanje njegovih prava. Stoga se kod donošenja svake odluke u vezi sa djetetom treba rukovoditi onim što je objektivno najbolji interes djeteta, uzimajući u obzir njegov uzrast i zrelost" Detaljnije o značenju ovog pojma može se pročitati u Generalnom komentaru broj 14 Komiteta za prava djeteta iz 2013. godine.
Rodna ravnopravnost	Rod je izraz društveno konstruisanih uloga, ponašanja i očekivanja koja se postavljaju pred ljudsko biće na osnovu njegovog pola i mogu varirati u odnosu na prostor i vrijeme. Rodna ravnopravnost je, prije svega, ljudsko pravo i odnosi se na društveni poredak u kome žene i muškarci imaju iste mogućnosti i ista ograničenja za puno učešće kako u ekonomskom, tako i u privatnom životu. Važan aspekt postizanja rodne ravnopravnosti je borba protiv rodni stereotipa.
Staratelj	Agencija za osnovna prava Evropske Unije definiše staratelja kao "nezavisno lice koje se stara o najboljim interesima i opštoj dobrobiti djeteta, i u tom cilju nadopunjuje ograničenu poslovnu sposobnost koju dijete ima. Staratelj djeluje kao zakonski zastupnik djeteta u svim postupcima na isti način na koji roditelj predstavlja svoje dijete".
Trgovina ljudima	Trgovina ljudima se definiše kao "[...] vrbovanje, prevoz, premiještanje, skrivanje ili prihvatanje lica, uz primjenu prijetnje ili sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlašćenja ili stanja ugroženosti, ili davanje ili primanje novčanih sredstava ili druge koristi radi dobijanja pristanka lica koje ima kontrolu nad drugim licem u cilju iskorišćavanja. Iskorišćavanje, u najmanju ruku, treba da uključuje iskorišćavanje prostitucije drugih lica ili druge oblike seksualnog iskorišćavanja, prisilan rad ili pružanje usluga, služenje, ropstvo ili praksu sličnu ropstvu ili vađenje ljudskih organa" ² . Pristanak žrtve trgovine ljudima na planirano iskorišćavanje nema značaja ni u jednom slučaju kada se koriste sredstva pomenuta u prethodnom paragrafu. Osim toga, kada je žrtva djeteta, nijedno od navedenih sredstava ne mora da bude prisutno da bi se djelo okvalifikovalo kao trgovina djetetom.

² Savjet Evrope, Konvencija Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima, 16. maj 2005. godine, CETS 197, član 4.

LISTA SKRAĆENICA

BAN	Balkans Act Now!
EU	Evropska unija
GRETA	Grupa eksperata za borbu protiv trgovine ljudima Savjeta Evrope ustanovljena na osnovu Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgoinve ljudima iz 2005. godine
M&E	Monitoring i evaluacija
OCD	Organizacija civilnog društva Napomena: Ovaj pojam se koristi da označi i nevladine organizacije i druge organizacije koje učestvuju u aktivnostima suzbijanja trgovine ljudima, kao što su verske organizacije ili sindikati.
OHCHR	Kancelarija visokog komesara Ujedinjenih nacija za ljudska prava
SE	Sajvet Evrope
UN	Ujedinjene nacije
UNICEF	Fond za djecu Ujedinjenih nacija
UNODC	Kancelarija UN za borbu protiv droge i kriminala
UPP	Uzajamna pravna pomoć
ZIT	Zajednički istražni timovi
ZKP	Zakonik o krivičnom postupku

UVOD

Svake godine hiljade ljudi postaju žrtve onoga što se danas zove “trgovina ljudima”. Države i vlade su glavne instance odgovorne za prevenciju i suzbijanje ovog krivičnog djela i za zaštitu osoba koje su doživjele trgovinu ljudima. Nedržavni akteri, uključujući i organizacije civilnog društva (OCD), igraju važnu ulogu kako u prevenciji ovog krivičnog djela, tako i u zaštiti žrtava, ali takođe i u podsticanju svojih država i vlada da ispune standarde na koje su se obavezale i u praćenju da li one to čine.

Cilj ovog Priručnika je da pomogne i državnim i nedržavnim akterima da na sistematičan način prate odgovor državnih organa na problem trgovine ljudima u svojim zemljama, kako na nivou zakona i politika, tako i u praksi, da bi provjerili da li se obaveze koje su preuzete u teoriji ispunjavaju u praksi.

Priručnik daje sveobuhvatan okvir za analizu koja ima za cilj da pruži mogućnost i državnim i nedržavnim akterima da unaprijede svoje akcije suzbijanja krivičnog djela trgovine ljudima i zaštite žrtava.

KAKO JE NASTAO PRIRUČNIK

Priručnik je razvijen u okviru projekta “Balkans ACT (Against the Crime of Trafficking) Now!” (u daljem tekstu “BAN”) kako bi se za aktere koje se u praksi bore protiv trgovine ljudima obezbijedio okvir za monitoring i evaluaciju koji će im omogućiti da prikupe dokaze i analiziraju kvalitet zakona, procedura i praksi u oblasti suzbijanja trgovine ljudima i zaštite žrtava. Priručnik je izrađen uz podršku Evropske Unije.

On pruža okvir za monitoring i evaluaciju praktičarima koji su voljni da se pozabave trenutnim stanjem i obezbijede dovoljno dokaza radi unapređenja politika i praksi u oblasti suzbijanja trgovine ljudima i zaštite žrtava na nacionalnom nivou i radi poboljšanja saradnje na međunarodnom nivou.

Priručnik je rezultat intenzivnih konsultacija sa partnerskim organizacijama u okviru projekta BAN u Bosni i Hercegovini, FRJ Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji.

Tokom 2014. i 2015. godine su održana četiri sastanka na kojima su partneri razmjenjivali mišljenja o prioritetima za monitoring, načinima monitoring, ali i davali komentare na nacрте Priručnika. Prvi sastanak u Skoplju u februaru 2014. godine omogućio je partnerima da se dogovore oko područja i strukture Priručnika, dok je drugi sastanak u Sarajevu u junu 2014. godine bio posvećen komentarisanju i prilagođavanju prvog nacрта Priručnika. Nakon prve serije testiranja krajem 2014. godine, u maju 2015. godine je održan sljedeći sastanak gdje se diskutovalo o neophodnim promjenama. Završni sastanak je održan u setembru 2015. godine u Podgorici, gdje je usaglašen tekst i načinjen dogovor koje konkretne oblasti će biti u fokusu prvog ciklusa monitoring tokom zime 2015/2016.

U izradi Priručnika učestvovali su Marija Andjelkovic, Stojna Atanasovska Dimishkovska, Nedimka Bećirović, Bénédicte Bourgeois, Jasmina Dimishkovska Rajkovska, Amela Efendić, Ana Hećimović, Suzanne Hoff, Andrijana Lazić, Julia Koster, Amy Kowalski, Munir Podumljak, Ivana Radović, Maja Raičević, Marija Todorovska, Maja Varošlija, Tamara Vukasović i Elma Zahirović, na čelu sa Pierre Cazenave i Roderikom Akermanom u prvoj fazi i sa Majkom Dotridžom koji je zaslužan za konačni izgled i sadržinu Priručnika.

KO MOŽE DA KORISTI PRIRUČNIK?

Priručnik je namijenjen širokom spektru praktičara, od zakonskih pružalaca usluga, donosilaca odluka i organa nadležnih za sprovođenje zakona, do organizacija civilnog društva, koji na neki način učestvuju u suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti žrtava na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Priručnik nema geografskih ograničenja u primjenljivosti, iako se u velikoj mjeri oslanja na Konvenciju Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima (u daljem tekstu "Konvencija SE").

Standardi postavljeni u Konvenciji SE su univerzalni i mogu se transponovati u bilo koje drugo okruženje ili region. Osim toga, Konvencija SE ima polazište u Protokolu Ujedinjenih nacija o prevenciji suzbijanju i kažnjavanju trgovine ljudskim bićima, naročito ženama i djecom (u daljem tekstu "Palermo protokol") koji dopunjava Konvenciju UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (2000). To znači

da praktičari koji žive van Evrope takođe mogu da koriste Priručnik kao smjernicu za praćenje kako se Palermo protokol sprovodi u njihovim zemljama.

Priručnik daje seriju “indikatora” osobama koje vrše monitoring na osnovu kojih oni vrše mjerenja, a iz rezultata mjerenja izvlače određene zaključke. Kako pojedinačni indikatori otkrivaju tek djelić priče, grupisani su pod “okvirnim indikatorima”, koji govore na šta osobe koje vrše monitoring treba da se usmjere i šta da mjere kako bi ocijenili napredak (ili odsustvo napretka) u odgovoru na problem trgovine ljudima u njihovim zemljama. Ponekad će biti teško izmjeriti indikatore izlistane u drugom odjeljku svakog poglavlja ovog Priručnika. To znači da osobe koje vrše monitoring treba da imaju na raspolaganju određen nivo stručnosti, resurse za prikupljanje podataka, kao i da se koordinišu sa drugim akterima. Takođe je potrebno da obrade i analiziraju podatke na sistematičan način. Priručnik je stoga namijenjen organizacijama i institucijama prije nego individualnim istraživačima.

13

STRUKTURA PRIRUČNIKA

Priručnik je podijeljen na dva dijela. U prvom dijelu je data analitička šema na osnovu koje korisnici mogu da ocijene nivo usklađenosti njihovih domaćih zakonskih i *policy* okvira sa međunarodnim instrumentima i standardima.

U prvom dijelu je data serija indikatora koji su razvijeni pretežno na bazi međunarodnih instrumenata i standarda navedenih u Aneksu 1 (na kraju Priručnika).

Drugi dio se fokusira na ono što se događa u praksi, nudeći seriju indikatora koji omogućavaju korisnicima da prate učinak različitih državnih aktera u ispunjavanju njihovih međunarodnih obaveza.

U oba dijela se prati napredak u sljedećih sedam oblasti:

- A. Zakon i primjena zakona
- B. Identifikacija žrtava trgovine ljudima
- C. Odredbe o zaštiti žrtava trgovine ljudima (i njihova primjena) bilo da su domaći ili strani državljani/ke

- D. Pomoć i podrška žrtvama
- E. Kompenzacija i naknada štete
- F. Institucionalni okvir, uključujući koordinaciju, kapacitete i međunarodnu saradnju
- G. Dostupnost podataka, zaštita podataka i zaštita privatnog života

Tako, na primjer, Prvi dio počinje pregledom zakona koji kažnjava trgovce i pravnim okvirom s tim u vezi (tema A), dok Drugi dio počinje pregledom primjene zakona i zakonskog okvira u praksi, u smislu istrage i krivičnog gonjenja osumnjičenih trgovaca (opet tema A). Pošto je Drugi dio usmjeren na ono što se događa u praksi, neophodno je da se osobe koje vrše monitoring fokusiraju na ograničeni vremenski period (kao što je kalendarska godina).

OKVIRNI INDIKATORI

Svaka od sedam tema započinje sa “okvirnim indikatorom”, tj. indikatorom koji predstavlja standard koji države i vlade treba da poštuju, a osobe koje vrše monitoring pokušavaju da saznaju da li ih poštuju ocjenjujući naredne, detaljnije indikatore. Neke teme sadrže nekoliko okvirnih indikatora, dok za neka pitanja nije predložen nijedan okvirni indikator. Sljedeća tabela daje prikaz 24 okvirna indikatora na osnovu kojih se vrši monitoring.

14

A. Zakon i nacionalni pravni okvir za kriminalizaciju trgovine ljudima	
A.a	Domaće zakonodavstvo pruža sveobuhvatni okvir za borbu protiv trgovine ljudima u skladu sa Konvencijom Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima ili Palermo protokolom UN.
A.b	Slučajevi trgovine ljudima su bili krivično gonjeni i presuđeni na pravičan način i u skladu sa međunarodnim standardima krivičnog prava
A.c	Tužioc i sudije su razumjeli i, gdje je potrebno, primjenjivali odredbe za zaštitu osjetljivih žrtava i svjedoka prije, tokom i poslije suđenja, na način predviđen nacionalnim zakonodavstvom i obavezama koje proizilaze iz ratifikovanih sporazuma i prihvaćene međunarodne sudijske i tužilačke dobre prakse.
B. Identifikacija žrtava trgovine ljudima	
B.a	Postoji odgovarajući pravni okvir koji omogućava brzu i tačnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima.
B.b	Žrtve trgovine ljudima su identifikovane brzo i tačno.
B.c	OCD koje pružaju podršku žrtvama ne znaju za slučaj da su one smatrale da je neka osoba žrtva trgovine ljudima, a da je nadležne službe nijesu identifikovale kao žrtvu.
C. Zaštita žrtava trgovine ljudima	

C.a	Pravni okvir omogućava zaštitu i podršku za žrtve trgovine ljudima, tj. žrtve transnacionalnog kriminala, žrtve eksploatisane u zemlji i žrtve koje se vraćaju u zemlju porijekla, uključujući i pristup pravnim lijekovima.
C.b	Pravni okvir obezbjeđuje žrtvama (i mogućim i onima koje su zvanično priznate) odgovarajuću specifičnu zaštitu od moguće odmazde i zastrašivanja tokom istrage i krivičnog gonjenja počilaca.
C.c	Djeca žrtve trgovine ljudima moraju biti identifikovana, zaštićena i primaju podršku u skladu sa principom „najboljeg interesa djeteta“.
C.d	Žrtve trgovine ljudima (moguće ili zvanično prepoznate) su primile odgovarajuću pomoć i zaštitu tokom perioda koji se prati.
C.e	Žrtve trgovine ljudima koje se vraćaju iz inostranstva, na čiji slučaj je državnim organima skrenuta pažnja i koje su dobile adekvatnu pomoć i podršku tokom perioda praćenja.
C.f	Djeci žrtvama trgovine ljudima (i mogućim i zvanično priznatim) je pružena adekvatna zaštita i pomoć tokom posmatranog perioda.
C.g	Identifikovane strane žrtve (bez obzira na državljanstvo) su u principu dobijale obnovljive dozvole boravka i imale su najmanje isti nivo zaštite kao žrtve koje su državljani.
C.h	Identifikovane žrtve (bez obzira na državljanstvo) koje su napustile zemlju su imale pomoć i zaštitu u procesu povratka.
D. Pomoć i podrška žrtvama	
D.a	Pravni okvir priža sveobuhvatni okvir za pomoć žrtvama trgovine ljudima koji odgovara njihovim specifičnim potrebama (npr. uzima u obzir rod, jezik, starost i etničku pripadnost).
D.b	Pravni okvir predviđa pravo na pravnu podršku za žrtve trgovine ljudima (i moguće i zvanično prepoznate) u svim relevantnim postupcima
D.c	Svakoj osobi koja je identifikovana kao moguća ili zvanično priznata žrtva trgovine ljudima ponuđena je neposredna pomoć i podrška, uključujući sklonište za urgentno zbrinjavanje, medicinsku pomoć, informacije i pravni savjet, u skladu sa njihovim specifičnim potrebama (npr. pol, jezik, etnička pripadnost i uzrast), a država je obezbijedila dovoljna finansijska sredstva
D.d	Djeci žrtvama je ponuđena trenutna pomoć i zaštita u skladu sa njihovim godinama, uključujući sklonište za urgentno zbrinjavanje, medicinsku pomoć, informacije i pravni savjet, u skladu sa njihovim specifičnim potrebama (npr. godine i zrelost, pol, jezik i etnička pripadnost).
D.e	Žrtvama trgovine ljudima (i mogućim i zvanično priznatim) je ponuđen i omogućen pristup pravnom savjetu.
E. Kompenzacija i naknada štete	
E.a	Pravni okvir predviđa da žrtve trgovine ljudima imaju pravo na pristup pravnim lijekovima za pretrpljenu štetu, uključujući i pravo na kompenzaciju i restituciju.
E.b	Svaka žrtva trgovine ljudima je imala stvaran i djelotvoran pristup kompenzaciji za pretrpljenu štetu i gubitak kao posljedice eksploatacije.
F. Institucionalni okvir, uključujući koordinaciju, kapacitet i međunarodnu saradnju	
F.a	Država ima odgovarajući institucionalni i policy okvir i strukture za suzbijanje trgovine ljudima, izdvaja dovoljna sredstva za njihovo funkcionisanje (uključujući i dobro obučene zaposlene), a sa drugim državama su zaključeni odgovarajući sporazumi kako bi se osigurala efektivna međunarodna pravna pomoć u slučajevima trgovine ljudima.

F.b	Službenici za sprovođenje zakona i zaposleni u državnim institucijama koji su u kontaktu sa mogućim ili zvanično priznatim žrtvama trgovine ljudima pokazuju odgovarajući nivo stručnosti i imaju odgovarajuće resurse da na zadovoljavajući način obavljaju svoj posao.
F.c	Zaposleni u specijalizovanim istražnim jedinicama za suzbijanje trgovine ljudima imaju odgovarajući rodni profil za sprovođenje proaktivne i reaktivne istrage u slučajevima trgovine ljudima (u skladu sa Standardnim operativnim procedurama).
G. Dostupnost podataka, zaštita podataka i zaštita privatnog života	
G.a	Lični podaci mogućih ili zvanično prepoznatih žrtava trgovine ljudima se čuvaju i koriste u skladu sa uslovima predviđenim u Konvenciji Savjeta Evrope o zaštiti lica u pogledu automatske obrade ličnih podataka

Radi lakšeg upućivanja, okvirni indikatori su označeni dvostrukim slovom (npr. A.a), dok su konkretni indikatori (koji se nazivaju “podindikatori”) za svaku od sedam tema označeni uzastopnim brojevima (npr. od A.1 do A.57, od B.1 do B.30 itd.).

PRVI DIO: USKLAĐENOST NACIONALNIH ZAKONODAVNIH I POLICY OKVIRA SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA

Prvi dio ima za cilj da korisnicima Priručnika da okvir za analiziranje usklađenosti nacionalnih politika sa međunarodnim instrumentima i standardima.

ODJELJAK 1.1: UVOD U MEĐUNARODNE I EVROPSKE INSTRUMENTE

Razvoj i transponovanje međunarodnih ili evropskih standarda u vezi sa suzbijanjem trgovine ljudima i zaštitom žrtava su imali veliki uticaj na razvoj nacionalnih zakona, politika i procedura u Evropi i šire.

Neke države i vlade su uložile velike napore da harmonizuju svoje zakonodavstvo, politike i procedure sa međunarodnim standardima, ali se može desiti da ipak još uvijek ne ispunjavaju svoje obaveze prema žrtvama trgovine ljudima.

Indikatori iz ovog poglavlja daju okvir za analizu stepena u kome su nacionalno zakonodavstvo, politike i institucije usklađeni sa međunarodnim i evropskim instrumentima i standardima u oblasti suzbijanja trgovine ljudima i zaštite žrtava. Analitički okvir koji je predstavljen u nastavku ima za cilj da omogućí osobama koje vrše monitoring da steknu potpunu sliku o tome da li zakoni i politike garantuju prava žrtava, i da identifikuju praznine koje još treba popuniti.

Osobe koje vrše monitoring treba da povežu analizu iz Prvog dijela sa svojim nalazima u vezi sa praksom (Drugi dio) kako bi saznali da li promjene u iskustvu žrtava trgovine ljudima, ili u stopi krivičnog gonjenja, ili u nekom drugom aspektu primjene zakona (kao što su inpr. istrage) imaju neke veze sa usvajanjem i adekvatnom primjenom novousvojenih politika, zakona, propisa ili inicijativa.

S druge strane, sprovođenje politika takođe može imati negativan uticaj na prava

žrtava trgovine ljudima, i stoga može biti potrebno izvršiti dalje izmjene zakona ili politika. Zaista, to što se takvi negativni efekti ne prate (i ne vrše se neophodne korekcije) je nedostatak i u Evropi i u drugim djelovima svijeta, gdje su državni organi imali tendenciju da pretpostave da će novo zakonodavstvo ili politika za suzbijanje trgovine ljudima donijeti korist žrtvama (ili osobama u visokom riziku da postanu žrtve), što nekad nije slučaj.

Najvažniji međunarodni instrumenti koji su korišćeni prilikom izrade Priručnika, kao što je navedeno u Aneksu 1, su sljedeći:

- Protokol o prevenciji suzbijanju i kažnjavanju trgovine ljudskim bićima, naročito ženama i djecom koji dopunjava Konvenciju UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala;
- Konvencija Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima.

Korišćeni su i drugi standardi agencija Ujedinjenih nacija ili drugih relevantnih aktera, kao što su:

- Preporučeni principi i smjernice o ljudskim pravima i trgovini ljudima Visokog komesara UN za ljudska prava;
- Unicefove Smjernice za zaštitu djece žrtava trgovine ljudima

Konačno, instrumenti Evropske Unije u oblasti trgovine ljudima uključuju:

- Direktivu 2011/36/EU Evropskog parlamenta i Savjeta o prevenciji i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava od 5. aprila 2011. godine;
- Direktivu 2011/93/EU Evropskog parlamenta i Savjeta o borbi protiv seksualnog nasilja i seksualne eksploatacije djece i dječje pornografije od 13. decembra 2011. godine. http://www.unicef.org/ceecis/0610-Unicef_Victims_Guidelines_en.pdf

Navedeni dokumenti čine osnovu na bazi koje su razvijeni indikatori za ocjenu usklađenosti politika prikazani u nastavku Priručnika.

ODJELJAK 1.2. INDIKATORI USKLAĐENOSTI SA MEĐUNARODNIM STANDARDIMA I DOBROM PRAKSOM

A. ZAKON I NACIONALNI PRAVNI OKVIR ZA KRIMINALIZACIJU TRGOVINE LJUDIMA

A.1 Opšte informacije o zakonu i pravnim procedurama

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
A.a	Domaće zakonodavstvo pruža sveobuhvatni okvir za borbu protiv trgovine ljudima u skladu sa Konvencijom Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima ili Palermo protokolom UN.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih 23 podindikatora .
A.1	Zakon predviđa efektivne i proporcionalne kazne za osobe za koje je dokazano da su počinile krivično djelo trgovine ljudima, a koje odvrću od vršenja ovog krivičnog djela.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	I ovo je okvirni indikator. On zahtjeva od osoba koje rade monitoring da ocijene da li su kazne predviđene u pravnom sistemu njihove zemlje efektivne i proporcionalne i da li odvrću od vršenja krivičnog djela, u poređenju sa kaznama za druga krivična djela sličnog stepena ozbiljnosti.
A.2	Zakon prepoznaje sve načine izvršenja trgovine ljudima koji su pobrojani u članu 4 Konvencije SE o borbi protiv trgovine ljudima, tj. članu 3 Palermo protokola.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Načini predviđeni ovim instrumentima glase: „vrbovanje, prevoz, premiještanje, skrivanje ili prihvat lica“. Izvijestite i o načinima izvršenja koji nisu eksplicitno navedeni.
A.3	Zakon prepoznaje sva sredstva izvršenja trgovine ljudima koja su predviđena u članu 4 Konvencije SE o borbi protiv trgovine ljudima, tj. članu 3 Palermo protokola.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Sredstva predviđena ovim instrumentima glase: „uz primenu prijetnje ili sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlaštenja ili stanja ugroženosti, ili davanje ili primanje novčanih sredstava ili druge koristi“. Izvijestite i o sredstvima koja nijesu eksplicitno navedena.
A.4	Zakon prepoznaje, kao minimum, sve oblike eksploatacije predviđene u članu 4 Konvencije SE o borbi protiv trgovine ljudima, tj. članu 3 Palermo protokola.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Oblici eksploatacije predviđeni ovim instrumentima glase: „iskorišćavanje prostitucije drugih lica ili druge oblike seksualnog iskorišćavanja, prisilan rad ili pružanje usluga, služenje, ropstvo ili praksu sličnu ropstvu ili vađenje ljudskih organa“. Izvijestite i o oblicima koji nijesu eksplicitno navedeni u zakonu.

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
	Zakon definiše sljedeće komponente i s njima u vezi krivična djela (zakon predviđa i efektivne i proporcionalne kazne koje odvrćaju od izvršenja svakog od ovih djela):	Zakon, Krivični zakonik	Cilj ovog indikatora je da se ocijeni stepen usklađenosti zakona sa Direktivom EU za suzbijanje trgovine ljudima. Pošto Direktiva pokriva šest kategorija krivičnih djela u vezi sa eksploatacijom (od a) do f) u nastavku), navedite podatke o svakom od njih (tj. konkretne nacionalne zakone u vezi sa svakim od ovih djela i predviđene kazne). Prokomentarišite (tj. ocijenite) da li je predviđena kazna za svako djelo proporcionalna i da li odvrća od izvršenja.
A.5	Ropstvo, služenje i prakse slične ropstvu.	Zakon, Krivični zakonik	Napomena: „služenje“ obično nije definisano u nacionalnim zakonima, a nije jasno definisano ni kada su UN uvele taj pojam u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima iz 1948. Međutim, pojam „služenje“ se ponekad koristi da se opišu slučajevi radnika u kući koji su izloženi prinudnom radu ili sličnim oblicima prinude. Koristi se i da označi dužničko ropstvo. Pojam „prakse slične ropstvu“ ima jasno značenje u međunarodnom pravu i definisan je u Dopunskoj konvenciji UN o ukidanju ropstva iz 1956, tako da obuhvati četiri grupe praksi, uključujući i dužničko ropstvo.
A.6	Prinudni rad ili pružanje usluga, uključujući i prinudu na prosjačenje, kada se isprošen novac daje trećem licu koje nije roditelj ili zakonski staratelj.	Zakon, Krivični zakonik, Zakon o radu	„Prinudni rad ili pružanje usluga“ se eksplicitno spominju u Palermo protokolu, dok se prinudno prosjačenje i eksploatacija prinudnog prosjačenja ne spominju. EU Direktiva iz 2011. eksplicitno spominje prosjačenje u članu 2 o krivičnim djelima (navodeći različite oblike eksploatacije koji su svrha trgovine ljudima): „Eksploatacija će uključiti, kao minimum, eksploataciju prostitucije drugih lica ili druge oblike seksualne eksploatacije, prinudni rad ili pružanje usluga, uključujući prosjačenje, ropstvo i prakse slične ropstvu, služenje ili eksploataciju vršenja krivičnih djela, ili uklanjanje organa“. Ukazuje se da „prinudno prosjačenje treba razumjeti kao oblik prinudnog rada ili pružanja usluga kako je definisano u Konvenciji br. 29 Međunarodne organizacije rada o prinudnom ili obaveznom radu. Stoga eksploatacija prosjačenja, uključujući i korišćenje trafikovane zavisne osobe za prosjačenje, potpada pod definiciju

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
			trgovine ljudima samo ako su prisutni svi elementi prinudnog rada ili pružanja usluga“.
A.7	Seksualna eksploatacija, uključujući i eksploataciju prostitucije drugih lica (npr. posredovanje u prostituciji ili navođenje na prostituciju).	Zakon, Krivični zakonik	Različiti krivični zakони definišu eksploataciju prostitucije drugih lica (ponekad pod nazivom „posredovanje u prostituciji“) na različite načine. Neke države ne smatraju sticanje zarade kroz prostituciju drugog lica krivičnim djelom, ali ipak kriminalizuju upotrebu sile, prevare ili prijetnji kako bi se neka osoba natjerala da se bavi pružanjem seksualnih usluga u zamjenu za nadoknadu.
A.8	Komercijalna seksualna eksploatacija djece.	Zakon, Krivični zakonik	Kao minimum, kao krivično djelo treba da bude predviđena eksploatacija (tj. ostvarivanje zarade od) prostitucije dječaka i djevojčica mlađih od 18 godina. Kao krivično djelo može biti predviđeno i plaćanje osobama mlađim od 18 godina za seksualne usluge. Neki pravni sistemi koriste terminologiju Fakultativnog protokola (uz UN Konvenciju o pravima djeteta) o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji.
A.9	Prinudni brak.	Zakon, Krivični zakonik, Porođični zakon	Važno je da se ne miješa „prinudni brak“ i „ugovoreni brak“, kao i da se ne pretpostavlja da su svi „dječji brakovi“ istovremeno i „prinudni brakovi“. Neki pravni sistemi koriste izraz „protivzakoniti brakovi“, za koje je kazna relativno mala ako nijesu prepoznati kao oblik eksploatacije koji je svrha trgovine ljudima.
A.10	Uzimanje ljudskih organa uz komercijalnu zaradu.	Zakon, Krivični zakonik	Neki pravni sistemi ne kategorišu ovo kao svrhu trgovine ljudima, dok drugi miješaju ovo sa „trgovinom ljudskim organima“, tj. kada su organi pribavljeni na legitiman način, ali su naknadno prodati, što se kvalitativno razlikuje od trgovine ljudima.
A.11	Zakon predviđa makar jedno krivično djelo koje omogućava krivično gonjenje osoba odgovornih za tešku ekonomsku eksploataciju odraslih, koja ne podrazumijeva ropstvo (tj. „vlasništvo“ nad drugim ljudskim bićem), ali podrazumijeva visok nivo kontrole u kontekstu služenja ili prinudnog rada.	Zakon, Krivični zakonik	Ovo krivično djelo treba da pokrije dužničko ropstvo, tj. situacije gdje se poslodavci ili druga lica pozivaju na dug kako bi natjerali nekoga da nastavi da radi za njih, kada je vrijednost rada značajno veća od vrijednosti zajma/duga.

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
A.12	Zakon predviđa makar jedno krivično djelo koje omogućava krivično gonjenje osoba odgovornih za tešku ekonomsku eksploataciju djece (mlađih od 18 godina) koja ne podrazumijeva ropstvo, već oblik služenja ili prinudnog dječjeg rada, npr. slično „prodaji djece“ kod jedne od „praksi sličnih ropstvu“.	Zakon, Krivični zakonik	Ovo djelo može da podrazumijeva i obavezivanje (čak i ako nema primoravanja) djeteta da prosi i predaje zaradu trećem licu koje nije njegov roditelj ili zakonski staratelj. Napomena: Ne smatraju se svi slučajevi učešća djece u prosjačenju trgovinom ljudima: ako krivično djelo/prekršaj postoji kada roditelji zahtjevaju od svoje djece da prose, ili ako dijete samo izvrši prekršaj prosjačeći, ni jedno ni drugo se po međunarodnom i evropskom pravu ne smatra trgovinom ljudima.
A.13	Zakonodavstvo o suzbijanju trgovine ljudima <u>ne miješa</u> trgovinu ljudima i srodna krivična djela protiv lica sa krivičnim djelima protiv bezbjednosti države, prije svega sa krijumčarenjem ljudi ili migranata.	Zakon, Krivični zakonik	Npr. djela kao što je „nedozvoljen prelazak državne granice i krijumčarenje ljudi“
A.14	Zakon o krivičnim djelima protiv seksualnih sloboda, uključujući i eksploataciju prostitucije drugih lica, je jasan i ne klasifikuje neko krivično djelo kao „trgovinu ljudima“ ukoliko vrbovanje, prevoz, premiještanje, skrivanje ili prihvatanje lica ne uključuje upotrebu nasilnih sredstava (predviđenih u članu 4(a) Konvencije Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima i članu 3 Palermo protokola).	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Nasilna sredstva predviđena u članu 4(a) Konvencije SE podrazumijevaju „primjenu prijetnje ili sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlaštenja ili stanja ugroženosti, ili davanje ili primanje novčanih sredstava ili druge koristi“. Ovaj indikator provjerava da li državni organi seks rad koji ne uključuje prinudna ili nasilna sredstva vrbovanja ipak ipak svrstavaju u trgovinu ljudima, što nije u skladu sa Konvencijom SE.
A.15	Zakon predviđa da pristanak punoljetne žrtve trgovine ljudima na namjeravanu eksploataciju nije od značaja kada je protiv trafikovane osobe upotrijebljeno bilo koje sredstvo predviđeno u članu 4 Konvencije Savjeta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima i članu 3 Palermo protokola.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Sredstva predviđena ovim instrumentima glase: „primjena prijetnje ili sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlaštenja ili stanja ugroženosti, ili davanje ili primanje novčanih sredstava ili druge koristi“.
A.16	Zakon predviđa da krivično djelo trgovine ljudima počinjeno prema djetetu postoji čak i ako nijesu upotrijebljena nasilna sredstva predviđena u članu 4 Konvencije SE o borbi protiv trgovine ljudima ili članu 3 Palermo protokola.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Član 4(c) Konvencije SE glasi: „vrbovanje, prevoz, premiještanje, skrivanje ili prihvatanje djeteta radi iskorišćavanja smatra se „trgovinom ljudima“ čak i ako ne uključuje sredstva navedena u tački a) ovog člana“.

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
A.17	Zakon predviđa kao krivično djelo korišćenje usluga nastalih eksploatacijom kada osoba koja te usluge koristi zna da se radi o žrtvi trgovine ljudima.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Eksploatacija može da podrazumijeva plaćanje za seksualne usluge osobi za koju se zna da je trafikovana, ali i za druge vrste usluga, kao što je masaža ili briga o starima i bolesnima. Napomenite i da li se krivično djelo odnosi isključivo na seksualne usluge koje pruža žrtva trgovine ljudima, ali ne i na ostale usluge, što bi se smatralo nedostatkom. Takođe, navedite i da li je kao krivično djelo predviđeno plaćanje za seksualne usluge ko god da ih pruža (bilo da se radi o žrtvi trgovine ljudima ili ne), pošto to onda ne bi bila specifična mjera usmjerena na obeshrabrivanje plaćanja usluga žrtvama trgovine ljudima.
A.18	Zakon predviđa kao krivično djelo pokušaj ili pomaganje i podsticanje na vršenje krivičnog djela trgovine ljudima.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	N/A
A.19	Nacionalni pravni okvir omogućava pronalaženje, oduzimanje i konfiskaciju imovine stečene vršenjem krivičnog djela trgovine ljudima.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	N/A
A.20	Nacionalni pravni okvir uspostavlja nadležnost nad krivičnim gonjenjem za djelo trgovine ljudima i srodna djela kada je djelo počinjeno: <ul style="list-style-type: none"> a. Na teritoriji države; ili b. Na brodu koji plovi pod zastavom države; ili c. U vazduhoplovu koji je registrovan po njenom pravu; ili d. Od strane njenog državljanina u stranoj državi; ili e. Nad njenim državljaninom u stranoj državi; ili f. Od strane osobe koja ima prebivalište na teritoriji države koja se prati. 	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	Napomenite da li nadležnost postoji za svih šest tačaka, ili ako ne, u kojim od nabrojanih situacija država ima nadležnost, a u kojim ne.
A.21	Trgovina ljudima i srodna djela se tretiraju kao djela kod kojih je moguća ekstradicija u skladu sa relevantnim sporazumima i domaćim zakonima.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik	N/A

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
A.22	Nacionalni pravni okvir predviđa da žrtve trgovine ljudima ne mogu biti kažnjene (ili čak ni krivično gonjene) za protivpravna djela koja su počinile, a koja su direktna posljedica činjenice da su žrtve trgovine ljudima ili gdje su bile primorane da izvrše takva protivpravna djela.	Zakon, Službeni list, Krivični zakonik, prethodne presude	Ovo se tiče principa nekažnjavanja žrtava trgovine ljudima, prije svega onih koje su identifikovane kao moguće žrtve.
A.23	Nacionalni pravni okvir predviđa da potencijalna ili moguća žrtva trgovine ljudima koja se našla u pritvoru (bilo da nije identifikovana kao žrtva ili čak i kad je postojala sumnja da se možda radi o žrtvi) treba da bude puštena iz pritvora.	Krivični zakonik ili Zakonik o krivičnom postupku	Ovo se takođe tiče principa nekažnjavanja žrtava trgovine ljudima, ali ide i dalje od toga, i predviđa ili da moguće žrtve trgovine ljudima ne mogu da se pritvaraju ili da svako ko je identifikovan kao moguća žrtva treba da bude pušten iz pritvora (npr. iregularni migranti u pritvoru ili djeca uhapšena i pritvorena za djela kao što su krađa ili uzgoj kanabisa).

B. IDENTIFIKACIJA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

B.1 Pravni okvir i procedure za identifikaciju žrtava trgovine ljudima

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
B.a	Postoji odgovarajući pravni okvir koji omogućava brzu i tačnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih 6 podindikatora
B.1	Pravi okvir jasno predviđa koji organ/ organi imaju pravo da izvrše formalnu identifikaciju neke osobe na svojoj teritoriji (ili osobe koja se u nju vraća) kao „žrtve trgovine ljudima“.	Zakon. Službeni list. ZKP. Zvanični dokumenti kao što su Standardne operativne procedure koje koristi policija ili drugi organi	
B.2	Postoje pisane procedure i smjernice o identifikaciji žrtava, koje su razvijene i za koje se očekuje da su poznate i da se primjenjuju od strane svih onih koji učestvuju u otkrivanju, pritvaranju, prihvatu i procesuiranju iregularnih mirganata, kao i od strane svih onih koji učestvuju u identifikaciji mogućih žrtava trgovine ljudima ili u pružanju podrške žrtvama.	Standardne operativne procedure ili druge procedure koje su formalno usvojene od strane Nacionalnog mehanizma za upućivanje ili drugog nadležnog organa formalno zaduženog za identifikaciju žrtava (npr. policija)	Pisane procedure ili smjernice treba podvrgnuti „kvalitativnoj procjeni“, tj. provjeriti (i) da li su u skladu sa međunarodnim standardima i prihvaćenim dobrim praksama, npr. standardima i praksama predstavljenim u OSCE/ODIHR Priručniku o nacionalnim mehanizmima za upućivanje i (ii) da li se redovno revidiraju i mijenjaju (makar jednom od kad su prvi put donijete). Navedite datum kada su procedure prvi put usvojene i kada su posljednji put ažurirane.
B.3	Kao minimalni odgovor, procedura za identifikaciju se sastoji od kumulativne procene dva različita izvora informacija: (i) rezultata dobijenih kroz primjenu indikatora za identifikovanje žrtve trgovine ljudima prije razgovora, i (ii) odgovora koje osoba za koju se sumnja da je žrtva daje tokom strukturisanog intervjua.	Standardne operativne procedure ili druge formalne procedure za identifikaciju žrtava. Informacije od policije nadležne za istragu slučajeva trgovine ljudima	Za indikatore za identifikaciju žrtava pogledajte sljedeći red.
B.4	Zakon ili neki drugi <i>policy</i> dokument jasno predviđa da su nadležni organi dužni da uzmu u obzir konkretne indikatore u vezi sa različitim oblicima prinude i eksploatacije koju su doživjele žrtve trgovine ljudima.	Zvanična dokumenta. Standardne operativne procedure ili druge procedure koje su formalno usvojene od strane Nacionalnog mehanizma za upućivanje ili policije	Ovo se odnosi na indikatore koje državni organi zaduženi za identifikaciju žrtava u nekim državama moraju da koriste ili navode kada vrše identifikaciju žrtava trgovine ljudima (npr. ILO Operativni indikatori trgovine ljudima).

25

Br.	Indikator	Mogući izvori	Napomena
B.5	Javno dostupni indikatori su bazirani na međunarodnoj dobroj praksi.		Nacrt dokumenta o identifikaciji Evropske komisije iz 2007. godine (Preporuke o identifikaciji i upućivanju žrtava trgovine ljudima na usluge) spominje „zadržavanje identifikacionih dokumenata“, „dužničko ropstvo“ i „uskraćivanje zarade“ kao moguće indikatore. Komisija je zatim objavila, zajedno sa ILO, Operativne indikatore trgovine ljudima (2009), gdje su izlistane četiri grupe operativnih indikatora za punoljetne i maloljetne žrtve trgovine ljudima u cilju seksualne i radne eksploatacije (ukupno 67).
B.6	Pravni okvir predviđa jasne i dostupne procedure za svakoga ko smatra da ima pravo da bude prepoznat kao žrtva trgovine ljudima, a ko nije prepoznat, da uloži žalbu i traži izmjenu upravne ili sudske odluke u vezi sa njihovim statusom žrtve trgovine ljudima.	Standardne operativne procedure ili druge formalne procedure za identifikaciju žrtava. Zakonik o krivičnom postupku ili neki drugi zakon.	N/A

C. ZAKONSKE ODREDBE O ZAŠTITI ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA

C.1 Zaštita svih žrtava

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
C.a	Pravni okvir omogućava zaštitu i podršku za žrtve trgovine ljudima, tj. žrtve transnacionalnog kriminala, žrtve eksploatisane u zemlji i žrtve koje se vraćaju u zemlju porijekla, uključujući i pristup pravnim ljekovima.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta	Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih 26 podindikatora
C.1	Pravni okvir daje jasnu definiciju „žrtve trgovine ljudima“.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik.	N/A
C.2	Zakon daje jasnu definiciju „moguće“ ili „potencijalne“ žrtve trgovine ljudima; ili zakon ili neki drugi <i>policy</i> dokument daje jasne kriterijume na osnovu kojih relevantni državni organi treba da vrše procjenu da li postoji <u>razuman osnov</u> za uvjerenje da je neka osoba žrtva trgovine ljudima.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta (ako je potrebno, pokušati pristup preko Zakona o slobodnom pristupu informacijama)	OSCE/ODIHR Priručnik o nacionalnim mehanizmima za upućivanje objašnjava: „Pošto žrtve trgovine ljudima na početku često oklijevaju da se same identifikuju kao žrtve, izraz „moguća žrtva trgovine ljudima“ se generalno koristi da označi osobe koje su vjerovatno žrtve i koje zbog toga potpadaju pod generalno područje programa i usluga za žrtve trgovine ljudima“. Konvencija SE predviđa da moguća ili potencijalna žrtva ima pravo na neke minimalne oblike pomoći, a da osobe koje nisu državljani ne mogu da se udalje iz zemlje.
C.3	Pravni okvir osigurava zaštitu identiteta žrtava.	ZKP. Zakon koji se bavi žrtvama krivičnih djela	N/A
C.4	Pravni okvir omogućava žrtvama trgovine ljudima pravo na pristup pravnim ljekovima za štetu koja im je pričinjena, uključujući restituciju i kompenzaciju.	ZKP. Zakon koji se bavi žrtvama krivičnih djela	N/A
C.5	Pravni okvir predviđa period oporavka i refleksije od najmanje 30 dana mogućim žrtvama trgovine ljudima (bilo da se radi o državljanima ili nedržavljanima)	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik.	Potvrda da postoje zakonske ili administrativne mjere koje nude mogućim žrtvama period refleksije. To podrazumijeva da moguća žrtva trgovine ljudima ima pravo na minimum perioda oporavka prije nego što je ispita policija. Opet, to ne znači da policija nema pravo da moguću žrtvu pita da li je spremna da odgovara na pitanja prije kraja perioda refleksije.
C.6	Pravni okvir eksplicitno daje mogućim žrtvama trgovine ljudima pravo na mjere pomoći i podrške tokom perioda oporavka i refleksije.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik.	N/A

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
C.b	Pravni okvir obezbjeđuje žrtvama (i mogućim i onima koje su zvanično priznate) odgovarajuću specifičnu zaštitu od moguće odmazde i zastrašivanja tokom istrage i krivičnog gonjenja počilaca.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta	Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih podindikatora u vezi sa zaštitom žrtava tokom i nakon krivičnog postupka.
C.7	Pravni okvir predviđa pravo žrtava trgovine ljudima na pristup generalnom programu zaštite svjedoka.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik.ZKP. Zvanična dokumenta	Ovo se odnosi na opšte (i vjerovatno manje) mjere zaštite koje nisu pokrivene podindikatorima koji slede. Kada nijesu predviđene veće mjere zaštite, kao što je promjena identiteta ili mjesta boravka, ili kada državni organi smatraju da nema mjesta njihovoj primjeni, da li postoje neke druge mjere zaštite?
C.8	Pravni okvir predviđa mogućnost promjene identiteta za žrtve trgovine ljudima.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta	N/A
C.9	Pravni okvir predviđa mogućnost da žrtve trgovine ljudima dobiju fizičku zaštitu.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta	N/A
C.10	Pravni okvir predviđa mogućnost da žrtve trgovine ljudima dobiju mjeru izmještanja iz mesta boravka.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta	N/A
C.11	Pravni okvir predviđa da je moguće od žrtve trgovine ljudima uzeti iskaz prije suđenja i da se takav iskaz prepoznaje kao validan dokaz na suđenju (u okolnostima koje štite osnovno pravo optuženog na pravično suđenje).	Zakon. ZKP.	
C.12	Pravni okvir predviđa odgovarajuću zaštitu od moguće odmazde i zastrašivanja tokom i nakon istrage i krivičnog gonjenja učinilaca za druga lica (fizička ili pravna) koja su uključena u pružanje podrške žrtvama i svjedocima, kao i za srodnike žrtava.	Zakon. Službeni list. Zakon o upravnom postupku. Zvanična dokumenta	„Druga lica“ mogu biti srodnici žrtve ili svjedoka, ali i organizacije koje pružaju pomoć i podršku žrtvama.

C.2 Posebne mjere zaštite za djecu

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
C.c	Djeca žrtve trgovine ljudima moraju biti identifikovana, zaštićena i primaju podršku u skladu sa principom „najboljeg interesa djeteta“.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih dole navedenih podindikatora .
C.13	Pravni okvir predviđa mjere posebne zaštite za djecu žrtve mlađe od 18 godina.	Država i državne institucije, zvanični veb-sajtovi itd.	Ovaj indikator podrazumijeva jednostavno desk istraživanje kako bi se identifikovale stvarne i dostupne posebne mjere zaštite za djecu u zemlji koja se prati. Ima za cilj da utvrdi listu takvih usluga i zahtjeva od OCD koja sprovodi praćenje da da ocjenu da li dostupne usluge odgovaraju na potrebe djece žrtava. Takva ocjena u nekim slučajevima može zahtijevati dodatno kvalitativno istraživanje.
C.14	Princip da se u svim radnjama (i odlukama) koje imaju uticaja na dijete polazi od „najboljeg interesa djeteta“ je prepoznat u nacionalnom pravu i formalno integrisan u procedure i smjernice za zaštitu i pomoć djeci žrtvama trgovine ljudima.	Zakon, uključujući i zakone o dječjoj zaštiti. Službeni list. Krivični zakonik. Državni i OCD izvještaji Komitetu za prava djeteta	Ovaj indikator zahtjeva objašnjenje (ili definisanje) pojma „najboljeg interesa djeteta“ u zakonu, kao i da tekst zakona ili pravna nauka predviđaju da najbolji interes djeteta mora biti od primarnog značaja (uz ostale stvari od primarnog značaja) u radnjama i odlukama koje se tiču djece.
C.15	Pravni okvir predviđa da svako dijete bez pratnje koje je moguća žrtva predstavlja zakonski staratelj, organizacija ili institucija.	Zakon. Procesna pravila o dječjoj zaštiti ili specifično za djecu bez pratnje.	Obično se smatra da su djeca bez pratnje i razdvojena djeca strani državljani . Međutim, dijete se može smatrati djetetom bez pratnje i ako je nemoguće utvrditi gdje mu je roditelj ili zakonski staratelj ili ta osoba ne može da bude uključena u donošenje odluka u ime djeteta.
C.16	Pravni okvir predviđa da svako dijete koje je moguća žrtva trgovine ljudima ima besplatnu pomoć advokata ili pravnog savjetnika.	Zakon. Procesna pravila o dječjoj zaštiti ili specifično za decu žrtve trgovine ljudima.	Tj. pravni okvir ne pretpostavlja da dijete može da želi ili ne želi pravnu pomoć.
C.17	Pravni okvir jasno predviđa da ako ima osnova da se posumnja da neko dijete može biti žrtva trgovine ljudima, to dijete će se smatrati žrtvom trgovine ljudima do konačne potvrde i imaće sva prava i zaštitu koja pripada djetetu žrtvi.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Druga procesna pravila o dječjoj zaštiti.	N/A
C.18	Pravni okvir jasno predviđa da ako ima osnova da se posumnja da je žrtva ili moguća žrtva mlađa od 18 godina, toj osobi pripadaju posebne mjere zaštite na koje imaju pravo djeca dok se ne potvrdi da su stariji od 18 godina.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Druga procesna pravila o dječjoj zaštiti.	N/A

C.3 Zaštita žrtava koje nijesu državljani države koja se prati (dozvole boravka i povratak žrtava), uključujući i djecu

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
C.19	Nedržavljeni (kao i državljani) koji su moguće žrtve trgovine ljudima imaju pravo na period oporavka i refleksije od najmanje 30 dana	Zakon. Službeni list. ZKP. Zakoni koji uređuju status stranca.	Napomena: Za odjeljak C.3 ne postoji okvirni indikator
C.20	Zakon predviđa da strani državljani koji su moguće žrtve imaju pravo da ostanu u zemlji (čak i kad nisu imali regulisan boravišni status ranije) ili zabranjuje njihovo udaljenje iz zemlje tokom perioda refleksije.	Zakon. Službeni list. ZKP. Zakoni koji uređuju status stranca.	N/A
C.21	Pravni okvir daje mogućnost izdavanja obnovljive dozvole boravka za moguće žrtve (van okvira perioda oporavka).	Zakon. Službeni list. Zakoni koji uređuju status stranca.	Postojanje propisa ili smjernica u vezi sa izdavanjem dozvola boravka
C.22	Pravni okvir garantuje poštovanje <i>non-refoulement</i> principa (tj. repatrijacije izbjeglice ili osobe koja je u riziku od torture u zemlji u koju se vraća, uključujući i rizik od mučenja od strane kriminalaca).	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenti. Bilateralni ugovori. Ugovori sa Visokim komesarijatom za izbjeglice UN (UNHCR).	
C.23	Pravni okvir predviđa uspostavljanje formalnih programa asistiranog povratka (repatrijacije), u koje su uključene relevantne institucije i nevladine organizacije, a koji zahtjeva od državnih organa da sprovedu procenu rizika prije nego što se moguća ili zvanično prepoznata žrtva trgovine ljudima vrati ili premjesti u drugu zemlju.	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenti.	Pogledajte OSCE/ODIHR, Vodeći principi o ljudskim pravima pri povratku žrtava trgovine ljudima iz 2014. godine
C.24	Pravni okvir predviđa da će se najbolji interes djeteta razmatrati u procesu povratka na osnovu procjene rizika i bezbjednosti.	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenti/ procedure.	N/A

C.4 Zaštita državljana koji su eksploatisani u inostranstvu i koji su se vratili u svoju zemlju

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
C.25	Žrtve trgovine ljudima koje su identifikovane u drugoj zemlji i koje su se vratile u svoju zemlju (uz ili bez pomoći) imaju ista prava na zaštitu i pomoć kao i žrtve identifikovane u zemlji.	Standardne operativne procedure ili druge formalne procedure za identifikaciju žrtava	Napomena: Ne postoji okvirni indikator za C.4
C.26	Pisane procedure i smernice o identifikaciji žrtava (vidjeti odjeljak B o identifikaciji) odnose se i na žrtve koje se vraćaju u zemlju i na one identifikovane u zemlji.	Vidite odjeljak B.	N/A
C.27	Postoji mehanizam koji osigurava da žrtve trgovine ljudima zadrže svoje zdravstvene kartone i nalaze kada su repatriране iz, tj. u zemlju.	Bilateralni sporazumi o povratku, zdravstveni radnici koji su liječili žrtve po povratku.	U takvim slučajevima, zaštita (povjerljivosti) ličnih podataka je takođe pitanje.

D. POMOĆ I PODRŠKA ŽRTVAMA

D.1 Uopšteno o pomoći

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
D.a	Pravni okvir pruža sveobuhvatni okvir za pomoć žrtvama trgovine ljudima koji odgovara njihovim specifičnim potrebama (npr. uzima u obzir rod, jezik, starost i etničku pripadnost).	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta	Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 16 podindikatora
D.1	Pravni okvir ne uslovljava prvobitnu pomoć i podršku mogućim žrtvama trgovine ljudima njihovom spemnošću da optuže ili svjedoče protiv bilo kog učinioca/osumnjičenog kriminalca.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik.	N/A
D.2	Državni budžet ili ministarstvo ili organ nadležan za finasije obezbjeđuje novac bilo državnim službama bilo OCD (ili i jednim i drugim) za pokrivanje troškova pomoći žrtvama bez obzira da li se radi o namjenskim ili nekim drugim sredstvima.	Državni budžet. Podaci organizacija koje pružaju pomoć žrtvama.	Ovaj indikator nema za cilj da sugerise da li su budžetska izdvajanja dovoljna ili odgovarajuća, već da pokaže da li sama država preuzima bilo kakvu odgovornost za troškove pomoći. Ako su podaci jasni, moguće bi bilo procijeniti da li se budžetska izdvajanja smanjuju ili povećavaju od godine do godine.
D.3	Pravni okvir predviđa da moguće ili zvanično prepoznate žrtve moraju biti brzo, nakon prve provizorne identifikacije, informisane, prije svega u vezi sa njihovim pravima i o relevantnim sudskim i upravnim postupcima, uključujući i postupke u oblasti kompenzacije ili nadoknade štete, kao i o uslugama koje im stoje na raspolaganju, na jeziku koji razumiju.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. ZKP i ostali relevantni zakoni.	Izveštaj sa objašnjenjima uz Konvenciju SE (para. 160) kaže " Informacije [koje se obezbjeđuju] se tiču pitanja kao što su dostupnost zaštite i dogovori o pomoći, različite mogućnosti koje su otvorene žrtvama, rizici koji ih čekaju, uslovi da ozakone svoje prisustvo na teritoriji članice, mogući različiti oblici zakonskih sredstava, kako funkcioniše sistem krivičnog prava (uključujući i posljedice istrage i suđenja, dužinu suđenja, dužnosti svjedoka, mogućnost dobijanja odštete od osoba osuđenih za krivična djela ili od drugih osoba ili pravnih lica, i mogućnosti da presuda bude odgovarajuće sprovedena). Informacije i savjetovanje bi trebalo da omoguće žrtvama da procijene svoju situaciju i da načine svjestan izbor od nekoliko mogućnosti koje su im otvorene".
D.4	Pravni okvir predviđa da moguće ili zvanično prepoznate žrtve imaju pravo na savjetovanje na jeziku koji razumiju.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. ZKP i ostali relevantni zakoni.	Ovo se odnosi i na strane državljane koji ne govore jezik, kao i na domaće državljane koji ne govore tačno službeni jezik države.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
D.5	Pravni okvir daje žrtvama koje su identifikovane u zemlji ili u inostranstvu pravo na besplatan (tj. plaćen od strane države) bezbjedan smještaj i izdržavanje u trajanju od najmanje 30 dana.	Standardne operativne procedure ili odredbe o identifikaciji i zaštiti žrtava trgovine ljudima.	Od trenutka kad je neko identifikovan kao moguća žrtva u zemlji ili od trenutka kad se žrtva vrati u zemlju iz inostranstva.
D.6	Pravni okvir daje žrtvama koje su identifikovane u zemlji ili u inostranstvu pravo na besplatnu hitnu medicinsku pomoć, uključujući i medicinsku pomoć u oblasti mentalnog zdravlja, u periodu od najmanje 30 dana	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta.	U slučaju da se žrtve vraćaju u svoju zemlju iz inostranstva, ovo znači provjeru da li žrtve koje ne plaćaju doprinose za zdravstveno i socijalno osiguranje u zemlji ipak imaju pravo na besplatno liječenje.
D.7	Pravni okvir daje žrtvama pravo na usluge prevodioca.	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta.	N/A
D.8	Domaći pravni ili <i>policy</i> okvir daje žrtvama koje imaju zakoniti boravak pravo na pristup tržištu rada (i na rad).	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta. Zakon o radu.	N/A
D.9	Domaći pravni ili <i>policy</i> okvir daje žrtvama koje imaju zakoniti boravak pravo na pristup stručnom obrazovanju.	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta. Zakon o radu.	N/A

D.2 Pravni savjet i pravna pomoć

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
D.b	Pravni okvir predviđa pravo na pravnu podršku za žrtve trgovine ljudima (i moguće i zvanično prepoznate) u svim relevantnim postupcima		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 6 podindikatora
D.10	Pravni okvir daje žrtvama pravo na besplatnu, nezavisnu i kompetentnu pravnu pomoć i podršku tokom krivičnog postupka.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zakonik o krivičnom postupku.	Pravna pomoć koju pruža država može da podrazumijeva pokrivanje troškova pravnog savjeta i zastupanja pred sudom. Ako ne pokriva sveukupne troškove, pravna pomoć i podrška se ne može smatrati besplatnom.
D.11	Pravni okvir daje žrtvama pravo na pravni savjet i podršku tokom parničnog postupka.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zakonik o parničnom postupku.	N/A
D.12	Pravni okvir daje žrtvama pravo na pravni savjet i podršku tokom upravnog postupka.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zakonik o upravnom postupku.	N/A

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
D.13	Pravni okvir predviđa pravo na besplatnu pravnu pomoć za žrtve trgovine ljudima u krivičnom postupku.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zakonik o krivičnom postupku. Zvanična dokumenta.	N/A
D.14	Pravni okvir predviđa pravo na besplatnu pravnu pomoć za žrtve trgovine ljudima u parničnom postupku.	Zakon. Službeni list. Građanski zakonik. Zakonik o parničnom postupku. Zvanična dokumenta.	N/A
D.15	Pravni okvir predviđa pravo na besplatnu pravnu pomoć za žrtve trgovine ljudima u upravnom postupku.	Zakon. Službeni list. Upravni zakonik. Zakonik o upravnom postupku. Zvanična dokumenta.	N/A
D.16	Pravni okvir daje mogućnost nevladinim organizacijama, organizacijama civilnog društva i drugim fondacijama, grupama ili udruženjima da pružaju pomoć i podršku žrtvama tokom krivičnog ili parničnog postupka, uz njihovu saglasnost.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta.	N/A

E. KOMPENZACIJA I NAKNADA ŠTETE

E.1 Kompenzacija i naknada štete dostupna prema zakonu

Br	Indikator	Mogući izvori	Napomena
E.a	Pravni okvir predviđa da žrtve trgovine ljudima imaju pravo na pristup pravnim lijekovima za pretrpljenu štetu, uključujući i pravo na kompenzaciju i restituciju.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 4 podindikatora
	<p>Napomena: Kompenzacija i restitucija koje uključuju novčana plaćanja mogu proizaći iz različitih izvora: od osuđenog učinioca (naredba da isplati obeštećenje ili neisplaćene zarade ili kompenzaciju), ili po osudi ili na osnovu odvojenog parničnog postupka, ili od osumnjičenog trgovca koji nije osuđen, ali mu je naloženo da izvrši isplatu na bazi parničnog postupka; ili iz fonda za kompenzaciju koji vodi država, kada na isplatu pravo imaju samo žrtve osuđenih počinilaca ili kada ne dođe do osude. Nacrtr osnovnih principa prava na djelotvoran pravni lijek za žrtve trgovine ljudima UN poziva države da:</p> <p>“(a) Osiguraju da postoje zakoni, mehanizmi i procedure koje omogućavaju žrtvama trgovine ljudima da, ako žele:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) Dobiju naknadu štete u parničnom postupku za pretrpljenu trgovinu ljudima, uključujući i kršenje radnog zakonodavstva; (ii) Prime isplatu ili nalog krivičnog suda za kompenzaciju od strane osoba osuđenih za trgovinu ljudima; (iii) Imaju pravo na kompenzaciju koju isplaćuje država za pretrpljene povrede i štetu” (Dokument UN A/HRC/17/35, 13. april 2011). <p>Indikator treba da budu provjereni u odnosu na svaki od ova tri izvora.</p> 		
E.1	Zakon predviđa pravo žrtava trgovine ljudima da prime kompenzaciju ili naknadu štete od učinioca.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta.	N/A
E.2	Država je uspostavila generalni fond za kompenzaciju za žrtve krivičnih djela, kome žrtve trgovine ljudima mogu da pristupe nakon što osoba optužena za trgovinu ljudima bude osuđena, bilo da imaju boravak u zemlji ili ne.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta.	Takvom fondu pristup imaju pojedinci koji su bili žrtve interne trgovine ljudima, državljani i nedržavljeni, kao i oni kojima je destinacija trgovine ljudima bila strana zemlja. Ne mora da bude dostupan državljanima koji su postali žrtve dok su živjeli u stranoj zemlji, jer bi oni u principu trebalo da traže kompenzaciju u zemlji u kojoj su trafikovani i eksploatisani.
E.3	Država je uspostavila poseban fond za kompenzaciju iz koga se isplaćuju žrtve trgovine ljudima, bez obzira da li je osoba osumnjičena za trgovinu ljudima krivično gonjena i osuđena ili ne.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta.	Fond kome pristup imaju slične kategorije lica kao u gornjem indikatoru, ali bez zahtjeva da počinilac bude osuđen.
E.4	Zakon ne zahtjeva od žrtava koje su učestvovala u krivičnom postupku (kao oštećeni ili svjedoci) da pokreću novi postupak za kompenzaciju (npr. u krivičnom postupku se rutinski odlučuje o imovinskopravnom zahtjevu, a od žrtve se ne zahtjeva da odvojeno podnosi imovinskopravni zahtjev).	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. Zvanična dokumenta.	Ovaj indikator ne ocjenjuje koji sistem je bolji, ali omogućava osobama koje vrše monitoring da ocijene razliku između država, tj. koji je sistem efikasniji u slučaju kada je pokretanje novog postupka i teško i dugačko za žrtve.

35

F. INSTITUCIONALNI OKVIR, UKLJUČUJUĆI KOORDINACIJU, KAPACITET I MEĐUNARODNU SARADNJU

F.1 Institucionalni okvir uspostavljen zakonom

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
F.a	Država ima odgovarajući institucionalni i <i>policy</i> okvir i strukture za suzbijanje trgovine ljudima, izdvaja dovoljna sredstva za njihovo funkcionisanje (uključujući i dobro obučene zaposlene), a sa drugim državama su zaključeni odgovarajući sporazumi kako bi se osigurala efektivna međunarodna pravna pomoć u slučajevima trgovine ljudima.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 11 podindikatora
F.1	Institucionalni i <i>policy</i> okvir za suzbijanje trgovine ljudima uključuje nacionalni mehanizam za upućivanje (za trgovinu ljudima) ili sličnu instituciju koja ili koordinira institucionalne uloge (odgovarajući na slučajeve trgovine ljudima ili pružajući usluge žrtvama) ili upućuje moguće žrtve od strane jedne organizacije u drugu (ili oba).	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta. Standardne operativne procedure ili neki drugi <i>policy</i> dokumenti za identifikaciju žrtava.	Ne mora da se zove nacionalni mehanizam za upućivanje. Međutim, država može da ima mehanizam koji se zove nacionalni mehanizam za upućivanje koji ne vrši nijednu od njegove dvije osnovne funkcije. (Napomena: Dvije odvojene funkcije su opisane u OSCE/ODIHR Priručniku o nacionalnim mehanizmima za upućivanje (2004).
F.2	Postoje formalni sporazumi o saradnji, okviri za saradnju ili drugi oblici <i>policy</i> okvira između nekih ili svih relevantnih državnih institucija u oblasti prevencije i borbe protiv trgovine ljudima i zaštite žrtava.	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta.	Primjeri organizacija koje su vjerovatno uključene su policija, zdravstvene službe, skloništa, organ starateljstva, socijalne službe, granična policija, sudstvo i obrazovne institucije.
F.3	Postoje formalni sporazumi o saradnji ili drugi okviri za saradnju između nekih OCD koje pružaju usluge žrtvama trgovine ljudima i jedne ili više relevantnih državnih institucija, bilo na temu razmjene informacija o žrtvama ili upućivanja žrtava.	Pomenute službe potvrđuju postojanje sporazuma (postoji vjerovatnoća da je to povjerljivo).	N/A
F.4	Uspostavljena je institucija – odlukom vlade ili na osnovu zakona – <u>nezavisnog</u> nacionalnog izvjestioca o trgovini ljudima ili ekvivalentna pozicija i imenovan je izvjestilac.	Zakon. Službeni list. Zvanična dokumenta.	„Nezavisan“ znači da nosilac funkcije ima sopstveni budžet, prikuplja informacije na način koji smatra pogodnim i predstavlja zaključke i preporuke ministarstvu ili vladi kao cjelini, ili državnoj skupštini, pri čemu nije direktno odgovoran i podređen vladinom ministru. Ako nacionalni izvjestilac postoji, ali nije nezavistan, stavite tu u napomenu.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena
F.5	U policiji postoji specijalizovana istražna jedinica za suzbijanje trgovine ljudima (specijalizovana jedinica) koja ima odgovarajući mandat i nadležnost da efektivno sprovede istragu u slučajevima trgovine ljudima.		Da ili ne (da li postoji specijalizovana jedinica za suzbijanje trgovine ljudima ili ne). Navedite ako takva specijalizovana jedinica ne postoji, ali ipak postoji specijalizovana policijska istražiteljska ekspertiza kad se sumnja na trgovinu ljudima.
F.6	Specijalizovana policijska jedinica za suzbijanje trgovine ljudima je posebno uključena u godišnji budžetski obračun kao posebna budžetska stavka.	Državni budžet. Budžet policije.	N/A
F.7	Posebno obučeni i imenovani tužioci rade na slučajevima trgovine ljudima i pružaju podršku svojim nespacijalizovanim kolegama kada je potrebno.	Usmena informacija iz tužilaštva.	Da ili ne (da li postoje specijalizovani tužioci za trgovinu ljudima ili ne). Navedite ako takvi specijalizovani tužioci formalno ne postoje, ali je ipak poznato da je jedan ili više tužilaca specijalizovano za slučajeve trgovine ljudima.
F.8	Ukupan broj bilateralnih ugovora zaključenih sa drugim državama do kraja posmatranog perioda (tj. uključujući i one koji su zaključeni u prethodnim godinama i još su na snazi), u vezi sa suzbijanjem trgovine ljudima i zaštitom žrtava.	Vladine službe (Ministarstvo spoljnih poslova).	Ovaj indikator ima za cilj da pokaže stepen (moguće) pravne saradnje između država. Kod drugog i svakog sljedećeg monitoringa, poređenje će pokazati da li su zaključeni novi sporazumi. Može se uključiti svaki bilateralni sporazum koji se odnosi posebno na trgovinu ljudima ili žrtve, ali ne i sporazumi koji se tiču povratka migranata generalno, uključujući i žrtve trgovine ljudima, ako takvi sporazumi ne sadrže posebne odredbe o zaštiti žrtava.
F.9	Državni zakoni daju mogućnost da se u državi koja je predmet praćenja sprovodi istraga slučajeva trgovine ljudima kada su počinjeni na njenoj teritoriji, ali je prijava primljena u državi u kojoj strana žrtva trgovine ljudima živi.	Zakonik o krivičnom postupku. Usmena informacija od specijalizovane policije za suzbijanje trgovine ljudima.	Ovo bi pretpostavljalo određen stepen ekstrateritorijalnosti.
F.10	Broj sporazuma sa drugim državama do kraja posmatranog perioda (tj. uključujući i one koji su zaključeni u prethodnim godinama i još su na snazi) u vezi sa zaštitom žrtava, svjedoka i saradnika sa sudskim vlastima.	Državne službe i institucije.	Ovaj indikator je prost broj i ne zahtjeva nikakvu kalkulaciju.
F.11	Postojanje obaveznog modula o trgovini ljudima na univerzitetu ili u stručnim programima za socijalne radnike.	Socijalne službe, univerziteti, instituti, akademije, profesionalna tijela.	Ovaj indikator ima za cilj da potvrdi postojanje obaveznih specijalizovanih modula o trgovini ljudima. Osobe koje vrše monitoring mogu dati dalji uvid tako što će ocijeniti kvalitet tih modula.

G. DOSTUPNOST PODATAKA, ZAŠTITA PODATAKA I ZAŠTITA PRIVATNOG ŽIVOTA

G.1 Zakoni i politike u vezi sa zaštitom podataka i zaštitom privatnog života

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
G.a	Lični podaci mogućih ili zvanično prepoznatih žrtava trgovine ljudima se čuvaju i koriste u skladu sa uslovima predviđenim u Konvenciji Savjeta Evrope o zaštiti lica u pogledu automatske obrade ličnih podataka (1981).		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 9 podindikatora
	Napomena: Osnova svih evropskih instrumenata o zaštiti podataka je član 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima (1950) o pravu na poštovanje privatnog i porodičnog života. Član 8 sprečava organe javne vlasti da se miješaju u privatni život građana, osim pod određenim uslovima. Konvencija SE o trgovini ljudima predviđa u članu 11 da „svaka država ugovornica treba da zaštiti privatni život i identitet žrtava. Lični podaci o njima treba da se čuvaju i koriste u skladu sa uslovima predviđenim Konvencijom o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka (ETS No. 108). U Izveštaju sa objašnjenjima uz Konvenciju se kaže „Konvencija br.108 propisuje, naročito, da lični podaci treba da se čuvaju jedino za precizno određene zakonske svrhe, i da ne smiju da se koriste na bilo koji način koji nije u skladu sa tim svrhama. Takođe propisuje da takvi podaci ne smeju da se čuvaju u bilo kom obliku koji bi omogućio identifikovanje onoga na koga se podaci odnose, niti duže nego što je to neophodno za potrebe za koje su podaci zabilježeni i čuvani. Konvencija br.108 takođe propisuje kao obavezno preduzimanje odgovarajućih mjera bezbjednosti koje sprečavaju neovlašćen pristup i prepravljnje ili iznošenje u javnost podataka. Treba primijetiti da po Članu 11(1) članice moraju da se povinuju, što se tiče ličnih podataka žrtava trgovine ljudima, zahtjevima postavljenim u Konvenciji 108 bez obzira da li su je ratifikovale ili nijesu“.		
G.1	Država ima zakonodavstvo o zaštiti podataka	Zakon.	Direktiva EU o zaštiti podataka 95/46/EC (1995) zahtjeva da svaka država članica EU usvoji zakone koji uređuju obradu ličnih podataka u skladu sa minimumom standarda predviđenih Direktivom. Ne pokriva oblast policijske i pravosudne saradnje u krivičnim stvarima, ali pokriva druge oblasti, kao što su podaci koje prikupljaju NVO/OCD ili podaci koji se dijele sa medijima.
G.2	Država ima organ nadležan za zaštitu podataka	Zakon i zakonski instrumenti.	Uspostavljanje organa nadležnog za zaštitu podataka je obaveza koja proizilazi iz Direktive EU 95/46/EC.
G.3	Postoje pisane procedure i smjernice o identifikaciji žrtava koje sadrže odredbe o zaštiti ličnih podataka žrtava trgovine ljudima (i mogućih i zvanično prepoznatih).	Videti indikator B.2	„Lični podaci“ označavaju svaki podatak u vezi sa identifikovanim pojedincem ili pojedincem koji se može identifikovati („subjekat podatka“). Podatak se smatra ličnim kada bilo kome omogući da poveže informaciju sa konkretnom osobom, čak i kad fizičko ili pravno lice koje je rukovodilac podataka ne mogu

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
			da naprave tu vezu. To znači da se svaki podatak koji identifikuje ili može da dovede do identifikacije neke osobe (subjekta podatka) od strane drugih ima smatrati „ličnim podatkom“. Svrha zaštite podataka je da se zaštiti pojedinac čiji se podaci obrađuju. To se postiže kroz kombinaciju prava koje ima pojedinac (u rječniku zaštite podataka poznat kao „subjekat podatka“) i obaveza onih koji podatke obrađuju („obrađivač podataka“) ili kontrolišu takvu obradu („kontrolor podataka“). (vidjeti Roth et al, 2015).
G.4	Postoje posebne mjere koje osiguravaju da identitet bilo koje žrtve trgovine ljudima neće biti otkriven medijima.	Državne procedure ili smjernice o identifikaciji. Interni propisi o zaštiti podataka svake organizacije koja je u kontaktu sa mogućim žrtvama trgovine ljudima (djecom i odraslima).	Pisane procedure o identifikaciji žrtava ili druge politike i protokoli eksplicitno spominju potrebu da se izbjegne javno otkrivanje identiteta žrtava trgovine ljudima. Posebno provjerite da li te procedure sprečavaju da se identitet žrtve otkrije tokom suđenja, i ako je tako, kome se mogu otkriti. Optuženi i njihovi advokati obično imaju pravo da znaju identitet odrasle osobe ili djeteta koje iznosi dokaze protiv njih. Da li je to slučaj i u posmatranoj državi? Ako jeste, da li postoje procedure koje će ih spriječiti da tu informaciju podijele sa drugima, uključujući i novinare?
G.5	Krivične sankcije se izriču za javno otkrivanje informacija – od strane medija ili nekog drugog - koje vode ka identifikaciji žrtava trgovine ljudima	Krivični zakon.	Član 11.3 Konvencije SE zahteva od država potpisnica da „razmotri donošenje mjera, u skladu sa članom 10 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda prema tumačenju Evropskog suda za ljudska prava, čiji je cilj podsticanje medija na zaštitu privatnog života i identiteta žrtava putem medijske samoregulacije ili regulatornih ili koregulatornih mera“.
G.6	Postoje mjere za zaštitu identiteta žrtava-svjedoka za koje se smatra da im je takva zaštita potrebna, i te mjere se mogu koristiti za vrijeme sudskog postupka.	Zakonik o krivičnom postupku. Materijali za obuku zaposlenih u sudstvu. Praćenje suđenja.	N/A
G.7	Policiski i drugi zvaničnici moraju da informišu žrtvu trgovine ljudima i o pravu na zaštitu ličnih podataka i o procedurama koje treba poštovati kako bi se ostvarilo ovo pravo.	Zakon. Službeni list. Krivični zakonik. ZKP i ostali relevantni zakoni. Standardne operativne procedure.	Ovaj indikator je sličan D 3 o zaštiti žrtava trgovine ljudima.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena
G.8	OCD savjetovališta ne mogu biti primorana da daju podatke svojih klijenata državnim službama ili nekom trećem licu.	NVO koje pružaju pomoć i podršku žrtvama.	N/A
G.9	Lični podaci koje uzimaju OCD pružaoci usluga su kodirani akronimom ili identifikacionim kodom.	NVO koje pružaju pomoć i podršku žrtvama.	N/A

DRUGI DIO: MONITORING I EVALUACJA REZULTATA NACIONALNIH OKVIRA ZA SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA

ODELJAK 2.1: SMJERNICE ZA MONITORING I EVALUACIJU REZULTATA NACIONALNIH OKVIRA ZA SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA

U ovom odjeljku se bavimo različitim aspektima primjene indikatora iz Drugog dijela i koliko sistematičan monitoring treba da bude. Prvo su predstavljene različiti sistemi za monitoring i evaluaciju (M&E). Zatim sledi kratak opis indikatora, kako ih preraditi i kako na najbolji način dokumentovati proces monitoring i evaluacije, kako podijeliti zadatke i dužnosti i sastaviti operativni plan. Ovaj dio Priručnika se takođe bavi izvorima podataka. Na kraju je dat opis različitih monitoring struktura.

41

Tema 1: Monitoring i evaluacija projekta u odnosu na monitoring i evaluaciju opšteg sistema za suzbijanje trgovine ljudima

Monitoring i evaluacija predstavljaju proces u kome se podaci prikupljaju, analiziraju i predstavljaju kako bi se programskim i projektnim menadžerima, kreatorima politika i drugim zainteresovanim stranama predstavili napredak i rezultati sprovođenja i efektivnosti zakona, politika i programa. Treba praviti razliku između monitoring i evaluacije projekata i monitoring i evaluacije sistema i institucija. Projektni M&E ima za cilj da identifikuje promenu u radu, stavovima ili ponašanju ciljanih institucija, sistema i grupa kao rezultat konkretne intervencije. Referentni okvir za monitoring i evaluaciju projekta su ciljevi projekta i očekivani rezultati. Ovaj tip M&E je konačan - završava se kada se završi projekat ili brzo nakon kraja intervencije. Dok monitoring i evaluacija projekta mogu biti deo šireg sistema monitoringa i evaluacije, uobičajeno je da struktura projektnog monitoringa i evaluacije bude fragmentirana i okončava se kada se završi projekat, ograničavajući se na lekcije naučene iz projekta i na način na koji je sam projekat osmišljen, vođen ili sproveden.

Nasuprot tome, ovaj Priručnik se bavi pitanjem kako sistemi, strukture i institucije

za suzbijanje trgovine ljudima treba da se prate i evaluiraju na jedan generički način. Drugim rečima, nije vezan za neki konkretan projekat ili program. On predstavlja način na koji se vrši monitoring i evaluacija sistema za suzbijanje trgovine ljudima jedne države bilo gdje u svijetu, ne samo u Jugoistočnoj Evropi. Referentni okvir za monitoring sistema za suzbijanje trgovine ljudima tiče se obaveza i odgovornosti državnih i nedržavnih aktera onako kako je predviđeno u nacionalnim zakonima i propisima, i u međunarodnim i regionalnim konvencijama.

Tema 2: Indikatori

Za svaku oblast politike koja je pokrivena međunarodnim instrumentima navedenim u Aneksu 1, u Priručniku je sadržano sljedeće:

- Jedan ili više indikatora;
- Mogući izvori podataka za monitoring;
- Napomene (u nekim slučajevima);
- Predloženi način računanja (tamo gdje je računanje potrebno).

Priručnik nije zamišljen kao šematski plan. Naprotiv, to bi bio problem imajući u vidu različita pitanja, strukture, aktere, zakonodavstvo, procedure i raspoložive izvore podataka u svakoj zemlji. Osim toga, Priručnik se sastoji od oko 300 indikatora i nije vjerovatno da će postojati resursi ili podaci da bi se sproveo sveukupan monitoring na sistematičan način. On je prije kreiran kao polazna tačka za osobe koje sprovode monitoring u svakoj državi i predviđeno je da se prilagođava i smanjuje kako bi se obradila ključna pitanja u konkretnoj zemlji, raspoloživi resursi i raspoloživost podataka.

Kada se odaberu i prilagode relevantni indikatori, dobro je dokumentovati potrebne radnje monitoringa za svaki indikator, svakog člana tima zadužiti za konkretnu radnju i odrediti rok za završetak svake radnje.

Osnovni zahtev Priručnika je raspoloživost pouzdanih i kompletnih zvaničnih podataka o broju žrtava tokom određenog perioda razvrstanih po uzrastu i polu. Osim ovih osnovnih podataka, indikatori zahtevaju konkretne sekundarne podatke kako bi se izračunao procenat žrtava koje su pogođene određenim problemom, npr. broj žrtava čiji su podaci javno objavljeni tokom perioda

izvještavanja kao procenat svih žrtava.

U Drugom dijelu postoji nekoliko opštih tipova indikatora:

- Indikatori koji zahtjevaju jednostavno obračunavanje, npr. izračunati procenat žrtava čiji identitet je otkriven;
- Indikatori koji zahtjevaju samo prost broj, bez izračunavanja, npr. broj sastanaka formalnih koordinacionih struktura;
- Indikatori koji zahtjevaju jednostavan "da/ne" odgovor, u kom slučaju kolona u kojoj se vrši obračun objašnjava implikacije svakog od ovih odgovora.

Priručnik ne sugerije šta je "prihvatljiva", a šta "neprihvatljiva" statistika. Primjenjujući indikatore u Drugom dijelu, osobe koje vrše monitoring treba same da ocijene značaj statističkih podataka do kojih su došli, uzimajući u obzir specifičan kontekst svake države i trendove koji se registruju od jednog do drugog perioda. Pitanje rodne ravnoteže je primjer takve ocjene: razvrstani podaci mogu da daju informaciju o broju žrtava muškog i ženskog pola koje pogađa različita problematika obuhvaćena Priručnikom; međutim, na bazi same statistike, nije moguće kategorički izjaviti da li postoji rodna ravnoteža ili rodna diskriminacija. Za to je potrebno ocijeniti da li broj muškaraca i žena koji imaju korist od neke mjere odražava ono što znate o rodnoj rasprostranjenosti žrtava.

Neki indikatori imaju za cilj da istraže da li je nešto učinjeno u specifikovanom vremenskom periodu. U tim slučajevima, Priručnik ne specifikuje taj vremenski period. Šta je prihvatljivo u nekom slučaju može da varira od zemlje do zemlje. Umjesto toga, data je odrednica "tokom [određenog vremenskog perioda]...", sugerišući da onaj ko vrši monitoring treba da specifikuje koji vremenski period će posmatrati.

Tema 3: Definicija „žrtve trgovine ljudima“

Često nije jasno šta statistički ili drugi podaci koji se odnose na osobe označene kao "žrtve trgovine ljudima" tačno znače, a posebno da li se odnose na:

1. Osobe koje su privremeno bile identifikovane kao „moguće“ ili „potencijalne“ žrtve zato što postoji razuman osnov da se vjeruje da su doživele trgovinu ljudima; ili
2. Osobe koje su konačnije i zvanično identifikovane kao žrtve od strane

policije, državne službe ili suda.

Za potrebe Priručnika, osim ako drugačije nije naznačeno, podaci o broju i ostalim detaljima o žrtvama treba, ako je moguće, da budu raščlanjeni na dve kategorije:

1. Prva kategorija - „moguće“ ili „potencijalne“ žrtve;
2. Druga kategorija - „zvanično priznate“, „zvanično prepoznate“ ili „formalno identifikovane“ žrtve.

Ako osobama koje vrše monitoring nije jasno da li se neki podatak odnosi na moguće ili zvanično priznate žrtve, može se koristiti izraz “generička žrtva” da se ukaže da podatak nije jasan. U oba slučaja, međutim, indikatori imaju za cilj da ocjene koliko osoba su državne službe posmatrale kao moguće ili zvanično priznate žrtve, tako da je važno da se ne dodaju informacije koje OCD imaju o osobama koje su njima poznate i koje one prepoznaju kao žrtve, ali koje se ne vode kao žrtve u državnim službama.

Priručnik takođe omogućava prikupljanje podataka o osobama koje su doživjele trgovinu ljudima, ali koje nisu identifikovane u zvaničnom postupku, kao i o osobama koje imaju neka iskustva koja ukazuju da se može raditi o žrtvama. U oba slučaja, one se označavaju kao „neidentifikovane žrtve“. Procjene koje se vrše o osobama iz ove kategorije se nazivaju „sivom brojkom“.

Jasno je da definicija žrtve mimoilazi neke osobe u vezi sa kojima organizacije koje vrše monitoring i drugi akteri mogu smatrati da su nadležni organi pogriješili što ih nijesu priznali kao žrtve trgovine ljudima. Međutim, zbog kredibilnosti, konzistentnosti i uporedivosti, važno je da koristite zvanične statističke podatke za vaš monitoring izvještaj, pošto postoje varijacije u načinu na koji različiti akteri, uključujući NVO; definišu pojam „žrtve“.

Ovim ne sugerišemo da treba previdjeti neidentifikovane žrtve kada sastavljate vaš izvještaj. U odjeljku B.3 u Drugom dijelu, Priručnik se fokusira na „Osporene identifikacije i osobe koje su nekorektno kategorizovane kao da nijesu žrtve“, što ima za cilj da omogući organizacijama koje vrše monitoring da prikupe podatke na osnovu kojih će moći da donesu zaključak o „sivoj brojki“ neidentifikovanih žrtava. Sama činjenica da osobe koje su doživjele trgovinu ljudima nijesu identifikovane ili da nijesu primile pomoć se može smatrati pokazateljem značajnih slabosti u sistemu za suzbijanje trgovine ljudima i zaštitu žrtava. To

treba zabilježiti u vezi sa ostalim relevantnim indikatorima da bi se podvukla činjenica da zvanična statistika možda u potpunosti ne oslikava probleme u sistemu zato što je ukupan broj žrtava veći od prijavljenog.

Tema 4: Period izvještavanja

Organizacija koja vrši monitoring treba da odluči o dužini perioda izvještavanja (npr. mjesečno, kvartalno, polugodišnje ili godišnje) i o učestalosti izvještavanja (tj. koliko često će se postupak monitoringa sprovoditi i izveštaj objavljivati). U Odjeljku 2.2. se pominje izraz „period izvještavanja“, ostavljajući organizacijama koje vrše monitoring da o tome same odluče. Prethodni monitoring izvještaji međuvladinih, vladinih ili nevladinih organizacijama su se uglavnom odnosili na konkretan dvanaestomjesečni period. Neki od njih se ponavljaju svake godine. Međutim, promjene mogu biti očiglednije ako se monitoring vrši rjeđe, što bi omogućilo osobama koje vrše monitoring da porede situaciju iz npr. 2012. godine sa stanjem pet godina kasnije, 2017. godine.

45

Na postupak monitoring će uticati dostupnost podataka i dostupnost resursa za monitoring i izvještavanje. Na primjer, jedna OCD može na početku kalendarske godine da vam da podatak o broju ljudi koji su od nje primili pomoć tokom prethodne kalendarske godine. Međutim, državnim službama je ponekad potrebno godinu dana i više da prikupe statističke podatke. Tako, jedna organizacija koja je u aprilu 2010. namjeravala da prati šta se u njenoj zemlji događalo 2009. godine je ubrzo saznala da su se državni izvori pripremali da objave statističke podatke (o broju identifikovanih žrtava) tek za 2008. godinu, što je značilo da neki najosnovniji podaci za 2009. godinu neće biti dostupni prije 2011!. Zbog toga je organizacija koja je vršila monitoring morala da (2010. godine) promjeni period izvještavanja i, umjesto 2009, prati 2008. godinu. Međutim, nekim organizacijama koje su pružale pomoć žrtvama je bilo teško da lociraju svoje podatke o onome što su radili dvije godine ranije.

Neki podaci će biti dostupni samo na godišnjem nivou, dok će drugi biti dostupni češće. Čak i kada su statistički podaci dostupni češće, može biti razloga da se ne izvještava češće, na primjer zato što sezonske fluktuacije kvare punu sliku stanja. S druge strane, čak i kad se ovo pojavljuje kao bitan faktor, poređenje istih perioda/godišnjih doba od godine do godine daje značajne uvide u trendove. Kada su podaci dostupni samo godišnje, ipak mogu biti razloženi po mjesecima,

što omogućava izvještavanje po indikatorima u periodima kraćim od jedne godine (npr. mjesečno).

Nedostatak resursa za monitoring i izvještavanje takođe može ograničiti mogućnost češćeg izvještavanja i/ili kraćeg perioda izvještavanja.

Tema 5: Kalkulacije koje vrše osobe uključene u monitoring

Odeljak 2.2 u Drugom dijelu sadrži indikatore koji su prosti brojevi (npr. “broj uhapšenih osoba” tokom perioda izvještavanja). Kolona na desnoj strani takođe sugerise niz kalkulacija koje će pokazati procenat (%) ili odnos koji treba izračunati (npr. “procenat uhapšenih osoba koje su izvedene pred sud”). U mnogim (ali ne svim) slučajevima, procenat treba da bude što bliže 100% da bi se ocijenio kao zadovoljavajući. Međutim, u nekoliko slučajeva nije tako. U svakom slučaju, kalkulacije treba da pokažu procenat koji osobe koje vrše monitoring mogu da protumače i prokomentarišu kada pripremaju izvještaj za objavljivanje. Osim toga, ako se isto obračunavanje vrši godinu i više dana kasnije, tokom nekog narednog perioda izvještavanja, moguće je uporediti rezultate da bi se pokazalo da li su se i apsolutni brojevi i procenti promijenili. Kako je naglašeno u sledećoj temi, u krajnjoj liniji od osoba koje vrše monitoring zavisi ocjena ili komentar o tome šta neka brojka ili procenat znače.

Tema 6: Ocjene koje daju osobe uključene u monitoring

Davanje subjektivne ocjene tokom postupka monitoringa je zapravo “interpretacija” nekog podatka, uzimajući u obzir kontekst i primjenjujući znanje i iskustvo, kako bi se došlo do zaključka (npr. da li podatak govori o poboljšanju ili pogoršanju u poređenju sa situacijom u prošlosti). Na primjer, povećanje broja krivičnog gonjenja slučajeva trgovine ljudima može da bude rezultat različitih uzroka i trendova, kao što su promjene u prisustvu trgovine ljudima, kao i promjene u stopama detekcije i gonjenja slučajeva. U tabeli 1 je izlistano 14 mogućih scenarija koji mogu stajati iza povećanja broja policijskih prijava i sudskih postupaka u nekom periodu u odnosu na prethodni.

Tabela 1 Mogući scenariji koji objašnjavaju veći broj policijskih prijava i sudskih postupaka protiv trgovaca ljudima

	Prisustvo trgovine ljudima	Stope detekcije	Stope krivičnog gonjenja
Scenario 1	Povećanje	Povećanje	Povećanje
Scenario 2	Povećanje	Bez promene	Bez promene
Scenario 3	Povećanje	Smanjenje	Bez promene
Scenario 4	Povećanje	Smanjenje	Povećanje
Scenario 5	Bez promene	Povećanje	Povećanje
Scenario 6	Bez promene	Bez promene	Povećanje
Scenario 7	Bez promene	Povećanje	Bez promene
Scenario 8	Bez promene	Smanjenje	Povećanje
Scenario 9	Bez promene	Povećanje	Smanjenje
Scenario 10	Smanjenje	Povećanje	Povećanje
Scenario 11	Smanjenje	Bez promene	Povećanje
Scenario 12	Smanjenje	Povećanje	Bez promene
Scenario 13	Smanjenje	Smanjenje	Povećanje
Scenario 14	Smanjenje	Povećanje	Smanjenje

47

Potrebno je dati ocjenu šta povećanje u krivičnom gonjenju trgovaca znači u praksi i šta je uzrok tome. Kako je sugerisano u tabeli, ono može prikriti pogoršanje u radu jednog ili više djelova sistema za suzbijanje trgovine ljudima, ali i poboljšanje. Kako bi se takva ocjena dala, mora se razumjeti kontekst (tj. relevantni faktori i trendovi koji su sa tim povezani), i potrebno je primijeniti znanje i iskustvo kako bi se "protumačio" prikupljen podatak. Moguće je da dva stručnjaka daju ocjenu koja vodi do dva različita zaključka jer pridaju manje ili više značaja različitim faktorima, ili zato što imaju pristup različitim vrstama podataka. Osim toga, njihovo iskustvo može uticati na to da na različit način protumače isti podatak.

Tema 7: Izvori podataka

Priručnik sugerše moguće izvore podataka i zato kolona "Mogući izvori podataka" treba da se posmatra kao sugestija (o tome gdje je moguće dobiti odgovarajuće

podatke), a ne kao zahtjev. Pošto izvori raspoloživih podataka variraju od zemlje do zemlje, same osobe koje vrše monitoring će morati da odluče koje izvore podataka će stvarno koristiti. Pristup podacima će, između ostalog, zavisiti od:

- Vrste statističkih podataka koje su različita tijela već prikupila i njihove spremnosti da ih podijele;
- Resursa koji su na raspolaganju za prikupljanje podataka koji nisu odmah dostupni.

Zbog toga je vjerovatno da u prvom ciklusu praćenja nećete koristiti mnogo indikatora, iako se od zemlje do zemlje razlikuje šta se smatra izvodljivim. Ali zahvaljujući tome, akteri će moći da jasno identifikuju gdje postoje značajne praznine kada se radi o podacima, šta treba uraditi da bi se to popravilo i da li je uopšte moguće te praznine popuniti.

Državni organi su već prikupili neke podatke (da li osobe koje vrše monitoring imaju pristup tim podacima je drugo pitanje), npr.

- Policija;
- Tužilaštvo;
- Sudovi;
- Socijalne službe.

Druge podatke će osobe koje vrše monitoring morati same da prikupe, na primjer:

- Praćenje medija kao izvor:
 - › Podataka o žalbama ili sporovima u vezi sa načinom na koji državni organi postupaju sa žrtvama;
 - › Podataka o otkrivanju identiteta žrtve u medijima i sankcijama izrečenim za to.
- Prikupljanje podataka od drugih OCD, npr.:
 - › Kroz molbu za dostavljanje statističkih podataka;
 - › Istraživanja kroz koje se mogu prikupiti kvalitativne i kvantitativne informacije;
 - › Sastanke fokus grupa kako bi se identifikovala generalna percepcija u vezi sa ključnim indikatorima.
 - › Povratne informacije od osoba koje su preživjele trgovnu ljudima (djece ili odraslih osoba) i koje imaju relevantno iskustvo o državnom sistemu za pružanje zaštite i pomoći žrtvama trgovine ljudima (uključujući i to da

nijesu bile identifikovane ili da im nije pružena pomoć). U većini slučajeva, povratne informacije od žrtava mogu doći preko njihovih pravnih savjetnika ili od OCD koje im pružanju usluge i pomoć. Do sada su više puta prikupljane informacije od žrtava trgovine ljudima na sistematičan i objektivan način, a da je izbjegnuta njihova traumatizacija;³

- Istraživanja koja su sproveda relevantna državna tijela i službe;
- Anonimna istraživanja javnog mnjenja

Organizacija uključena u prikupljanje podataka za monitoring i evaluaciju generalno već raspolažu značajnom količinom relevantnih podataka zahvaljujući kontaktu sa osobama koje su preživjele trgovinu ljudima. Važno je da se lični podaci o pojedincima i njihovom iskustvu ne koriste na način koji omogućava identifikaciju osobe o kojoj se radi. Međutim, adekvatno anonimizirani podaci koji ne sadrže lične karakteristike preko kojih se žrtve mogu identifikovati se mogu podijeliti sa drugima.

Praćenje više različitih medija može da zahtjeva mnogo resursa ako se radi ručno. Međutim, uz pomoć oruđa koji vrše automatsku obradu odabranih medija, to može biti urađeno efikasno i jeftino (npr. uz pomoć otvorenog okvira Python).⁴

Tema 8: Struktura monitoringa

Sveobuhvatan monitoring sprovođenja mjera za suzbijanje trgovine ljudima i zaštitu žrtava će vjerovatno biti kompleksno i zahtjevaće dosta resursa iz dva osnovna razloga:

- Postoji veliki broj indikatora, koji odražavaju mnogobrojne odredbe međunarodnih instrumenata i standarda navedenih u Aneksu 1;
- U mnogo slučajeva, relevantni podaci za monitoring neće biti lako dostupni, bilo zato što se ne prikupljaju u tom trenutku ili zato što relevantna tijela ne mogu da daju podatke koje već imaju iz pravnih razloga ili zato što su nevoljni da podatke podijele.

³ Postoji nekoliko primjera koji opisuju na koji način se osigurava privatnost i dobrobit odraslih i djece koji su doživjeli trgovinu ljudima, a koji su davali informacije. Npr. (1) M. Dottridge. Young People's Voices on Child Trafficking: Experiences from South Eastern Europe. Innocenti Working Paper-2008-05. UNICEF Innocenti Research Centre. 2008. Dostupno na: http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/iwp_2008_05.pdf. (2) La Strada Moldova. The Impact of the Republic of Moldova Anti-Trafficking Policy on the Trafficked Persons' Rights. Chisinau, 2013. (3) Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW). Hacia una mayor rendición de cuentas/ responsabilidad; monitoreo participativo de iniciativas contra la trata de personas. Informe regional. (Towards better accountability: participative monitoring of initiatives against trafficking in persons. Latin American regional report). 2015, dostupno na <http://gaatw.org/resources/publications> (uključujući i rezime na engleskom).

⁴ <http://docs.python-guide.org/en/latest/scenarios/scrape/>

Ovo ukazuje na potrebu koordinacije između aktera uključenih u monitoring, kako bi se npr.:

- Izbjegle praznine u monitoringu;
- Izbjeglo preklapanje ili dupliranje posla;
- Usaglasilo oko uloga i zadataka u procesu monitoringa;
- Usaglasio zajednički pristup monitoringu, npr.:
 - › Koje indikatore pratiti;
 - › Prilagođavanje konkretnih indikatora;
 - › Metode prikupljanja podataka;
 - › Učestalost izvještavanja;
 - › Zajednički format za razmjenu podataka, itd.
- Podijelili troškovi i napor neophodan za uspostavljanje i održavanje sistema za prikupljanje, skladištenje, analizu i diseminaciju podataka na sistematičan način.

Sistem za monitoring i evaluaciju treba da ima:

- Organizacione strukture sa jasno definisanim ulogama i odgovornostima;
- Dokumentovana pravila i smjernice za podršku primjeni zajedničkih standarda i pristupa od strane različitih aktera u jednoj zemlji ili između zemalja;
- Strategiju koja će osigurati maksimalnu iskorišćenost podataka prikupljenih tokom procesa monitoringa i komentare o značenju tih podataka, npr. prilikom objavljivanja izvještaja ili predstavljanja neobjavljenog izvještaja donosiocima političkih odluka;
- Operativni plan;
- Resurse (eksperte, novac, IT i drugu infrastrukturu);
- Mehanizam za ocjenu efektivnosti i uticaja monitoringa i evaluacije, uz pomoć kojih bi se sistem gdje je potrebno popravio i prilagodio.

Tema 9: Priprema izvještaja za publikovanje na bazi podataka prikupljenih u procesu monitoringa

Prilikom analize podataka koje ste prikupili (u vezi sa svakim okvirnim indikatorom i podindikatorima datih u Priručniku) i izrade izvještaja, potrebno je fokusirati se na okvirne indikatore, jer svaki od njih sumira standard koji država treba da ispuni po 24 pitanja.

Kako bi lakše vizualizovali svoje rezultate, uz Priručnik je izrađen i poseban softver. Ako iz nekog razloga niste u prilici da koristite ovaj softver, možete napraviti i običnu tabelu (u EXCEL-u ili WORD-u), koja će sadržati indikatore i ostale kolone

iz Priručnika. I u EXCEL-u i u WORD-u moguće je ubaciti dodatne kolone (čak i ako takav tekst bude težak za štampanje). Dodatne kolone možete koristiti za bilježenje sljedećih podataka:

- Vaše kalkulacije koje govore da li je ispunjen standard postavljen u indikatoru (nekada se radi i o običnim „da/ne“ odgovorima, posebno u Odjeljku 1.2 o usklađenosti sa međunarodnim standardima) ilineke druge ključne informacije potrebne za mjerenje indikatora.
- Zapažanja same osobe koja vrši monitoring, bilo o kvalitetu podataka koji se prikupljaju, bilo o zaključcima do kojih ste došli na osnovu prikupljenih podataka. Možete koristiti različite boje slova da označite različite stvari (npr. zelenim obilježavate odgovore koji su nejasni, ili po vašem mišljenju vjerovatno netačni, a crvenim nalaze koji su posebno zanimljivi).
- Ako nije jasno da li je ispunjen standard koji se traži u nekom od indikatora iz Odjeljka 1.2 (usklađenost sa međunarodnim standardima), može biti od pomoći da ubacite dodatnu kolonu u kojoj ćete zabilježiti na koje načine država još nije usklađena sa indikatorom⁵. Ovo će vam pomoći kad budete formulisali preporuke u monitoring izvještaju u smislu radnji koje treba preduzeti da bi se ispunio standard.

51

Analiza podataka je proces “interpretacije” podataka, koji od osoba koje vrše monitoring zahtjeva da uzmu u obzir kontekst, kao i da upotrebe svoje znanje i iskustvo (ili znanje i iskustvo svojih kolega) kako bi došli do zaključka o značaju podataka (npr. da li određene brojke predstavljaju poboljšanje ili pogoršanje u poređenju sa prethodnom godinom). Analiza mora biti objektivna i na bazi prikupljenih dokaza: osobe koje vrše monitoring treba da se fokusiraju na prikupljene informacije (o svakom indikatoru), a ne na ono što su o određenom pitanju znali prije nego što je monitoring počeo.

Kao što je već rečeno, na primjer, povećanje broja krivičnog gonjenja krivičnog djela trgovine ljudima može da bude rezultat različitih uzroka i trendova, kao što su promjene u prisustvu trgovine ljudima, kao i promjene u stopama detekcije i gonjenja slučajeva. Potrebno je dati ocjenu šta povećanje u krivičnom gonjenju trgovaca znači u praksi: ono može prikriti pogoršanje u radu jednog ili više djelova sistema za suzbijanje trgovine ljudima, ali i poboljšanje.

⁵ Kod 23 indikatora u vezi sa prvim okvirnim indikatorom o nacionalnom okviru za suzbijanje trgovine ljudima, nije vjerovatno da će osobe koje vrše monitoring utvrditi da je usklađenost prisutna kod svih 23 indikatora. Za potrebe izvještaja, osobe koje vrše monitoring treba da kažu da li je država usklađena sa većinom indikatora (ali ne ispunjava neke konkretne obaveze, npr. A.9 u vezi sa prinudnim brakovima) ili usklađenost postoji kod relativno malog broja indikatora.

Konačni izvještaj treba da bude strukturisan oko tema nabrojanih u Priručniku (tj. onih tema koje su praćene). Iako je Priručnik podijeljen na dva dijela (Odjeljak 1.2 se odnosi na podatke o usklađenosti, što ne variruje previše iz godine u godinu, dok se Odjeljak 2.2 bavi podacima o onome što se dogodilo u praksi tokom perioda izvještavanja), izvještaj koji se objavljuje će biti jasniji ako zajedno prikaže sve podatke prikupljene o svakoj temi, a da se svaka tema podijeli prema okvirnim indikatorima kao podnaslovima (od kojih se neki odnose na usklađenost sa međunarodnim i regionalnim standardima, a drugi izvještavaju o radnjama preduzetim radi primjene zakona, politika i propisa za suzbijanje trgovine ljudima i zaštitu žrtava). U okviru svake teme, koristite podnaslove kako bi razdvojili različite djelove. Kada se o svakoj pod-temi prikupe podaci i za prvi i za drugi dio, pokušajte da ih predstavite zajedno, npr. sve pod-teme koje se bave zaštitom djece žrtava trgovine ljudima.

ODJELJAK 2.2: INDIKATORI ZA PRAĆENJE I OCJENU REZULTATA DRŽAVNIH OKVIRA ZA SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA TOKOM ODREĐENOG VREMENSKOG PERIODA

A. ZAKON I PRAVNI OKVIR: ISTRAGA I KRIVIČNO GONJENJE TRGOVACA

A.2 Opšti podaci o istrazi i krivičnom gonjenju

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
A.b	Slučajevi trgovine ljudima su bili krivično gonjeni i presuđeni na pravičan način i u skladu sa međunarodnim standardima krivičnog prava		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 21 podindikatora	Napomena: Ovaj okvirni indikator treba da omogući osobama koje vrše monitoring da donesu zaključak da li je država djelovala „sa dužnom pažnjom“ u krivičnom gonjenju slučajeva trgovine ljudima tokom određenog perioda.
A.24	Suđenje osumnjičenim trgovcima je bilo u skladu sa međunarodno priznatim standardima pravičnog suđenja.	Praćenje suđenja ili izvještaji osoba koje su pratile suđenje. Medijski izvještaji.	Ovi standardi nisu detaljno predstavljani ovdje i može se desiti da osobe koje vrše monitoring nemaju kapacitet da izvrše procjenu.	
	<p>Napomena: Član 14(3) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima rezimira minimalne standarde pravičnog suđenja, uključujući i to da svaka osoba optužena za krivično djelo ima prava na sljedeće garancije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da bude obaviještena u najkraćem roku, na jeziku koji razumije i u pojedinostima, o prirodi i razlozima optužbe koja je pokrenuta protiv nje; • Da raspolaže potrebnim vremenom i olakšicama u vezi sa pripremanjem svoje odbrane i da opšti sa braniocem koga ona bude izabrala; • Da joj bude suđeno bez velikog zakašnjenja; • Da prisustvuje suđenju; • Da joj se obezbijedi branilac svaki put kad to zahtjevaju interesi pravde; • Da može da sasluša ili da predloži da drugi saslušaju svjedoke koji je terete i da izdejstvuje dolazak i saslušanje svjedoka odbrane pod istim uslovima kao i svjedoka optužbe; • Da dobije besplatno pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik na kojem se vodi rasprava; • Da ne bude prinuđena da svjedoči protiv same sebe ili da prizna krivicu. 			

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
A.25	Postoje ubjedljivi razlozi za sumnju da je jedan ili više javnih funkcionera bilo umiješano u trgovinu ljudima ili je na bilo koji način pomagalo trgovcima.	Samo da se zabilježi da li je neki javni funkcioner završio pred sudom ili na bazi medijskih izvještaja ili ako se takva informacija nalazi u objavljenim izvještajima (uključujući i TIP izvještaj).	Ovo nije indikator o suđenjima i pravnim procedurama, nego se traže osnovni podaci potrebni da bi se procijenilo da li je pravni sistem bio u stanju da odgovori ako i kada su javni funkcioneri bili osumnjičeni za saučesništvo sa trgovcima. Napomena. Osobe koje rade monitoring ne treba da koriste informacije koje dobiju od žrtava da bi izvršile procjenu, jer to može da bude rizično za žrtve.	Relevantno za procjenu da li je indikator pod A.55 (presude protiv javnih funkcionera) relevantan.
A.26	Na suđenju osumnjičenim trgovcima poštovana su prava žrtava i svjedoka.	Praćenje suđenja i povratne informacije od žrtava/svjedoka ili njihovih pravnih savjetnika.	Ovo je takođe opšti indikator (iako ne okvirni indikator kao što je to A.ii) za analizu drugih podindikatora u nastavku u vezi sa žrtvama.	
A.2.a Faza istrage (policajska istraga)				
A.27	Policija nije učestvovala u opštim racijama na seks radnice/ke i takve operacije opravdavala kao način borbe protiv trgovine ljudima.	Povratne informacije koje su žrtve dale organizacijama koje im pružaju podršku; informacije od organizacija koje zastupaju seks radnike/ce ili im pružaju neke usluge.	Opšte optužbe da policija učestvuje u takvim racijama će vjerovatno biti poznate organizacijama koje pružaju specijalizovanu podršku žrtvama trgovine ljudima. Treba potražiti i objektivne dokaze koji će potkrijepiti ove optužbe.	
A.28	Policijski službenici koji su vršili istrage u slučajevima trgovine ljudima vodili su i zakonitu i nadziranu finansijsku istragu i sprovodili naloge za konfiskaciju imovine gdje je tome bilo mjesto.	Objavljeni izvještaji specijalizovanih istražitelja ili nacionalnog izvjestioca; ili dokazi predočeni tokom suđenja, a koji su zabilježeni u medijima ili u izvještajima sa praćenja suđenja.	N/A	

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
A.29	Kvalitet razgovora koje specijalni istražitelji za trgovinu ljudima (ne opšta policija na terenu) vode sa mogućim žrtvama je u skladu sa međunarodnim standardima „dobre prakse“.	Povratne informacije koje su žrtve dale organizacijama koje im pružaju podršku (sistematski intervjui kako bi se prikupile povratne informacije ili anegdote informacije koje su žrtve dale zaposlenima zaduženim za njihov slučaj).	Minimalni standardi ⁶ koje treba provjeriti u vezi sa intervjuom uključuju: Žrtva/svjedok nije ispitivana agresivno ili prerano, tokom perioda refleksije. Žrtva/svjedok izjavljuje da se osjeća bezbjedno tokom razgovora i da se ne plaši. Ispitivanje žrtava/svjedoka se ne ponavlja radi dobijanja jednih te istih informacija.	
A.30	Broj slučajeva novoidentifikovanih žrtava tokom perioda na koji se izvještaj odnosi, a gdje nije bilo istrage ili je istraga prekinuta zato što žrtva nije htjela da saraduje kao ključni svjedok.	Podaci koje su objavili državni organi ILL intervjui sa žrtvama trgovine ljudima/svjedocima.	Ovaj indikator posebno ima za cilj da detektuje slučajeve u kojima žrtva/svjedok nije htjela da saraduje sa policijom.	Nema kalkulacije. Broj slučajeva gdje nije bilo istrage ili je istraga prekinuta zbog toga što žrtva kao ključni svjedok nije htjela da saraduje zbog straha od odmazde.
A.31	% istraga u kojima su novoidentifikovane žrtve/svjedoci saradivali sa krivičnopравnim sistemom (policijom i tužilaštvom) tokom krivične istrage.	Podaci koje su objavili državni organi ILL intervjui sa žrtvama trgovine ljudima/svjedocima.	Obratite pažnju da imenilac u ovom obračunu uključuje žrtve koje možda nijesu prijavile djelo policiji prije svega zbog straha od odmazde.	Broj istraga u kojima je novoidentifikovana žrtva-svjedok prihvatila da pruži dokaze (svjedoči)/ Ukupan broj započetih istraga
A.2.b Faza krivičnog gonjenja (javno tužilaštvo)				
A.32	Tužiocima su žrtvama obezbijedili odgovarajuću podršku prije suđenja.	Razgovori sa žrtvama/svjedocima ili druga vrsta povratnih informacija od njih.	Ovo znači da (1) je tužilac osigurao da se sa žrtvom održava redovan i učestali kontakt u periodu prije suđenja, kako bi ona bila u potpunosti upoznata sa statusom predmeta, da je žrtva u bezbjednom okruženju gdje ne postoji opasnost da joj trgovci prijete ili je podmićuju, i da su zadovoljene njene osnovne potrebe; i (2) da je tužilac na odgovarajući način pripremio žrtvu i druge svjedoke da budu efektivni svjedoci na suđenju tako što se sa žrtvom i svjedocima pojedinačno sastao prije suđenja da im objasni tok suđenja; da im je objasnio da je jedina obaveza žrtve i svjedoka da govore istinu; da je sa	

⁶ Odgovarajući minimalni standardi se mogu naći kod .Rădulescu and P. Holmes, Best practice. Law enforcement manual for fighting against trafficking of human beings. UNDP, Bucharest, 2003. Odgovarajući minimalni standardi za ispitivanje dece se mogu naći kod Barbara Mitchels, "Let's Talk: Developing effective communication with child victims of abuse and human trafficking. A practical handbook for social workers, police and other professionals," the UN Administered Province of Kosovo, 2004 (accessed in 2015 at http://www.childtrafficking.org/pdf/user/handbook_lets_talk_a5_eng.pdf).

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			njima prošao, bez navođenja, kroz suštinu njihovog svjedočenja; i da je pripremio žrtvu i svjedoke da istinito odgovore na pitanja odbrane.	
A.33	Žrtve trgovine ljudima su bile informisane o svojim pravima i upravnim i sudskim procedurama koji se primjenjuju.	Razgovori sa žrtvama/ svjedocima ili druga vrsta povratnih informacija od njih ili njihovih pravnih savjetnika.	Ovo se odnosi na opšte informacije o pravima i procedurama.	
A.34	Žrtve trgovine ljudima su redovno bile obavještavane o relevantnim sudskim i upravnim postupcima.	Razgovori sa žrtvama/ svjedocima ili druga vrsta povratnih informacija od njih ili njihovih pravnih savjetnika.	Ovaj indikator znači da žrtva redovno dobija informacije o svim važnim događajima u vezi sa postupkom u koji je uključena, npr. da je optuženi pušten iz pritvora, da je donijeta presuda, da je suđenje obustavljeno itd.	
A.35	Žrtve trgovine ljudima su odmah bile obavještene o ishodu suđenja u kojima su se pojavljivale kao oštećeni ili svjedoci, bilo da je presuda osuđujuća ili oslobađajuća.	Razgovori sa žrtvama/ svjedocima ili druga vrsta povratnih informacija od njih ili njihovih pravnih savjetnika.	Važno je primijetiti da li su žrtve odmah bile obavještene samo ako se radi o jednoj vrsti presude (npr. o osuđujućoj presudi).	
A.36	Broj slučajeva gdje nije bilo optužnice ili je krivično gonjenje prekinuto zbog toga što žrtva kao ključni svjedok nije bila voljna da sarađuje.	Policajska statistika. OCD.		Broj slučajeva gdje nije bilo optužnice ili je krivično gonjenje prekinuto zbog toga što žrtva kao ključni svjedok nije bila voljna da sarađuje zbog zastrašivanja ili straha od odmazde
A.37	U makar jednom predmetu je utvrđena odgovornost, na način predviđen zakonom, pravnog lica za direktno ili indirektno učešće u izvršenju ili pokušaju da se izvrši krivično djelo trgovine ljudima.	Krivični zakonik. Presude koje su donijeli sudovi u predmetima trgovine ljudima. Informacije od nadležnih tužilaštava ili medijski izvještaji o suđenjima trgovcima.	Postojanje takvog krivičnog djela može biti potvrđeno u Krivičnom zakoniku. Nadležnom tužilaštvu može biti lako da potvrdi da nije bilo postupaka za to krivično djelo, ili da ukaže da je postupaka bilo ili je razmatrano njihovo vođenje.	
A.2.c Suđenje i osuđujuće presude				

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
A.38	Sudovi su izricali efektivne i proporcionalne kazne koje odvrćaju od činjenja ovog djela.	Sudske presude na osnovu zvaničnih dokumenata i medijskih izveštaja.	Navedite kazne koje su izrekli sudovi za djelo trgovine ljudima u skladu sa odgovarajućim podkategorijama, npr. prvostepene (broj osuđenih trgovaca) Kazna zatvora manja od jedne godine (broj) Kazna zatvora 1-4 godina (broj) Kazna zatvora 5-9 godina (broj) Kazna zatvora 10-19 godina (broj) Kazna zatvora 5-19 godina (broj) Kazna zatvora duža od 20 godina imprisonment (broj)	Apsolutni brojevi uz eventualni komentar (npr. ako nisu izricane zatvorske kazne ili ako su sve izrečene kazne upadljivo stroge). Nije potrebno računanje kod prvog prikupljanja podataka, ali svakog sljedećeg puta mogu se porediti brojke kako bi se identifikovale promjene u kaznenoj politici.
A.39	Sudovi su poštovali princip nediskriminacije (tj. nisu diskriminirali optužene na osnovu rase, boje, pola, jezika, vjere, političkog ili drugog opredjeljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovinskog statusa, rođenja ili nečeg drugog).	Sudske presude i/ili medijski izvještaji o suđenjima. Praćenje suđenja.	Obratite pažnju na sve glavne karakteristike optuženih (npr. rod ili etničku pripadnost) da biste vidjeli da li ima indicija da osobe optužene za trgovinu ljudima neproporcionalno pripadaju nekoj posebnoj kategoriji, posebno manjinskim/etničkim grupama. Ako to jeste slučaj, iako ovo možda <u>ne govori</u> o institucionalnoj diskriminaciji, osobe koje rade monitoring treba da urade detaljniju analizu da provere da li je krivičnopravni sistem institucionalno diskriminatorski.	

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
A.c	Tužioc i sudije su razumjeli i, gdje je potrebno, primjenjivali odredbe za zaštitu osjetljivih žrtava i svjedoka prije, tokom i poslije suđenja, na način predviđen nacionalnim zakonodavstvom i obavezama koje proizilaze iz ratifikovanih sporazuma i prihvaćene međunarodne sudijske i tužilačke dobre prakse.	Praćenje suđenja. Povratne informacije od žrtava. .	Ovo je okvirni indikator za fazu suđenja, a konkretni dokazi se mogu potražiti kroz razmatranje sljedećih podindikatora.	
A.40	Broj slučajeva u kojima su primijenjene mjere zaštite u sudnici, npr. žrtva/svjedok je zaštićena od optuženih i javnosti, ili je umjesto svjedočenja u sudnici prihvaćeno svjedočenje putem video linka, ili žrtva/svjedok ima posebno mjesto na kome će čekati na pojavljivanje u sudnici, tako izbjegavajući direktan kontakt sa optuženim ili njegovim saradnicima (uključujući i advokata odbrane).	Mogući su različiti izvori, uključujući i praćenje suđenja, informacije od tužioca ili uprave suda, povratne informacije od žrtava/svjedoka ili njihovih pravnih savjetnika, povratne informacije od OCD koje pružaju podršku žrtvi na suđenju, podaci od nacionalnog izvjestioca ili od tužilaca koji vode slučajeve trgovine ljudima.	Praktično se može uzeti u obzir svaka mjera zaštite u sudnici ako je na bilo koji način neuobičajena u sudskom sistemu, npr. Žrtva/svjedok je zaštićena od pogleda optuženog ili javnosti; Žrtva/svjedok ima mogućnost da čeka na davanje iskaza u posebnoj prostoriji, odvojeno od saradnika optuženih; Žrtva/svjedok može da svjedoči putem video linka bez prisustva u sudu.	Zabeležite od čega se sastoji mjera zaštite. Ako postoje detaljnije informacije (o udjelu suđenja za trgovinu ljudima na kojima su takve mjere primijenjene u odnosu na ukupan broj suđenja za trgovinu ljudima), izračunajte procenat.
A.41	Broj žrtava kažnjenih za učešće u protivzakonitim aktivnostima koje su bile primorane da izvrše dok su bile pod kontrolom trgovaca ili eksploatatora.	Sudske statistike. OCD. Žrtve i njihovi pravni savjetnici.	Protivzakonite aktivnosti treba razumjeti kao svaku radnju ili omogućavanje radnje koja je zabranjena i/ili sankcionisana domaćim zakonima (bilo da se radi o krivičnom djelu ili prekršaju). Dalje, stepen prinude kojoj su žrtve bile izložene ne treba cijeniti, već generalno pretpostaviti da su žrtve bile primorane da izvrše protivzakonite radnje kao direktna posljedica činjenice da su žrtve trgovine ljudima.	Nema obračuna. Preporučuje se da se brojke podijele prema vrsti krivičnog djela ili prekršaja (tj. nedozvoljeni boravak, ilegalni rad, seks rad, krađa, prosjačenje itd.).

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
A.42	Državni službenici i političari u vladi nijesu davali javne izjave (ili takve izjave nisu zabilježene) u kojima miješaju trgovinu ljudima i krijumčarenje ljudi.	(Nacionalni) mediji.	Političari ponekad namjerno u svojim izjavama miješaju trgovinu ljudima sa krijumčarenjem migranata kako bi ukazali da mere koje se odnose na iregularne migrante mogu na neki način biti od koristi žrtvama trgovine ljudima ili smanjiti trgovinu ljudima.	
A.43	% trgovaca osuđenih u prethodne dvije godine (godina na koju se odnosi izvještaj i prethodna godina) gdje izrečena kazna nije u potpunosti izvršena do kraja druge kalendarske godine.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Sudski spisi. Zaštitnik građana.	Za potrebe ovog indikatora, kazne (kao što su novčane kazne) koje nijesu u potpunosti izvršene ili nijesu uopšte izvršene u određenom vremenskom periodu se isto tretiraju. U slučaju novčane kazne, „nijesu u potpunosti izvršene“ znači da novčana kazna <u>nije</u> u potpunosti naplaćena u određenom vremenskom periodu. U slučaju naloga da se isplati obeštećenje, znači da žrtva nije primila pun iznos obeštećenja. U slučaju nefinansijskih sankcija, znači da određene radnje nisu sprovedene u određenom vremenskom periodu.	Broj slučajeva gdje izrečene sankcije nijesu u potpunosti izvršene do kraja označenog vremenskog perioda (tj. trgovac je osuđen na kaznu zatvora, ali još nije počeo da služi kaznu ili mu je dosuđena novčana kazna koju još nije platio) / Ukupan broj slučajeva gdje su kazne <u>u potpunosti</u> izvršene (tj. osuđeni trgovac sada služi zatvorsku kaznu ili je već odslužio).

A.3 Statistički podaci o krivičnom postupku i osuđujućim presudama (u određenom vremenskom periodu)

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
A.3.a Faza istrage (policija)				
A.44	Broj krivičnih prijava (policijskih) da je moguće djelo trgovine ljudima izvršeno (prije istrage koja može, ali ne mora da potvrdi da je do izvršenja krivičnog djela došlo).	Podaci specijalizovanih policijskih odjeljenja za suzbijanje trgovine ljudima ili od nacionalnog izvjestioca ili iz druge vrste objavljenih državnih statističkih podataka.		Apsolutan broj, bez kalkulacije kada se podaci prvi put skupljaju. Svaki sljedeći put, podaci koji se odnose na različite periode (npr. kalendarske godine) mogu da se poredi. Napomena: Samo smanjenje ili povećanje broja identifikovanih djela, istraga ili presuda ne govori o napretku državnih organa.
A.2.b Optužnice i postupak				
A.45	Broj osumnjičenih koji su optuženi za trgovinu ljudima (ili srodna djela).	Podaci specijalizovanih policijskih odjeljenja za suzbijanje trgovine ljudima ili od nacionalnog izvjestioca		Apsolutan broj, bez kalkulacije kada se podaci prvi put skupljaju, ali kod svakog sljedećeg praćenja podaci se mogu porediti.
A.46	Broj postupaka (uključujući i broj lica protiv kojih se vodi postupak pošto u jednom postupku može biti više optuženih) koji se vode za trgovinu ljudima i srodna djela počinjena na teritoriji države, brodu koji plovi pod njenom zastavom ili vazduhoplovu registrovanom na njenoj teritoriji.	Tužilaštvo. Sudska statistika.	Ovaj indikator je običan broj (registrovanih slučajeva u određenom vremenskom periodu kao što je kalendarska godina) i nije potrebno računanje. „Jedan postupak“ se odnosi na pojedinačan slučaj koji je završio pred sudom bez obzira na broj optuženih ili žrtava.	Apsolutan broj, bez kalkulacije kada se podaci prvi put skupljaju, ali kod svakog sljedećeg praćenja podaci se mogu porediti.
A.47	Odnos krivičnih postupka (uključujući i broj lica protiv kojih se vodi postupak) za trgovinu ljudima u cilju seksualne eksploatacije u odnosu na radnu eksploataciju (uključujući prinudni rad, sluzenje, prinudno	Tužilaštvo. Medijski izvještaji. Sudska statistika.	Razdvojiti prema vrsti eksploatacije	Podijelite ukupan broj postupaka za određenu vrstu eksploatacije ukupnim brojem postupaka da pokažete procenat. Takođe, podijelite ukupan broj optuženih (trgovaca kojima se sudi) brojem

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
	prosjačenje itd., ali ne i trgovinu ljudima u cilju uzimanja organa).			optuženih po svakoj vrsti eksploatacije (npr. 5/20 = 25%). NB. Neki slučajevi podrazumijevaju više vrsta eksploatacije, dok u nekim svrha namjeravane eksploatacije nije jasna.
A.48	% krivičnih postupaka za vjerovatnu trgovinu ljudima gdje je došlo do prekvalifikacije u neko drugo djelo koje predviđa nižu kaznu.	Tužilačka statistika		Krivični postupci za trgovinu ljudima gdje je došlo do prekvalifikacije u drugo djelo sa nižom kaznom/Ukupan broj postupaka za krivično djelo trgovine ljudima.
A.49	% suđenja za trgovinu ljudima gdje je svjedočila žrtva/svjedok, a gdje su pozivani vještaci da vještače psihološko stanje žrtve (npr. stepen traume, postojanje straha od trgovca ili njegovih pomagača itd.).	Tužilaštvo. OCD ili drugi akteri koji su vještačili. Medijski izvještaji o suđenjima. Presude.	Ne uključuje suđenja gdje sudije nisu morale da cijene dokaze koje su iznjele žrtve ili da cijene obeštećenje ili kompenzaciju za žrtve.	Broj suđenja u kome je bilo vještačenja/ Ukupan broj suđenja na kojima je svjedočila žrtva
A.50	Vještaci koji su svedočili na suđenjima za trgovinu ljudima (ili su na drugi način učestvovali u postupku u kome se pojavljuju žrtve trgovine ljudima) su pokazali odgovarajuću ekspertizu i kad se radi o psihološkom stanju žrtve i kad se radi o drugim pitanjima koja se tiču žrtve.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtve. OCD. Terapeuti žrtava. Drugi akteri. Sudski zapisi. Analiza vještačenja. Praćenje suđenja.	Pošto ne postoje međunarodni ili regionalni standardi za vještačenje, osobe koje vrše monitoring treba same da prosude da li je nivo ekspertize koju su vještaci pokazali „odgovarajući“.	Subjektivna ocjena osobe koja vrši monitoring.
A.3.c Presude				
A.51	Broj osuđujućih presuda (uključujući i broj osuđenih osoba) za trgovinu ljudima počinjenu na teritoriji države, brodu koju plovi pod njenom zastavom ili vazduhoplovu registrovanom na nenoj teritoriji.	Tužilaštvo. Sudska statistika.	Ovaj indikator je običan broj i nije potrebno računanje. Jedna osuđujuća presuda pokazuje da je osuđen jedan optuženi, tako da „jedan postupak“ može dovesti do 6 osuđujućih i 3 oslobađajuće presude.	Nema kalkulacije..
A.3.d Opšti podaci				

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
A.52	Prosječno trajanja krivičnog postupka za trgovinu ljudima (tj. od početka istrage), a za slučajeve koji su dobili sudski epilogu periodu na koji se izvještaj odnosi.	Sudska statistika. Statistički podaci državnih institucija i službi. OCD.	Ovaj indikator prati prosječno trajanje krivičnog postupka od početka do kraja (tj. od početka krivične istrage do kraja suđenja, ne računajući žalbeni ili neki kasniji postupak). Ne obuhvata postupak u vezi sa kompenzacijom kada se o tome ne odlučuje u krivičnom postupku (pogledajte konkretne indikatore za kompenzaciju). Savjetuje se da se trajanje izrazi u mjesecima.	Jednostavan prosjek trajanja postupaka koji su okončani tokom perioda praćenja. Ako je moguće, uporedite ovu prosječnu dužinu trajanja sa prosječnom dužinom trajanja krivičnog postupka za druga djela uporediva sa trgovinom ljudima i prokomentarišite ako iz tog poređenja proizađe neki zaključak.
A.53	Broj (mogućih) žrtava koje su zvanično prepoznate u prethodnoj kalendarskoj godini protiv čijeg osumnjičenog trgovca, iako se navodno nalazi na teritoriji države, nije podignuta optužnica ili mu se nije sudilo do kraja tekuće godine, tj. godine na koju se izvještaj odnosi (bilo u državi koja se prati ili u nekoj drugoj državi).	Tužilaštvo. Sudska statistika. Organizacije koje pružaju podršku žrtvama mogu relevantne podatke dobiti od samih žrtava ili njihovih pravnih savjetnika.	Ovo će vjerovatno biti teško ispratiti, ali treba da ukaže na uspjehnost policije u istrazi i krivičnom gonjenju slučajeva trgovine ljudima.	Koristite indikator B.9 (Ukupan broj osoba identifikovanih od strane državnih organa kao moguće ili potencijalne žrtve) u prethodnoj godini i proverite izvještaje o optužnicama i suđenjima i u toj godini i u tekućoj godini. Navedite moguće razloge zašto protiv navodnih trgovaca nije podignuta optužnica ili im nije suđeno (pošto to može da varira).
A.54	Najmanje jedan postupak i osuđujuća presuda za trgovinu ljudima ili srodno djelo u kojoj se kao otežavajuća okolnost pojavljuje umiješanost jednog ili više javnih funkcionera tokom obavljanja njihove funkcije.	Sudska statistika. Medijski izvještaji.	Ovaj indikator mjeri da li je neko od javnih funkcionera osuđen za umiješanost u trgovinu ljudima, ali ne i da li je bilo optužbi za takvu umiješanost, ali one nisu adekvatno istražene.	Bez kalkulacije, „da“ ili „ne“. „Da“ ukazuje da država može da odgovori na ove slučajeve. Ako je odgovor „ne“, to može da znači da nije bilo takvih slučajeva, ali i da je bilo slučajeva umiješanosti državnih funkcionera, a da takvi slučajevi nijesu završili na sudu.
A.3.e Parnica				

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
A.55	% (mogućih) žrtava trgovine ljudima koje su učestvovala u sudskom postupku, a koje su pokrenule parnični postupak.	Izjave žrtava koje dobijaju podršku od jedne ili više OCD (nezavisno od toga da li je žrtva htjela da saraduje sa policijom ili ne). Sudski spisi. Pravni savjetnici žrtava trgovine ljudima.	Ovi indikatori imaju za cilj da istraže da li su vođeni parnični postupci i ako jesu, u kom procentu su bili uspješni.	
A.56	% slučajeva gdje je u parničnom postupku došlo do bilo kakvog finansijskog poravnjenja.	Izjave žrtava koje dobijaju podršku od jedne ili više NVO (nezavisno od toga da li je žrtva htjela da saraduje sa policijom ili ne). Sudski spisi. Pravni savjetnici žrtava trgovine ljudima.	Saznati da li je parnični postupak doveo do toga da žrtve dobiju novac.	
A.57	% slučajeva gdje je u parničnom postupku došlo do bilo kakvog finansijskog poravnjenja gdje su žrtve dobile pun dosuđeni iznos.	Izjave žrtava koje dobijaju podršku od jedne ili više NVO (nezavisno od toga da li je žrtva htjela da saraduje sa policijom ili ne). Sudski spisi. Pravni savjetnici žrtava trgovine ljudima.	Saznati da li je nalog iz parničnog postupka da se žrtvi isplati kompenzacija doveo do toga da žrtve prime novac.	

B. IDENTIFIKACIJA ŽRTAVA

B.2 U vezi sa osobama koje su identifikovane

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.b	Žrtve trgovine ljudima su identifikovane brzo i tačno.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih 15 podindikatora	Stopa identifikacije žrtava je zadovoljavajuća u odnosu na prepoznat obim problema i potvrđuje da je znatan procenat žrtava trgovine ljudima identifikovan.
B.7	Policija i ostali uključeni akteri poštuju procedure za identifikaciju žrtava trgovine ljudima (kako god da su uređene).	Povratne informacije od žrtava, preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koje pružaju usluge mogućim žrtvama trgovine ljudima.	Ovaj indikator se može pratiti ako procedure postoje i ako su javne. Vjerovatnije je da će osobe koje vrše monitoring saznati da procedure nijesu poštovane u nekim slučajevima nego što će moći da potvrde da su generalno poštovane.	
B.8	Specijalizovane anti-trafiking OCD/ NVO su učestvovala u identifikaciji žrtava.	OCD koje pružaju usluge mogućim žrtvama trgovine ljudima.	Ovdje se ne radi o teorijskom uređenju sistema za identifikaciju, nego da li državni organi uzimaju u obzir informacije (o identifikaciji) koje daju organizacije civilnog društva i nevladine organizacije.	Prosto „da“ (učestvovala su) ili „ne“ (nijesu).
B.9	Ukupan broj osoba koje su državni organi identifikovali kao moguće ili potencijalne žrtve (identifikacija na bazi „razumnog osnova“) razvrstan (ako je moguće) prema broju punoljetnih i maloletnih osoba muškog i ženskog pola, kao i prema državi porijekla.	Policija, Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje.	Ovo je prost broj i ne zahtjeva računanje. Udio (ili procenat) može ukazati da je način identifikacije neodgovarajući za muškarce ili za djecu (ili za djevojčice ili dječake), kao i da li postoji sklonost da se više identifikuju kao žrtve trgovine ljudima osobe određenog pola ili uzrasta.	Bez obračunavanja kod prvog prikupljanja podataka, ali svaki sljedeći put može se ukazati na promjenu.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.10	Ukupan broj osoba koje su državni organi identifikovali kao zvanično prepoznate žrtve trgovine ljudima.	Policija. Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje.	Ako se status žrtve trgovine ljudima potvrđuje tek na kraju suđenja (tj. kada je optuženi osuđen za krivično djelo), ovo će biti broj žrtava čiji trgovac je osuđen za trgovinu ljudima.	Bez obračunavanja kod prvog prikupljanja podataka, ali svaki sljedeći put može se ukazati na promjenu.
B.11	Broj stranih državljana (i njihov udio u ukupnom broju) koje su državni organi identifikovali kao moguće ili potencijalne žrtve trgovine ljudima (identifikacija na osnovu „razumnog osnova“) podijeljen (ako je moguće) prema broju punoljetnih i maljoletnih osoba muškog i ženskog pola, kao i prema državi porijekla.	Policija. Pravni savjetnici žrtve. OCD. Nacionalni izvestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje ili identifikaciju žrtava trgovine ljudima koje nijesu državljani države koja se prati.		Broj stranih državljana koje su moguće žrtve trgovine ljudima Broj stranih državljana koje su moguće žrtve trgovine ljudima /Ukupan broj mogućih žrtava
B.12	Ukupan broj stranih državljana koje su državni organi identifikovali kao zvanično prepoznate žrtve	Policija. Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtve. OCD. Nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje ili identifikaciju žrtava trgovine ljudima koje nijesu državljani države koja se prati.		Broj stranih državljana koje su zvanično prepoznate kao žrtve trgovine ljudima Broj stranih državljana koje su zvanično prepoznate kao žrtve trgovine ljudima/ Ukupan broj zvanično prepoznatih žrtava
B.13	Broj identifikovanih mogućih žrtava koje su navodno bile (ili je trebalo da budu) izložene seksualnoj eksploataciji (i njihov udio u ukupnom broju žrtava) u odnosu na broj i udio žrtava navodno izloženih radnoj eksploataciji (tj. nekom neseksualnom obliku eksploatacije).	Policija. Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje.	Preskočite moguće žrtve koje navode da su bile izložene objema vrstama eksploatacije, jer indikator treba da pokaže da li postoji, u procedurama za identifikaciju, sklonost da se više identifikuju pojedine vrste eksploatacije, kao i da ukaže da li postoje promjene iz godine u godinu.	Udio ili procenat (npr. 80% seksualna eksploatacija i 20% radna eksploatacija).

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.14	Broj zvanično identifikovanih žrtava koje su navodno bile (ili je trebalo da budu) izložene seksualnoj eksploataciji (i njihov udio u ukupnom broju žrtava) u odnosu na broj i udio žrtava navodno izloženih radnoj eksploataciji (tj. nekom neseksualnom obliku eksploatacije).	Policija. Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje.		Bez obračunavanja kod prvog prikupljanja podataka, ali svaki sljedeći put može se ukazati na promjenu.
B.15	Broj muškaraca koji su identifikovani kao žrtve trgovine ljudima.	Podaci o punoljetnim identifikovanim žrtvama trgovine ljudima, ženama i muškarcima	Udio (ili procenat) može da ukaže na to da li su načini identifikacije odgovarajući tj. neodgovarajući za muškarce i eventualno da li postoji rodna predrasuda u procesu identifikacije.	Broj muškaraca kao udio (ili procenat) svih identifikovanih odraslih osoba (tj. poređenje sa brojem punoljetnih žena).
B.16	Broj dječaka i djevojčica mlađih od 18 godina koji su identifikovani kao (moguće) žrtve, kao i identifikovanih žrtava koje izjavljuju da su bile trafikovane prije nego što su napunile 18 godina.	Podaci o djeci – dječacima i djevojčicama – identifikovanim kao žrtve trgovine ljudima.	Zabilježite i udio djece koja su imala manje od 18 godina u vrijeme kada su prvi put bila eksploatisana (ne u vrijeme kad su prvi put bila identifikovana, do kad su možda postali i punoljetni) u odnosu na sve identifikovane žrtve, kao i odnos dječaka i djevojčica u ukupnom broju identifikovane djece žrtava, kako bi se ocijenilo da li je postupak identifikacije odgovarajući za identifikovanje i dječaka i djevojčica žrtava.	Udio (ili procenat) djece u ukupnom broju identifikovanih žrtava. Izvjestite i o odnosu dječaka i djevojčica, kako bi se pratile eventualne promjene kod kasnijeg monitoringa.
B.17	Udio identifikovanih (mogućih) žrtava koje su same prijavile djelo državnim organima (tj. nije ih identifikovala policija ili neki drugi organ tokom tranzita, eksploatacije ili oporavka).	Policija. Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima. Ministarstvo koje vrši nadzor nad nacionalnim mehanizmom za upućivanje.	Ovaj indikator takođe pokazuje u kom procentu je identifikacija rezultat proaktivne istrage ili aktivnosti samih državnih organa.	Broj (mogućih) žrtava koje su same prijavile djelo državnim organima (samoidentifikacija)/ Ukupan broj mogućih identifikovanih žrtava.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.18	Služba nadležna za detektovanje nedozvoljenih eksploativnih oblika rada (npr. specijalizovana policijska služba ili inspekcija rada) je sprovela istragu u najmanje jednom slučaju u nezaštićenom sektoru, uključujući i sektore u zemlji gdje se navodi da rade migrantkinje.	Službe za sprovođenje zakona (policija i inspekcija rada).	Potvrda da inspekcija pokriva i sektore u kojima žene čine više od polovine radne snage, kao što je seks rad, rad u kući i sl.	„Da“ ili „ne“, ali staviti i o kojoj službi se radi. Bez obračunavanja kod prvog prikupljanaj podataka, ali svaki sljedeći put može se ukazati na promjenu.
B.19	Služba nadležna za detektovanje nedozvoljenih eksploativnih oblika rada (npr. specijalizovana policijska služba ili inspekcija rada) je sprovela istragu u najmanje jednom slučaju u nezaštićenom sektoru, uključujući i sektore u zemlji gdje se navodi da rade migranti muškarci.	Službe za sprovođenje zakona (policija i inspekcija rada).	Potvrda da inspekcija pokriva i sektore u kojima muškarci čine više od polovine radne snage, kao što je građevinarstvo.	„Da“ ili „ne“, ali staviti i o kojoj službi se radi. Bez obračunavanja kod prvog prikupljanaj podataka, ali svaki sljedeći put može se ukazati na promjenu.
B.20	Služba nadležna za zaštitu djece ili za detektovanje nedozvoljenih eksploativnih oblika rada je sprovela istragu u najmanje jednom slučaju u kome djeca rade u nezaštićenim sektorima.	Publikacije službe/službi nadležnih za zaštitu djece ili podaci koje su dala eksploatisana djeca organizacijama koje im pružaju podršku.	Ovaj indikator treba da izmjeri slučajeve ekonomske eksploatacije prije nego seksualne eksploatacije, npr. djece koja prose ili koje je neko zaposlio (osoba koja nije roditelj) na protizakonit način. Potražite potvrdu da li je služba za zaštitu djece ili policija uopšte istražila neki slučaj u kome je dijete bilo eksploatisano.	„Da“ ili „ne“, ali staviti i o kojoj službi se radi.
B.21	Pripadnici manjina nisu iskusili dodatne teškoće kod identifikacije ili pristupa pomoći (u poređenju sa drugim osobama koje su identifikovane, a koje ne pripadaju manjinama).	Podaci koje su žrtve koje pripadaju manjinskim grupama dale organizacijama koje pružaju podršku ili nekom drugom.	Potvrda da je poštovan princip nediskriminacije. Manjine o kojima se radi ne moraju da budu formalno priznate kao nacionalne manjine, a uključuju i Rome, Aškalije, Egipćane i Sinti, kao i vjerske manjine.	Ne = Nijesu iskusili dodatne teškoće ili diskriminaciju i poštovan je princip nediskriminacije. Da = Iskusili su dodatne teškoće i princip nediskriminacije nije poštovan.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.22	Homoseksualne, biseksualne i transrodne (LGBT) osobe nijesu iskusili dodatne teškoće kod identifikacije ili pristupa pomoći (u poređenju sa drugim osobama koje su identifikovane, a koje nijesu LGBT).	Podaci koje su žrtve koje su LGBT dale organizacijama koje pružaju usluge žrtvama trgovine ljudima. Organizacije koje predstavljaju LGBT osobe.	Ovaj indikator pretpostavlja da su neke žrtve koje su identifikovale organizacije koje pružaju podršku (ako ih nisu identifikovali zvanični organi) LGBT. Moguće je da ovakvih žrtava nema ili da se nijesu obratile za pomoć organizacijama koje pružaju usluge žrtvama trgovine ljudima.	Ne = Nijesu iskusili dodatne teškoće . Da = Iskusili su dodatne teškoće.
B.3 Osporena identifikacija i osobe koje su nekorektno kategorizovane kao da nijesu žrtve				
B.c	OCD koje pružaju podršku žrtvama ne znaju za slučaj da su one smatrale da je neka osoba žrtva trgovine ljudima, a da je nadležne službe nijesu identifikovale kao žrtvu.	OCD koje pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima i drugim osobama koje mogu obuhvatiti i žrtve trgovine ljudima (migrantima, djeci koja rade, seks radnicama/cima itd.)	Ovo nije okvirni indikator sam po sebi, ali ovaj i sljedećih 7 podindikatora treba da pokažu da li postoje podaci o osporenoj identifikaciji.	Da = OCD znaju za takve slučajeve. Ne = OCD ne znaju za takve slučajeve. Ako je odgovor „ne“, navedite u koliko slučajeva je postojala sumnja da se radi o trgovini ljudima i da li postoji dovoljno podataka da se ovo izrazi u odnosu na broj osoba koje su zvanično identifikovane, kao (moguće) žrtve.
B.23	Pravni savjetnici koji pružaju podršku mogućim žrtvama trgovine ljudima, iregularnim migrantima, seks radnicama/cima ili djeci bez pratnje nijesu znali za slučaj da su oni smatrali da je neka osoba žrtva trgovine ljudima, ali da su nadležne službe odbile da je identifikuju.	Advokati ili advokatska komora. (Napomena: tražiti anonimne podatke, a ne otkrivanje ličnih podataka njihovih klijenata).		Da = Advokati ne znaju za takve slučajeve. Ne = Advokati znaju za takve slučajeve (ako je odgovor „ne“, navedite koliko slučajeva je prijavljeno i da li se može primijetiti pravilnost u smislu kategorija osoba koje nijesu identifikovane).
B.24	Nema dokaza da se u krivičnim ili prekršajnim postupcima protiv seks radnica/ka za odavanje prostituciji (ili srodna dela) radilo o žrtvama trgovine ljudima ili da nadležni organi te osobe nisu identifikovali kao žrtve trgovine ljudima.	Presude. Povratne informacije od organizacija seks radnica/ka ili OCD koje pružaju usluge seks radnicama/cima.	U nekim državama se podvođenje kvalifikuje kao krivično djelo trgovine ljudima. Međutim, takve države nužno ne pružaju zaštitu i pomoć seks radnicama/cima koje nominalno eksploatišu makroi.	Da = nema dokaza da nije došlo do identifikacije. Ne = postoje dokazi da su seks radnice/ci bili žrtve trgovine ljudima, ali da ih nadležne službe nisu registrovale.

69

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.25	OCD uključene u dječju zaštitu ili podršku djeci žrtvama trgovine ljudima nijesu znale za slučaj bilo koje vrste eksploatacije kao oblika trgovine ljudima koji su državni organi ignorisali.	OCD uključene u dječju zaštitu ili podršku djeci žrtvama trgovine ljudima (i državljanima i strancima).	Ovo se isključivo odnosi na djecu koja su trafikovana i eksploatisana u državi koja se prati, a ne na djecu koja su otišla u inostranstvo i tamo postala žrtve trgovine ljudima. Napomena: Oblici eksploatacije koji se lako previde uključuju prosjačenje (nadležni organi imaju teškoća da prepoznaju da li djetetu zaradu uzima roditelj, srodnik ili neko ko nema veze sa djetetom) ili prinudni brak.	Da = nema dokaza da su nadležni organi ignorisali bilo koji oblik eksploatacije (iako su usmjereni uglavnom na jedan ili dva oblika eksploatacije). Ne = bilo je dokaza o tome da nijesu sprovođili istragu, ili su je sprovođili nerado, u posebnim vrstama eksploatacije i mogućoj trgovini ljudima u tim slučajevima.
B.26	Broj mogućih žrtava gdje je osporeno označavanje žrtve kao odrasle osobe (a ne kao djeteta) (npr. od strane žrtve ili njenog pravnog savjetnika ili OCD koja pruža podršku).	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri.	„Osporen“ znači da je odluka nadležnog organa da ne označe neku osobu kao dijete osporena pred nadležnim organom od strane same žrtve ili neke druge osobe.	Broj slučajeva u kojima je bilo osporavanja.
B.27	Slučajevi pogrešne identifikacije su brzo priznati i korigovani.	OCD ili pravni savjetnici koji daju podršku žrtvama trgovine ljudima, migrantima ili drugim grupama u kojima se mogu naći žrtve trgovine ljudima.		Da = bilo je slučajeva pogrešne identifikacije i oni su korigovani. Ne = ovo može da znači dvije potpuno različite stvari, tako da je važno jasno naznačiti da li „ne“ znači (1) „Nijesu poznati slučajevi pogrešne identifikacije“ ili (2) „Bilo je slučajeva pogrešne identifikacije, ali državni organi ih ili nijesu priznali ili nijesu preduzeli odgovarajuće mjere da takvu identifikaciju koriguju“. Opcija 2 podrazumijeva i slučajeve gdje OCD ili pravni savjetnici znaju za slučajeve pogrešne identifikacije, ali nijesu obavijestili nadležne organe.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
B.28	Službenici zaduženi za iregularne migranate (uključujući i one koji rade na zaštiti izbeglica ili koji razmatraju zahtjeve za azil) su prošli najmanje jedan trening o trgovini ljudima.	Imigracione službe.		
B.29	Dio ili cjelokupno konzularno osoblje je prošlo trening na temu trgovine ljudima i/ili poznaje procedure za identifikaciju i upućivanje i u državi u kojoj su postavljeni i u svojoj državi.	Ministranstvo spoljnih poslova (ili konzularno osoblje koje je prošlo obuku) ili povratne informacije od žrtava kojima je konzularno osoblje pomoglo.	Ovaj indikator prije ima za cilj da istraži da li je konzularno osoblje dalo pozitivan doprinos zaštiti žrtava trgovine ljudima nego da provjeri da li su oni prošli neku obuku, ali ne primjenjuju naučeno.	Nema kalkulacije.
B.30	Odgovarajuće mjere su preduzete za identifikaciju žrtava trgovine ljudima tokom ispitivanja zahtjeva za azil i prije povratka osoba čiji zahtjev za azil nije usvojen.	Imigracione službe. Žrtve kojima je pomoć pružila jedna ili više OCD. Pravni savjetnici žrtava trgovine ljudima ili migrantima.	Slično pitanju koje postavlja GRETA u upitniku za drugi krug praćenja (#31). Ove mjere uključuju najmanje da se pritvoreni migranati ili migranti kojima se sprema povratak (repatrijacija) pitaju o tome kako su zarađivali novac i kome su dali svoju cjelokupnu ili delimičnu zaradu ili kako su očekivali da će zaraditi za život.	Da = Neke odgovarajuće mjere su preduzete. Ne = Nema dokaza da su neke odgovarajuće mjere preduzete.

C. ZAŠTITA ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

C.5 Zaštita svih žrtava (uključujući one koje su eksploatisane u stranoj zemlji, a koje su se nakon toga vratile u zemlju koja se prati)

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.d	Žrtve trgovine ljudima (moguće ili zvanično prepoznate) su primile odgovarajuću pomoć i zaštitu tokom perioda koji se prati.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih 9 podindikatora .	
C.28	Najmanje jedan slučaj gdje je žrtvi trgovine ljudima ponuđena specijalan mjera zaštite u fazi istrage mogućeg slučaja trgovine ljudima, kao što je smještaj u skloništu koje ima oružanu stražu ili promjena identiteta.	Povratne informacije od žrtava trgovine ljudima preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koja pruža podršku. Informacija od nacionalnog izvjestioca ili od policijskih odjeljenja nadležnih za slučajeve trgovine ljudima.		
C.29	Najmanje jedan slučaj gdje su policija ili neki drugi organ bili uključeni u neku radnju zaštite žrtve nakon kraja suđenja (radnja koja se ne kosi tj. koja je bazirana na poštovanju ljudskih prava žrtava).	Povratne informacije o žrtvama trgovine ljudima preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koja pruža podršku; informacija od nacionalnog izvjestioca ili od policijskih odjeljenja nadležnih za slučajeve trgovine ljudima i/ili za zaštitu oštećenih/svjedoka.	Takva zaštita može biti diskrenta i neočigledna. Može je pružiti policija ili neko drugi, npr. socijalne službe ili multidisciplinarni timovi. U nekim slučajevima „zaštita“ nakon suđenja se svodi na miješanje u privatni život žrtve i stoga nije prihvatljiva. Žrtva/svjedok treba uvijek da bude informisana o ishodu suđenja u kome je učestvovala, ali to, samo po sebi, ne predstavlja „radnju zaštite žrtve“.	Ovdje spomenite sve slučajeve gdje je policija ili neki drugi organ na odgovarajući način odgovorila ako/kada je žrtva ili njen srodnik ili bliska osoba primio prijetnju odmazdom.

71

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.30	Broj žrtava koje su dobile bilo koju drugu „posebnu mrežu zaštite“.	Povratne informacije od samih žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koje pružaju pomoć. Podaci od nacionalnog izvjestioca ili od policije nadležne za vođenje istrage u slučajevima trgovine ljudima.	Ovo podrazumijeva mjere preduzete za zaštitu žrtava, svjedoka i OCD koje pomažu žrtvama tokom krivičnog postupka od moguće odmazde ili zastrašivanja tokom istrage i tokom i nakon krivičnog postupka. Ove podatke traži i GRETA u upitniku za drugi krug praćenja (GRETA (2) # 53).	Prost broj.
C.31	Makar jedna žrtva je dobila neki oblik zaštite iako je odbila da sarađuje s policijom ili drugim organima za sprovođenje zakona (tj. odbila je da da informacije ili dokaze za tužilaštvo), zbog čega zaštita nije povučena.	Povratne informacije od samih žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koje pružaju pomoć. Podaci od nacionalnog izvjestioca ili od policije nadležne za vođenje istrage u slučajevima trgovine ljudima.	Činjenica da nijedna žrtva nije dobila ovakve mjere ne znači nužno da postoji problem. Možda se radi o tome da je svaka žrtva željela da sarađuje s policijskim istražiteljima (što bi bilo neobično). Međutim, indikator teži da izmjeri da li su zaštita i pomoć u praksi na neki način uslovljeni žrtvinom spremnošću da svjedoči.	
C.32	% žrtava u kontaktu sa konkretnom organizacijom koja im pruža usluge (kao što je pomoć), a koje su izjavile da se ne osjećaju bezbjedno šest mjeseci nakon što su kontaktirale tu organizaciju.	Podaci iz evidencije slučajeva (<i>case management</i>) organizacije koja pruža pomoć (bez otkrivanja identiteta).		Broj žrtava koje su izjavile da se ne osjećaju bezbjedno kao procenat ukupnog broja žrtava, što se provjerava šest mjeseci nakon što su žrtve kontaktirale organizaciju.
C.33	% žrtava u kontaktu sa konkretnom organizacijom koja im pruža usluge (kao što je pomoć), koje su sarađivale sa policijom ili pravosuđem (obezbijedile dokaze), a koje su izjavile da se ne osjećaju bezbjedno 12 mjeseci nakon što prvi put kontaktirale tu organizaciju.	Podaci iz evidencije slučajeva (<i>case management</i>) organizacije koja pruža pomoć (bez otkrivanja identiteta).		Broj žrtava identifikovan u periodu praćenja koje su sarađivale sa policijom ili tužilaštvom, a koje su izjavile da se ne osjećaju sigurno/Ukupan broj žrtava, što se provjerava 12 mjeseci nakon što su žrtve kontaktirale organizaciju.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.34	% žrtava kojima je formalno obezbijedena mjera zaštite tokom krivičnog postupka.	Statistika državnih službi, npr. policije, sistema socijalne zaštite. Povratne informacije od samih žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koje pružaju pomoć.	Ovaj indikator pretpostavlja da je formalna zaštita opravdana/poželjna/ neophodna u većini slučajeva. Npr. provjeriti broj slučajeva u kojima je rađena procjena bezbjednosti, ali nijesu preduzete nikakve radnje, iako je prepoznat rizik.	Broj žrtava kojima je potrebna zaštita, a koje je <u>nijesu</u> dobile / Broj žrtava za koje se procjenjuje da im je bila potrebna zaštita u sudu. Ako je moguće, uporediti sa ostalim uporedivim krivičnim djelima.
C.35	% žrtava koje dobijaju zaštitu kao što je fizička zaštita, promjena mjesta boravka ili promjena identiteta.	Statistika policije. Povratne informacije od samih žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koje pružaju pomoć.	Podrazumijeva se da se svaka od ovih mjera zaštite razlikuje i zato ih treba mjeriti odvojeno.	Broj žrtava koje su dobile fizičku zaštitu, promjenu mjesta boravka ili promjenu identiteta/Ukupan broj žrtava
C.36	% sudskih postupaka tokom kojih su žrtve izložene zastrašivanju ili im se škodi na drugi način.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistika policije i tužilaštva.	Takođe provjerite kakva je bila reakcija suda, ako je uopšte bilo, na prijave zastrašivanja ili povređivanja i navedite broj slučajeva u kojima je sud adekvatno reagovao.	Broj sudskih postupaka tokom kojih su žrtve bile izložene zastrašivanju ili povređivanju/Ukupan broj sudskih postupaka u kojima su žrtve učestvovala.

C.6 Period oporavka i refleksije

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C. 37	% slučajeva gdje su moguće žrtve uživale period oporavka i refleksije u trajanju od najmanje 30 dana.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistike državnih institucija i službi.	Ovaj indikator takođe pokazuje i suprotno, tj. % slučajeva gdje moguće ili zvanično priznate žrtve <u>nijesu</u> dobile period refleksije od najmanje 30 dana i to će vjerovatno biti istaknuto u žalbama.	Kako bi saznali koliko njih <u>nije</u> imalo period oporavka i refleksije, saznajte koliko mogućih i zvanično priznatih žrtava je imalo kontakt sa policijom i tužilaštvom protiv svoje volje tokom 30 dana nakon preliminarne ili konačne identifikacije.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.38	% mogućih žrtava koje su dobile pomoć i podršku u fizičkom, psihološkom i socijalnom oporavku tokom perioda oporavka i refleksije koji im je dodijeljen.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD	Ovaj indikator takođe pokazuje i suprotno, tj. % mogućih ili zvanično priznatih žrtava koje <u>nijesu</u> primile pomoć i podršku za fizički, psihološki i socijalni oporavak tokom perioda oporavka i refleksije koji im je dodijeljen.	Broj zvanično priznatih ili mogućih žrtava koje <u>nijesu</u> primile pomoć i podršku za fizički, psihološki i socijalni oporavak tokom perioda oporavka i refleksije/ Ukupan broj mogućih ili zvanično priznatih žrtava kojima je dodijeljen period oporavka i refleksije.

C.7 Zaštita institucija i pojedinaca koji pružaju podršku žrtvama

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.39	Broj slučajeva gdje su pripadnici OCD bili izloženi zastrašivanju i/ ili odmazdi tokom ili nakon istrage i sudskog postupka.	Prijave policiji i policijski predmeti. OCD.	OCD koje se spominju u ovom indikatoru su one koje su aktivne u oblasti suzbijanja trgovine ljudima i/ili pružanja bilo kog oblika podrške žrtvama.	Ovo je prost broj i ne zahtjeva nikakvo računanje.
C.40	Broj slučajeva gdje su pripadnici OCD prijavili zastrašivanje ili odmazdu u bilo kom trenutku, bez obzira da li je to bilo u vezi sa nekom konkretnom istragom ili sudskim postupkom.	OCD	OCD koje se spominju u ovom indikatoru su one koje su aktivne u oblasti suzbijanja trgovine ljudima i/ili pružanja bilo kog oblika podrške žrtvama. Navedite koliko OCD je bilo uključeno u pružanje pomoći žrtvama trgovine ljudima i koliki procenat je izložen zastrašivanju i odmazdi.	Ovo je prost broj i ne zahtjeva nikakvo računanje. Broj slučajeva gdje pripadnici OCD prijavljuju zastrašivanje ili odmazdu u bilo kom trenutku bez obzira da li je to bilo u vezi sa nekom konkretnom istragom ili sudskim postupkom.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.41	% slučajeva gdje je policija na odgovarajući način reagovala nakon što su članovi OCD prijavili da su bili izloženi zastrašivanju i/ili prijetnjama tokom ili nakon istrage ili sudskog postupka i to prijavili policiji, što je dovelo do prestanka prijetnji ili kažnjavanja počinitelja.	OCD	„Na odgovarajući način“ znači da su date OCD smatrale da će to odvratiti pretnju ili jeste odvratilo prijetnju.	Broj slučajeva gdje je policija na odgovarajući način odgovorila / Ukupan broj slučajeva gdje su pripadnici OCD primali prijetnje.

C.8 Zaštita žrtava trgovine ljudima koje su se vratile u zemlju porijekla

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.e	Žrtve trgovine ljudima koje se vraćaju iz inostranstva, na čiji slučaj je državnim organima skrenuta pažnja i koje su dobile adekvatnu pomoć i podršku tokom perioda praćenja.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih podindikatora	
C.42	Broj ili procjena zasnovana na informacijama o broju žrtava koje su se vratile u zemlju u konkretnom periodu, bilo da se radi o asistiranom povratku ili su se same vratile bez pomoći.	OCD. Nacionalni izvjestilac. IOM ili neka druga međunarodna ili domaća organizacija koja organizuje povratak.	GRETA u drugom ciklusu praćenja postavlja pitanje u vezi sa ovim statističkim podacima (odjeljak E), i traži podatke razvrstane prema polu, godinama, zemlji destinacije i obliku eksploatacije.	Bez kalkulacije.
C.43	Procedure koje primjenjuje konzularno osoblje (ili drugi akteri koji učestvuju u povratku) podrazumevaju i procenu rizika.	Konzularna odjeljenja Ministarstava spoljnih poslova. Bilo koje Standardne operativne procedure za konzularno osoblje. Povratne informacije žrtava koje su se vratile, a koje su one dale OCD ili svojim pravnim savjetnicima.		Bez kalkulacije. Da ili ne.

75

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.44	Procedure koje primjenjuje konzularno osoblje (ili drugi akteri koji učestvuju u povratku) podrazumijevaju i raspitivanje o porodici ako je bilo predviđeno spajanje porodice za dijete koje je identifikovano u inostranstvu.	Konzularna odeljenja Ministarstava spoljnih poslova. Bilo koje Standardne operativne procedure za konzularno osoblje. Povratne informacije repatriirane djece žrtava date OCD ili pravnim savjetnicima.	Proveriti porodice treba da traže nadležni organi druge države koja razmatra povratak djeteta u njegovu zemlju porijekla. Takva provjera može da se traži direktno od partnerske službe u djetetovoj zemlji porijekla (kao što su socijalne službe). Ovaj indikator treba da provjeri da li je konzularno osoblje svjesno potrebe takvih provjera i da li ih organizuje.	Ako ne, da li postoje dokazi da konzularno osoblje ima svijest o potrebi takvih provjera ili o potrebi da se utvrdi najbolji interes djeteta prije repatrijacije?
C.45	% žrtava domaćih državljana čiji je povratak u zemlju koja se prati bio odložen zbog radnji/propuštanja da se preduzmu radnje državnih organa u njihovoj zemlji (tj. zemlji koja se prati).	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD Statistike državnih institucija i službi.	N/A	Broj žrtava čiji je povratak odložen zbog radni/propuštanja da se preduzmu radnje u njihovoj zemlji porijekla / Ukupan broj žrtava koje su se vratile
C.46	% prinudne repatrijacije (državljana identifikovanih kao žrtve trgovine ljudima) u zemlju koja se prati iz neke druge države.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD, uključujući i one u zemlji iz koje se žrtva vraća u zemlju koja se prati. Statistike državnih institucija i službi.	N/A	Broj prinudnih repatrijacija / Ukupan broj žrtava koje su se vratile.
C.47	% žrtava koje su se vratile, a koje izjavljuju da je bilo koja vrsta mjera zaštite primjenjena radi njihove zaštite od maltretiranja (ili drugog zla) od trgovca i njegovih pomoćnika nakon povratka u zemlju (a ta mjera je bila u skladu sa poštovanjem ljudskih prava žrtve).	Povratne informacije od žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD koje pružaju pomoć. Podaci nacionalnog izvjestioca ili policije nadležne za vođenje istrage u slučajevima trgovine ljudima ili obezbjeđivanje zaštite za žrtve.	Ta zaštita može biti diskretna i neočigledna. Mogu je pružiti policija ili neko drugi, npr. socijalne službe ili multidisciplinarni tim. U nekim slučajevima, „zaštita“ predstavlja miješanje u privatni život žrtve i shodno nije prihvatljiva.	Broj prijavljenih mjera zaštite / Ukupan broj poznatih žrtava trgovine ljudima koje su se vratile.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.48	% žrtava koje su se vratile, a koje su naknadno učestvovala u formalnom programu povratka u svojoj zemlji porijekla (tj. zemlji koja se prati).	Statistike državnih institucija i službi. OCD.	Ovaj indikator ima za cilj da izmjeri procenat povratka koji su sprovedeni u okviru formalnog programa povratka. Da bi program povratka bio „formalan“, treba da uključuje međunarodne organizacije, kao i državne institucije i službe i OCD u zemlji prijema i zemlji porijekla, kao i da je procedura propisana u formalnim dokumentima državnih institucija ili međunarodnih organizacija uključenih u povratak i da se na osnovu toga sprovodi, a ne <i>ad hoc</i> .	Broj žrtava koje su se vratile, a koje su učestvovala u formalnom programu povratka, koji uključuje međunarodne organizacije, kao i državne institucije i službe i OCD u zemlji prijema i zemlji porijekla /Ukupan broj žrtava koje su se vratile.

C.9 Zaštita djece žrtava

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.f	Djeci žrtvama trgovine ljudima (i mogućim i zvanično priznatim) je pružena adekvatna zaštita i pomoć tokom posmatranog perioda.	Vidjeti B.16 za broj djece identifikovane u posmatranom periodu.	Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih podinidikatora	
C.49	% djece bez pratnje (i državljana i stranaca – vidjeti napomenu) koja su identifikovana kao žrtve trgovine ljudima i kojima je formalno postavljen staratelj ili pravni zastupnik (tj. ne samo pravni savjetnik) u periodu od mjesec dana nakon što su identifikovani kao moguće žrtve (ili u nekom drugom periodu ako je tako predviđeno zakonom).	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri.	Opet, iako se mjeri nešto pozitivno, ovaj indikator takođe otkriva i procenat djece bez pratnje – žrtava trgovine ljudima kojima formalno <u>nije</u> postavljen zastupnik koji će djelovati u njihovom najboljem interesu. Dok staratelja treba postaviti u najkraćem mogućem periodu, ovaj indikator dozvoljava relativno dugačak vremenski period (nedjelju dana) od trenutka kada je dijete	Broj djece bez pratnje koja su identifikovana kao žrtve trgovine ljudima, a kojima formalno nije postavljen zastupnik da djeluje u njihovom najboljem interesu u periodu od jedne nedjelje nakon što su identifikovana kao moguće žrtve / Ukupan broj djece bez pratnje koja su identifikovana kao žrtve trgovine ljudima

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			prvi put identifikovano kao moguća žrtva za postavljanje staratelja. U teoriji, nije potrebno postavljati staratelja u zemlji iz koje je dijete, jer su tu roditelji ili uobičajeni staratelj koji se mogu kontaktirati. U velikim zemljama ili u situacijama kada je teško locirati roditelja ili kada postoje razlozi da se posumnja da je roditelj bio umiješan u trgovinu djetetom, potrebno je imenovati staratelja.	
C.50	% djece bez pratnje koja su državljani i koja su identifikovana kao žrtve trgovine ljudima (tj. interne trgovine ili djeca koja su vraćena iz strane zemlje), a čija porodica nije pronađena u razumnom vremenskom periodu (npr. nekoliko dana) po njihovoj identifikaciji kao mogućih žrtava (osim ukoliko je procijenjeno da kontakt sa porodicom i/ili spajanje porodice nije u najboljem interesu djeteta).	Statistika nacionalne službe za zaštitu djece ili drugih državnih organa. Informacije OCD koje pružaju podršku takvoj djeci.	Ako državni organi nemaju ovaj podatak, generalna pretpostavka bi bila da ne ispunjavaju zahtjeve u većini slučajeva. Gdje državni organi imaju podatke koji ukazuju da je u većini slučajeva ovaj zahtjev ispunjen, to treba nezavisno potvrditi, tj. kroz povratne informacije od relevantnih OCD ili drugih organizacija koje pružaju podršku žrtvi.	Broj djece bez pratnje-državljana koja su identifikovana kao žrtve trgovine ljudima, čija porodica nije locirana u razumnom vremenskom periodu nakon njihove identifikacije, a kada to jeste bilo u njihovom najboljem interesu / Ukupan broj djece bez pratnje-državljana za koju je procijenjeno da je kontakt sa porodicom u njihovom najboljem interesu.
C.51	% moguće djece žrtava koje je policija ispitivala o mogućem krivičnom djelu počinjenom prema njima.	Služba za zaštitu djece ili organizacije koje pružaju usluge djeci koja su moguće žrtve trgovine ljudima. Pravni savjetnici djece žrtava. Policijske jedinice nadležne za vođenje istrage u takvim slučajevima.	Policija je vjerovatno saslušala svu djecu koja su identifikovana kao moguće žrtve. Međutim, možda ima djece za koje OCD smatraju da su bila trafikovana (npr. za prosjačenje ili za prinudni brak) koja <u>nijesu</u> identifikovana ili saslušana.	(1) Broj saslušane djece / Ukupan broj djece koju su državni organi identifikovali kao moguće žrtve; (2) Broj saslušane djece / Ukupan broj djece koju su OCD identifikovale kao moguće žrtve.
C.52	% moguće djece žrtava koja su dobila nezavisni pravni savjet (od advokata) za vrijeme dok je policija sprovodila istragu.	Služba za zaštitu djece ili organizacije koje pružaju usluge djeci koja su moguće žrtve trgovine ljudima. Pravni savjetnici djece žrtava. Policijske	Pravni savjet u kasnijim fazama (dok se priprema optužnica ili, u odsustvu optužnice, u neke druge svrhe) ne bi obezbijedio istu korist kao pravni	Broj djece – mogućih žrtava trgovine ljudima koja imaju nezavisan pravni savjet u toku istrage/Ukupan broj djece žrtava <u>u čijim</u>

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
		jedinice nadležne za vođenje istrage u takvim slučajevima.	savjet koji se pruža u vrijeme trajanja policijske istrage.	<u>slučajevima je policija sprovođila istragu.</u>
C.53	% djece žrtava-svjedoka koja su mogla da pruže dokaze za sudski postupak, a koja nijesu morala da budu prisutna u sudnici ili da se susreću sa osumnjičenim trgovcem.	Praćenje suđenja. Pravni zastupnik djeteta. Tužilaštvo. Služba za zaštitu djece. Nacionalni izvjestilac.	Ovo je moguće na različite načine, npr. pravljenje video snimka djetetovog svjedočenja prije suđenja ili korišćenje video linka (tako da dijete može da se ispituje tokom suđenja, ali ne u sudnici). Ovaj indikator se fokusira na suđenja koja traju tokom perioda praćenja, a ne na dokazima koji su prikupljeni tokom ovog perioda.	Broj djece-svjedoka čije svjedočenje se čulo na sudu, ali koja nijesu bila prisutna u sudu ili u sudnici/Ukupan broj djece žrtava-svjedoka <u>koja su svjedočila na suđenju.</u>
C.54	% djece žrtava – mogućih ili zvanično proznatih, koja su dobila neki oblik zaštite koji nije dostupan odraslim žrtvama.	Pravni zastupnici djece. Tužilaštvo. Nacionalni izvjestilac. OCD. Socijalne službe.	Oblici zaštite kao što su pravljenje video snimka djetetovog svjedočenja prije suđenja ili korišćenje video linka (tako da dijete može da se ispituje tokom suđenja, ali ne u sudnici).	Broj djece – mogućih žrtava koja imaju ovakav oblik zaštite/Ukupan broj djece – mogućih žrtava.

C.10 Zaštita žrtava koje su strani državljani

Dozvole boravka za strane žrtve koje su identifikovane u zemlji koja se prati

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.g	Identifikovane strane žrtve (bez obzira na državljanstvo) su u principu dobijale obnovljive dozvole boravka i imale su najmanje isti nivo zaštite kao žrtve koje su državljani.	Videti B.2 (indikator 4 & 5) za podatke o identifikovanim žrtvama koje nisu državljani.	Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih podindikatora	Ako ni državne službe ni OCD nisu identifikovale nijednu žrtvu koja je strani državljanin, nije potrebno ocjenjivati ove indikatore.
C.55	Čak iako nije bilo stranih državljana među žrtvama koje su državni organi identifikovali kao moguće žrtve, OCD su znale za slučajeve	OCD koje pružaju usluge mogućim žrtvama trgovine ljudima.	Pokazuje da OCD smatraju da je sistem identifikacije napravio grešku.	Da ili ne.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
	stranih državljana za koje su vjerovali da su bili trafikovani u zemlji koja se prati.			
C.56	% žrtava koje <u>nijesu</u> dobile obnovljive dozvole boravka uprkos mišljenju da je njihov boravak neophodan zbog njihove lične situacije.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD	Član 14.1.a Konvencije Savjeta Evrope odnosi se konkretno na „nadležni organ“. Pretpostavlja se da postoji implicitno razumevanje u Konvenciji da „nadležni organ“ ima nadležnost da donese odgovarajuću odluku. Pošto to možda nije slučaj u praksi, „mišljenje“ koje se spominje u indikatoru pokriva mišljenje čitavog niza aktera: predstavnika državnih institucija i službi, medicinskih i psiholoških stručnjaka, pravnika, stručnih OCD itd.	Broj žrtava koje nisu dobile obnovljivu dozvolu boravka uprkos zahtjevu nadležnih organa da je njihov boravak neophodan zbog njihove lične situacije / Ukupan broj stranih žrtava
C.57	% žrtava koje <u>nijesu</u> dobile obnovljivu dozvolu boravka uprkos zahtjevu nadležnog organa da je njihov boravak neophodan radi istrage i krivičnog postupka.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD Policija i tužilaštvo.	Ovaj indikator ocjenjuje da li dozvole boravka nisu bile <u>produžene</u> iako je policija to tražila.	Broj žrtava koje nisu dobile obnovljivu dozvolu boravka uprkos zahtjevu nadležnog organa da je njihov boravak neophodan radi istrage i krivičnog postupka / Ukupan broj stranih žrtava
C.58	% slučajeva odraslih stranih žrtava gdje dozvola boravka <u>nije</u> izdata/obnovljena i gdje je to osporeno.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Socijalne službe.	„Osporeno“ znači da se žrtva žalila pred nadležnim organom zbog odluke državnih organa da joj ne izdaju/obnove dozvolu boravka. „Žrtva“ znači ili žrtva lično ili neka druga osoba, služba, tijelo, OCD itd. koji djeluju u ime žrtve.	Broj slučajeva gdje odrasloj žrtvi nije izdata/obnovljena dozvola boravka i to je osporeno / Ukupan broj odraslih stranih žrtava.
C.59	% slučajeva djece žrtava gdje dozvola boravka <u>nije</u> izdata/obnovljena i gdje je to osporeno.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD koje pružaju pomoć mogućim žrtvama trgovine ljudima. Socijalne službe.	„Osporeno“ znači da se žrtva žalila pred nadležnim organom zbog odluke državnih organa da joj ne izdaju/obnove dozvolu boravka. „Žrtva“ znači ili	Broj slučajeva gdje djetetu žrtvi nije izdata/obnovljena dozvola boravka i to je osporeno/ Ukupan broj strane djece žrtava.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			žrtva lično ili neka druga osoba, služba, tijelo, OCD itd. koji djeluju u ime žrtve.	
C.60	% slučajeva gdje neobnavljanje ili ukidanje dozvole boravka nije bilo u skladu s nacionalnim zakonima i propisima.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD koje pružaju pomoć mogućim žrtvama trgovine ljudima.	N/A	Broj slučajeva gdje neobnavljanje ili ukidanje dozvole boravka nije u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima / Ukupan broj stranih žrtava identifikovanih u istom periodu.
C.61	Broj zahtjeva za azil koji su podnijeli strani državljani-moguće žrtve (ako ih je bilo).	Pravni savjetnici žrtava. OCD.	U nekim zemljama podnošenje zahtjeva za azil je mnogo efikasniji način za dobijanje zaštite nego oslanjanje samo na procedure za identifikaciju i zaštitu žrtava trgovine ljudima.	
C.62	% uspješnih zahtjeva za azil koje su podnijele moguće žrtve-strani državljani (ako ih je bilo).	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Sudovi ili drugi organi nadležni za priznavanje izbjeglica (ili UNHCR).		Broj uspješnih zahtjeva za azil / Ukupan broj zahtjeva za azil koji su podnijeli strani državljani-moguće žrtve trgovine ljudima.

Povratak u zemlju porijekla (ili neku drugu zemlju) stranih žrtava identifikovanih u zemlji koja se prati

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.h	Identifikovane žrtve (bez obzira na državljanstvo) koje su napustile zemlju su imale pomoć i zaštitu u procesu povratka.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih podinidikatora	
C.63	Broj povratka stranih žrtava identifikovanih u zemlji koja se prati u datom periodu (razloženo prema polu i godinama – odrasli/ djeca).	OCD koje pružaju usluge žrtvama trgovine ljudima. Nacionalni izvestilac. IOM.	N/A	Brojevi razvrstani po raspoloživim podacima.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.64	Broj povrataka (i % svih povrataka) za koje se navodi da im je prethodila procjena rizika (ili je, u slučaju djeteta, razmatran najbolji interes djeteta koji uključuje procjenu rizika).	OCD koje pružaju usluge žrtvama trgovine ljudima. Nacionalni izvjestilac. Imigracijske vlasti. IOM.	Slanje žrtve trgovine ljudima u stranu zemlju bez procjene rizika je neprihvatljiva loša praksa. Komitet za prava djeteta je preporučio procjenu rizika i bezbjednosti za djecu bez pratnje čiji se povratak razmatra.	Broj žrtava kod kojih je rađena procjena rizika / Ukupan broj osoba (djece i odraslih) koji su se vratili. Ako je bilo više od dvoje djece, odvojeno izračunajte procenat za djecu koja su se vratila.
C.65	Broj povrataka (i % ukupnog broja povrataka i za djecu i za odrasle) za koje se navodi da su se desili iako je procjena rizika pokazala da postoji rizik pri povratku (ili je, u slučaju djeteta, utvrđivanjem najboljeg interesa djeteta utvrđeno da dijete ne treba da se vrati u zemlju porijekla).	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. IOM. Socijalne službe ili službe za zaštitu djece (ako se radi o djeci-žrtvama).	Ovo je indikator loše prakse.	Broj vraćenih uprkos tome što je procjenom rizika utvrđeno da postoji značajan rizik / Ukupan broj osoba za koje je rađena procjena rizika, tj. utvrđivanje najboljeg interesa. Ako ukupan broj vraćenih pod tim uslovima prelazi pet, razvrstajte prema polu (muško-žensko) i uzrastu (djeca-odrasli).
C.66	Broj povrataka (i % ukupnog broja povrataka) stranih žrtava – i djece i odraslih – koje su deportovane ili vraćene iz države koja se prati u njihovu zemlju porijekla (ili neku drugu zemlju) za koje se navodi da su nedobrovoljni ili prisilni.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistike državnih ustanova i službi.	Napomena: Vlade i međunarodne organizacije ponekad povratak definišu kao „dobrovoljni“ (i asistirani) kada osobi koja se vraća nije ponuđena alternativa, tj. kada je morala da prihvati povratak zato što nije imala drugu mogućnost. Ovakav povratak treba kategorisati kao „nedobrovoljni“ iako nije korišćena fizička sila.	Broj prinudnih repatrijacija/ Ukupan broj vraćenih žrtava raščlanjen prema uzrastu (djeca-odrasli).
C.67	% stranih žrtava čiji je povratak u zemlju porijekla bio odložen zbog radnji tj. propuštanja da se preduzmu radnje u njihovoj matičnoj državi.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistike državnih ustanova i službi.	N/A	Broj žrtava čiji je povratak odložen zbog radnji/propuštanja da se preduzmu radnje u njihovoj zemlji porijekla / Ukupan broj žrtava koje su se vratile.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
C.68	% prisilnih repatrijacija koje su sprovedene bez komunikacije sa državnim organima u zemlji porijekla ili stalnog boravka.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistike državnih ustanova i službi.	N/A	Broj prinudnih repatrijacija sprovedenih bez komunikacije sa organima države porijekla ili stalnog boravka / Ukupan broj žrtava koje su se vratile.
C.69	% stranih žrtava koje su vraćene u zemlju porijekla ili neku drugu zemlju, a za koje se navodi da su nakon povratka učestvovalе u formalnom programu povratka u zemlji u koju su se vratile.	Pravni savjetnici žrtve ili OCD koje su pružale podršku žrtvi u zemlji, a koje su ostale u kontaktu s njom po povratku i imaju podatke šta se desilo nakon povratka. Nacionalni izvjestilac. Imigracioni ili drugi organi koji prate povratak.	Ovaj indikator ima za cilj da izmjeri procenat povratka koji su sprovedeni u okviru formalnog programa povratka. Da bi program povratka bio „formalan“, treba da uključuje međunarodne organizacije, kao i državne institucije i službe i OCD u zemlji prijema i zemlji porekla, kao i da je procedura propisana u formalnim dokumentima državnih institucija ili međunarodnih organizacija uključenih u povratak i da se na osnovu toga sprovodi, a ne <i>ad hoc</i> .	Broj žrtava koje su se vratile, a koje su učestvovalе u formalnom programu povratka, koji uključuje međunarodne organizacije, kao i državne institucije i službe i OCD u zemlji prijema i zemlji povratka / Ukupan broj žrtava koje su se vratile.
C.70	% slučajeva u kojima je povratak stranih žrtava (i djece i odraslih) osporen kao nebezbedan.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD.	„Osporeno“ znači da se žrtva žalila pred nadležnim organom zbog odluke državnih organa da joj ne izdaju/ obnove dozvolu boravka. „Žrtva“ znači ili žrtva lično ili neka druga osoba, služba, tijelo, OCD itd. koji djeluju u ime žrtve.	Broj slučajeva u kojima je povratak žrtve osporen kao nebezbedan / Ukupan broj žrtava koje su se vratile
C.71	% slučajeva u kojima je povratak djece-žrtava osporen jer nije u njihovom najboljem interesu,	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD.	„Osporeno“ znači da se žrtva žalila pred nadležnim organom zbog odluke državnih organa da joj ne izdaju/ obnove dozvolu boravka. „Žrtva“ znači ili žrtva lično ili neka druga osoba, služba, tijelo, OCD itd. koji djeluju u ime žrtve.	Broj slučajeva u kojima je povratak djeteta-žrtve osporen jer nije u najboljem interesu djeteta / Ukupan broj vraćene djece.

D. POMOĆ I PODRŠKA ŽRTVAMA

D.3 Pomoć svim žrtvama iz svih kategorija

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.c	Svakoj osobi koja je identifikovana kao moguća ili zvanično priznata žrtva trgovine ljudima ponuđena je neposredna pomoć i podrška, uključujući sklonište za urgentno zbrinjavanje, medicinsku pomoć, informacije i pravni savjet, u skladu sa njihovim specifičnim potrebama (npr. pol, jezik, etnička pripadnost i uzrast), a država je obezbijedila dovoljna finansijska sredstva za troškove takve pomoći.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih podindikatora .	Kroz odjeljak #D, fokus je na žrtvama trgovine ljudima koje su identifikovane tokom kalendarskog perioda koji se prati, a ne na SVIM žrtvama koje su ranije bile identifikovane, a kojima se i dalje pruža pomoć.
D.17	% troškova OCD koji se odnose na pomoć žrtvama trgovine ljudima (mogućim i zvanično priznatim) koji je finansiran iz državnog budžeta ili iz državnih grantova.	OCD (o njihovim troškovima za pomoć žrtvama i o udjelu koji je obezbijedila država). Relevantna ministarstva. Nacionalni izvjestilac.	Ovaj indikator zahtjeva od osoba koje vrše monitoring da saznaju koliko su neke ili sve OCD potrošile na pomoć žrtvama, kao i koliki udio toga je obezbijedila država. Kako je ovo osjetljiv podatak i do njega možda nije moguće doći, može se napraviti procjena na bazi podataka jedne ili dvije OCD ako se pretpostavlja da su njihovi budžeti i troškovi slični drugim OCD.	Iznos koji je država dodijelila OCD za pomoć žrtvama / Ukupni troškovi OCD za pomoć žrtvama.
D.3.a Sklonište i materijalna pomoć				
D.18	% žrtava (novoidentifikovanih tokom perioda praćenja) kojima nije obezbijeđen odgovarajući i bezbjedan smještaj u razumnoj vremenskoj godini.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Odgovarajući smještaj podrazumijeva, na primjer, bezbjedan smještaj kad je to potrebno, ili smještaj koji zadovoljava potrebe žrtava (tj. kad se radi o djeci, smještaj koji je odgovarajući za djecu).	Broj žrtava kojima nije bio obezbijeđen odgovarajući smještaj u periodu [precizirati] / Ukupan broj žrtava kojima je bio potreban smještaj.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			<p>Izveštaj sa objašnjenjima uz Konvenciju Savjeta Evrope objašnjava (para. 154): „Vrsta prikladnog smještaja zavisi od ličnih okolnosti žrtve (na primjer, možda živi na ulici ili već ima smještaj, a u ovom drugom slučaju biće neophodno utvrditi da je taj smještaj prikladan i da ne predstavlja probleme za bezbjednost). Kada je u pitanju trgovina ljudskim bićima, naročito su pogodna posebna zaštićena prihvatilišta koja su već uvedena u nekim zemljama. Cilj ovakvih skloništa je pružiti takvo okruženje žrtvama u kojem se osjećaju sigurno, kao i obezbijediti im pomoć i stabilnost. Zaštita i pomoć koju sklonište pruža ima za cilj osposobljavanje žrtava da ponovo preuzmu kontrolu nad svojim životima.”</p>	
D.19	% žrtava kojima je ponuđen smještaj koji su one smatrale neodgovarajućim.	Žalbe (ili povratne informacije od) žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Ovaj indikator ima za cilj da izmjeri % žrtava kojima je možda bilo nametnuto da borave u prostorijama u kojima nijesu željele da budu smještene (kao što su skloništa), bez obzira na razlog zašto je samo jedna mogućnost ponuđena (tj. da li je to zbog finansijskih ograničenja ili zato što je bila takva procjena potreba ili su smještene u sklonište zatvorenog tipa kada su nadležni organi procijenili da postoji rizik, na taj način <i>de facto</i> opravdavajući protektivni pritvor).	Broj žrtava kojima je ponuđen nezadovoljavajući smještaj / Ukupan broj žrtava kojima je ponuđen smještaj

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.20	Moguće ili zvanično priznate žrtve trgovine ljudima su dobijale materijalnu pomoć u obliku više novčanih isplata na osnovu procjene njihovih potreba.	Povratne informacije od žrtava kojima je pružena pomoć. OCD koje pružaju podršku žrtvama.	Ovaj indikator ima za cilj da otkrije da li je materijalna pomoć (npr. gotovina) obezbijedena kao jednokratna pomoć svakoj mogućoj žrtvi trgovine ljudima ili u obliku niza isplata. Prvo ukazuje na to da je sistem podrške nefleksibilan i da nije osmišljen na način da odgovori na potrebe žrtava trgovine ljudima.	
D.21	Moguće ili zvanično priznate žrtve trgovine ljudima su dobijale materijalnu pomoć od države tokom perioda dovoljno dugačkog da se oporave i da potreba za pomoći prestane.	Povratne informacije od žrtava kojima je pružena pomoć. OCD koje pružaju podršku žrtvama.	Ovaj indikator ima za cilj da otkrije u kom vremenskom periodu su moguće ili zvanično priznate žrtve trgovine ljudima primale materijalnu pomoć iz državnih izvora i da li je to bilo dovoljno dugo da prestane njihova potreba za materijalnom pomoći, ili im je uobičajeno materijalna pomoć bila potrebna duže vrijeme.	
D.22	% žrtava kojima nije pružena adekvatna materijalna pomoć u razumnom vremenskom roku.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Adekvatna materijalna pomoć obuhvata, npr. finansijsku podršku koja omogućava žrtvama takav životni standad koji im osigurava egzistenciju.	Broj žrtava kojima nije bila obezbijedena materijalna pomoć u razumnom roku / Ukupan broj žrtava
D.23	% žrtava kojima je prestalo pružanje pomoći poslije 1 mjeseca/6 mjeseci/12 mjeseci.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Ovaj indikator treba da izmjeri da li je dužina trajanja podrške i pomoći adekvatna. To zahtjeva ocjenu adekvatnosti dužine pružanja podrške i pomoći svakoj pojedinačnoj žrtvi, tj da li odgovara individualnim potrebama.	Broj žrtava koje su prestale da primaju pomoć nakon [precizirati] / Ukupan broj žrtava koje su primale pomoć
D.3.b Medicinska pomoć				

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.24	Žrtve su mogle da se oslone na državne zdravstvene ustanove radi besplatnog (ili skoro besplatnog) liječenja.	Žalbe žrtava. OCD koje organizuju medicinsku pomoć za žrtve.	U nekim zemljama gdje je javno zdravstvo besplatno u teoriji, OCD primjećuju da je u praksi pristup takvim uslugama spor ili težak, tako da one pribjegavaju plaćanju usluga u privatnim ustanovama, bilo generalno ili za konkretne potrebe.	Da / Ne. Zabilježite sve medicinske potrebe ili mjesta gdje je traženo da se plati ili koje su obezbijeđene u privatnim ustanovama, npr. stomatologija ili usluge mentalnog zdravlja.
D.25	% žrtava kojima je bila potrebna hitna medicinska pomoć, a koji je nijesu dobili u razumnom vremenskom roku.	Case management fajlovi OCD i drugih aktera koji pružaju pomoć žrtvama, uključujući i procjenu potreba za medicinskom pomoći, kada OCD imaju dozvolu klijenata da podijele anonimizirane podatke. Žalbe žrtava, njihovih pravnih savjetnika. Zaštitnik građana.	N/A	Broj žrtava kojima je bila potrebna hitna medicinska pomoć, a koje tu pomoć nisu primile tokom perioda [precizirati] Ukupan broj žrtava kojima je bila potrebna hitna medicinska pomoć. Ako podaci postoje, raščlaniti na državljane i nedržavljanke.
D.26	% žrtava kojima nije pružena medicinska pomoć u razumnom vremenskom periodu.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana	N/A	Broj žrtava kojima nije bila pružena medicinska pomoć u periodu [precizirati] / Ukupan broj žrtava kojima je bila potrebna medicinska pomoć.
D.27	Nije bilo diskriminacije prema nedržavljanima (stranim žrtvama) ili žrtvama interne trgovine ljudima (tj. koje su vrbovane, trafikovane i eksploatisane u svojoj zemlji porekla) kada se radi o pristupu medicinskoj pomoći.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana	Diskriminacija se dešava na različite načine. U nekim državama, žrtve interne trgovine ljudima imaju poteškoće u pristupu uslugama javnog zdravstva, koje su teorijski besplatne, ali u praksi nisu. U nekim državama, nedržavljanke (a nekad i državljani koji žive u inostranstvu) imaju teškoća u pristupu besplatnim uslugama javnog zdravstva zato što nisu platili doprinose za socijalno ili zdravstveno osiguranje (ili privatno osiguranje).	Prokomentarišite ako ima dokaza da neke kategorije žrtava imaju teškoće u pristupu besplatnoj medicinskoj pomoći.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.28	Nije bilo diskriminacije ni prema ženama ni prema muškarcima koji su identifikovani kao moguće ili zvanično prepoznate žrtve trgovine ljudima u pristupu medicinskoj pomoći.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. koje pružaju podršku i muškarcima i ženama žrtvama. Ostali akteri. Zaštitnik prava pacijenata u medicinskim ustanovama.	Može da postoji diskriminacija kada se radi o konkretnim medicinskim uslugama, kao što je procjena mentalnog zdravlja (npr. da žene rutinski imaju pristup takvim uslugama, ali se pretpostavlja da takve usluge nisu potrebne muškarcima).	
D.29	% žrtava kojima je potrebna psihološka pomoć, a koje je nisu dobile u razumnom vremenskom roku.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	N/A	Broj žrtava kojima nije bila pružena psihološka pomoć u periodu [precizirati] / Ukupan broj žrtava kojima je bila potrebna psihološka pomoć
D.30	% slučajeva gdje su žrtve obavezane da prime uslugu na koju nisu pristale.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Povratne informacije od zdravstvenih radnika. Drugi akteri	Ovo se odnosi, na primjer, na HIV/AIDS testiranje, koje može da bude protiv volje pacijenata. Izvještaj sa objašnjenjima uz Konvenciju Savjeta Evrope, u vezi sa pitanjem medicinskog testiranja, napominje da „... žrtvama mora da se omogućiti da se saglase sa detekcijom bolesti kao što je HIV/AIDS da bi takvi testovi bili zakoniti“ (paragraph 171).	Broj slučajeva u kojima žrtva <u>nije</u> pristala na pruženu uslugu / Ukupan broj žrtava
D.3.c Informacije				
D.31	% žrtava koje nisu dobile sveobuhvatne i tačne informacije o svojim pravima i dostupnim uslugama.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Ovaj indikator zahtjeva da se ocijeni koliko sveobuhvatne moraju biti informacije koje se pružaju žrtvi. Takođe podrazumeva da informacije moraju biti tačne i da se žrtvi daju na jeziku koji razume. Može se koristiti ček lista, koja se razvija na nivou države koja se prati, na kojoj su nabrojane sve informacije koje žrtva	Broj žrtava koje nijesu dobile sveobuhvatne i tačne informacije o svojim pravima i dostupnim uslugama / Ukupan broj žrtava

89

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			treba da dobije na bazi domaćih i međunarodnih dokumenata.	
D.3.d Stručno osposobljavanje/Ekonomsko osnaživanje				
D.32	% žrtava koje imaju zakoniti boravak u državi koja se prati, a kojima nije dozvoljeno da se zaposle ili da učestvuju u obukama stručnog osposobljavanja.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri.	Ovaj indikator se odnosi na žrtve koje imaju zakoniti boravak, bilo da su domaći ili strani državljani, koje nemaju pristup tržištu rada ili stručnom osposobljavanju zbog formalnih i neformalnih prepreka.	Broj žrtava koje su imale zakoniti boravak u državi koja se prati, a kojima nije bilo dozvoljeno da se zaposle ili da učestvuju u obukama stručnog osposobljavanja / Ukupan broj žrtava koje su imale zakoniti boravak
D.3.e Drugo				
D.33	% slučajeva gde je pomoć žrtvama na bilo koji način bila uslovljena njihovom spremnošću da se pojave kao svjedoci (ovo uslovljavanje ne mora da bude eksplicitno)	Povratne informacije od žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana	U ovom slučaju, imenilac je ukupan broj žrtava, a ne broj istraga ili krivičnih postupaka, jer bi u tom slučaju statistika mogla biti iskrivljena zbog manjka istraga ili krivičnih postupaka u slučajevima gdje su žrtve odbile da svjedoče.	Broj slučajeva gdje je pomoć žrtvama na bilo koji način bila uslovljena njihovom spremnošću da se pojave kao svjedoci / Ukupan broj žrtava
D.34	% žrtava koje nisu državljani, a koje nisu dobile tražene usluge prevodioca .	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana	Pojam „nedržavljanin“ u ovom kontekstu treba tumačiti kao svaku osobu koja nije mogla da razumije ili tečno govori jezik koji koriste državni organi ili pružaoci usluga. Zato se ovaj indikator odnosi i na strane žrtve, ali i na domaće žrtve koje ne govore službenim jezikom (npr. neki pripadnici etničkih manjina).	Broj žrtava koje nijesu državljani, a koje nisu dobile tražene usluge prevodioca / Ukupan broj žrtava koje nijesu državljani

D.4 Pomoć i podrška djeci žrtvama

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.d	Djeci-žrtvama je ponuđena trenutna pomoć i zaštita u skladu sa njihovim godinama, uključujući sklonište za urgentno zbrinjavanje, medicinsku pomoć, informacije i pravni savjet, u skladu sa njihovim specifičnim potrebama (npr. godine i zrelost, pol, jezik i etnička pripadnost).		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih podinidikatora	
D.4.a Sklonište i materijalna pomoć				
D.35	Prosječno vrijeme tokom koga su moguća ili zvanično prepoznata djeca-žrtve dobijala smještaj i hranu, kao i druge oblike materijalne pomoći nakon identifikacije bilo da (i) ih finansira država ili (ii) podršku pružaju OCD ili druge organizacije koje finansiraju privatni donatori.	Pravni savjetnici djece-žrtava. Državne službe ili OCD koje pružaju smještaj djeci-žrtvama. Ostali akteri. Zaštitnik građana.	Ovaj indikator treba da pokaže da li su djeca-žrtve imala podršku tokom previše kratkog ili previše dugog perioda, kao i da li je država obezbijedila odgovarajući dio pomoći.	Prosječno vrijeme trajanja obe vrste pomoći / Ukupan broj djece žrtava uz napomenu o varijacijama.
D.36	% djece-žrtava kojima je bila potrebna materijalna pomoć, a koja im <u>nije</u> pružena u razumnom vremenskom roku	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Odgovarajuća materijalna pomoć uključuje, na primjer, finansijsku podršku koja omogućava djetetu takav životni standard koji osigurava egzistenciju.	Broj djece žrtava kojima je bila potrebna materijalna pomoć, a koja adekvatnu pomoć nisu dobila tokom određenog perioda [precizirati] / Ukupan broj djece žrtava
D.37	% djece-žrtava koja su prestala da primaju pomoć poslije određenog vremena [precizirati koliko].	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Ovaj indikator treba da izmjeri da li je dužina trajanja podrške i pomoći adekvatna. Potrebno je ocijeniti adekvatnost prosječne dužine pružanja pomoći i podrške žrtvama.	Broj djece-žrtava koja su prestala da primaju pomoć poslije određenog vremena [precizirati koliko] / Ukupan broj djece-žrtava koja su primala pomoć.
D.38	% djece koja su bila smještena u skloništima posebno namijenjenim djeci-žrtvama trgovine ljudima.	Statistike državnih organa i službi. OCD. Službe za zaštitu djece. Drugi akteri.	Ovaj indikator istražuje dostupnost specijalizovanih skloništa za djecu-žrtve i kako se ta skloništa koriste.	Broj djece koja su bila smještena u skloništima posebno namijenjenim djeci-žrtvama trgovine ljudima / Ukupan broj djece-žrtava.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.39	% djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u skladu sa njihovim godinama i % djece-žrtava kojima nije obezbijeđen smještaj u skladu sa njihovim godinama.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana	Smještaj u skladu sa godinama djeteta podrazumeva smještaj odvojen od odraslih, ali takođe i da se ne traži od djece stare 16 ili 17 godina da budu smještena u domu za znatno mlađu djecu. Ako su djeca od 16 ili 17 godina smještena zajedno sa mladim odraslim osobama, to treba napomenuti, ali ne treba ocijeniti da je neodgovarajuće.	Ukupan broj djece-žrtava kojima (i) jeste obezbijeđen i (ii) nije obezbijeđen smještaj u skladu sa njihovim godinama / Ukupan broj djece-žrtava.
D.40	% djece-žrtava kojima su bile obezbijeđene usluge u skladu sa njihovim godinama i % djece-žrtava kojima nijesu obezbijeđene usluge u skladu sa njihovim godinama	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana.	Usluge u skladu sa godinama djeteta podrazumevaju npr. odgovarajuću psihološku i materijalnu pomoć koju pruža stručnjak specijalizovan za rad sa djecom, kada takvi stručnjaci postoje.	Broj djece-žrtava kojima (i) jesu bile obezbijeđene i (ii) nijesu bile obezbijeđene usluge u skladu sa godinama / Ukupan broj djece-žrtava.
D.41	% djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u hraniteljskim porodicama.	Statistički podaci državnih službi i organa.	Ovaj indikator istražuje da li postoje hraniteljske porodice za djecu-žrtve i da li se ta mogućnost koristi.	Broj djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u hraniteljskim porodicama / Ukupan broj djece-žrtava.
D.42	% djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u institucijama koje <u>nijesu</u> specijalizovane za zbrinjavanje djece koja su preživjela trgovinu ljudima ili sličnu traumu (čak i ako se radi o ustanovama za zbrinjavanje djece)..	Statistički podaci državnih službi i organa.	Ovaj indikator istražuje koliko se nespecijalizovane ustanove koriste za smještaj djece-žrtava. „Ustanova“ ovdje označava svaki institucionalni smještaj koji nije posebno namijenjen žrtvama trgovine ljudima.	Broj djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u nespecijalizovanim institucijama / Ukupan broj djece-žrtava.
D.43	% djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u skloništima koja jesu specijalizovana za žrtve trgovine ljudima, ali ne i za djecu.	Statistički podaci državnih službi i organa.	Ovaj indikator istražuje dostupnost specijalizovanih skloništa za djecu-žrtve i kako se ta skloništa koriste.	Broj djece-žrtava kojima je bio obezbijeđen smještaj u skloništima koja jesu specijalizovana za žrtve trgovine ljudima, ali ne i za djecu / Ukupan broj djece-žrtava.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.4.b Medicinska pomoć				
D.44	% djece-žrtava koja su imala pristup psihološkom savjetovanju koje odgovara njihovim godinama i % djece –žrtava za koju su organizacije koje pružaju podršku smatrale da im treba psihološka pomoć, ali tu pomoć nisu dobila.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Službe za zaštitu djece. Zaštitnik građana.	N/A	Dva različita procenta: Broj djece-žrtava kojima je trebala psihološka pomoć, a koja su tu pomoć dobila / Broj djece-žrtava kojima je trebala psihološka pomoć, a koja tu pomoć nisu dobila / Ukupan broj djece-žrtava
D.45	% djece-žrtava kojima je bila potrebna medicinska pomoć, a kojoj medicinska pomoć nije pružena u razumnom vremenskom roku.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Zaštitnik građana	Ovaj indikator ukazuje da je izvršena procjena potreba djeteta, što je podrazumijevalo i prepoznavanje potrebe za medicinskom pomoći. Ako takva procjena potreba nije izvršena, to treba zabilježiti (i kritikovati).	Broj djece-žrtava kojima je bila potrebna medicinska pomoć, a kojoj medicinska pomoć nije pružena u periodu [precizirati] / Ukupan broj djece-žrtava
D.4.c Obrazovanje i stručno osposobljavanje				
D.46	% djece-žrtava u godinama za redovno školovanje, koja nisu bila uključena u redovno školovanje u razumnom vremenskom roku (npr. jedan mjesec) po identifikaciji.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Služba za zaštitu djece.	N/A	Broj djece-žrtava van redovnog školovanja u roku od [precizirati] od identifikacije/ Ukupan broj djece-žrtava
D.47	% djece-žrtava koja nisu išla u školu ili pohađala obuku stručnog osposobljavanja ili nisu imala posao tri mjeseca nakon identifikacije.	Povratne informacije od žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Služba za zaštitu djece.		Broj djece-žrtava koja nisu išla u školu ili pohađala obuku stručnog osposobljavanja ili nisu imala posao tri mjeseca nakon identifikacije/ Ukupan broj djece-žrtava

D.5 Pomoć pružena žrtvama-državljanima koje su identifikovane u drugoj zemlji i koje su se nakon identifikacije vratile (ili bile vraćene) u svoju zemlju porijekla, ili koje su se samoidentifikovale kod državnih organa nakon što su se bez pomoći vratile u svoju zemlju porijekla.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			NB. Ne postoji okvirni indikator za odjeljak #D.3	
D.48	Broj žrtava za koje se zna da su se vratile u zemlju nakon što su bile identifikovane u drugoj zemlji tokom perioda praćenja (raščlanjeno na odrasle muškarce i žene, dječake i djevojčice).	Nacionalni izvjestilac ili drugi zvanični izvori. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Partnerske OCD u državama iz kojih su se žrtve vratile.		Prost broj.
D.49	Broj žrtava koje <u>nijesu</u> identifikovane kao žrtve dok su bile u inostranstvu, ali su identifikovane po njihovom povratku u zemlju.	OCD. Zdravstveni radnici.	Iako je moguće da postoje ovakve osobe, većina ovakvih povratnika se neće prijaviti i identifikovati kod državnih organa, Međutim, mogu ih primijetiti zdravstveni radnici ili drugi stručnjaci od kojih će potražiti neku uslugu. U ovom slučaju, treba napraviti procenu na bazi poznatog broja, iako nisu kontaktirale policiju ili drugu državnu službu i iako nijesu formalno identifikovane kao žrtve.	Proceniti na bazi podataka o slučajevima.
D.50	% žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla (zemlju koja se prati), a za koje postoji podatak da su primile pomoć ili zaštitu na koju možda ne bi imale pravo da nijesu identifikovane kao žrtve.	Statistički podaci državnih organa i službi. OCD.	Ovaj indikator ima za cilj da izmjeri procenat žrtava koje su se vratile u zemlju, a koje su poznate državnim organima kao žrtve trgovine ljudima, i koje su zbog toga primile neku vrstu pomoći na koju inače ne bi imale pravo (da nijesu prepoznate kao žrtve).	Broj žrtava-povratnika koje primaju pomoć / Ukupan broj žrtava za koje se zna da su se vratile u zemlju.

93

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.51	% žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla, a koje su učestvovala u programu reintegracije radi integracije na tržištu rada u razumnom vremenskom roku (npr. tri mjeseca) po povratku.	Statistički podaci državnih organa i službi. OCD.	N/A	Broj žrtava koje su se vratile u u [država koja se prati], a koje su učestvovala u programu reintegracije radi integracije na tržištu rada u roku od [precizirati] od povratka/ Ukupan broj žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla.
D.52	% žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla, a koje su učestvovala u programu reintegracije u cilju obrazovanja (uključujući i stručno osposobljavanje) u razumnom vremenskom roku (npr. šest mjeseci) po povratku.	Statistički podaci državnih organa i službi. OCD.	N/A	Broj žrtava koje su se vratile u [država koja se prati], a koje su učestvovala u programu reintegracije u cilju njihovog obrazovanja u roku od [precizirati] od povratka / Ukupan broj žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla.
D.53	% žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla, a za koje se zna da su iz zemlje u kojoj su identifikovane ponijele svoje zdravstvene kartone (tj. izvještaje o procjeni njihovih zdravstvenih potreba, podatke o do sad primljenoj terapiji itd.).	Službe za podršku žrtvama. Same žrtve koje su se vratile.	N/A	Broj žrtava koje su se vratile u [država koja se prati] i sa sobom ponijele svoje zdravstvene kartone / Ukupan broj žrtava koje su se vratile u zemlju porijekla.
D.54	% djece-žrtava koja su se vratila u zemlju porijekla, a koja su učestvovala u programu reintegracije u cilju njihovog uključivanja u formalni ili neformalni obrazovni sistem i odgovarajućeg zbrinjavanja	Statistički podaci državnih organa i službi. OCD.	N/A	Broj djece-žrtava koja su se vratila u [država koja se prati], a koja su učestvovala u programu reintegracije u cilju njihovog uključivanja u formalni ili neformalni obrazovni sistem i odgovarajućeg zbrinjavanja u roku od [precizirati] do povratka / Ukupan broj djece-žrtava koja su se vratile u zemlju porijekla.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
D.55	% slučajeva gdje je bilo planirano spajanje djeteta-žrtve koje se vratilo iz druge zemlje sa porodicom osporeno (po povratku djeteta u zemlju porijekla) jer nije bilo u najboljem interesu djeteta.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD.	„Osporeno“ znači da je odluku državnih organa da dijete vrati u porodicu osporilo ili samo djete ili neka osoba ili organizacija (državna služba ili OCD) koja djeluje u ime djeteta.	Broj slučajeva gdje je spajanje djeteta-žrtve sa porodicom osporeno po povratku djeteta u zemlju porijekla jer nije u najboljem interesu djeteta / Ukupan broj djece-žrtava koja su se vratile u zemlju.

D.6 Pravna pomoć i podrška

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
D.e	Žrtvama trgovine ljudima (i mogućim i zvanično priznatim) je ponuđen i omogućen pristup pravnom savjetu.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu svih sljedećih podinidikatora	
D.56	% slučajeva gdje punoljetne žrtve, nakon prvog kontakta sa državnim organima, nijesu odmah bile obavještene o relevantnim sudskim i upravnim postupcima na jeziku koji razumiju.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistički podaci državnih organa i službi.	N/A	Broj punoljetnih žrtava koje, nakon prvog kontakta sa državnim organima, nijesu odmah bile obavještene o relevantnim sudskim i upravnim postupcima na jeziku koji razumiju / Ukupan broj punoljetnih žrtava koje su imale kontakt sa državnim organima.
D.57	% žrtava koje su učestvovalе u sudskom postupku (krivičnom ili nekom drugom) kao oštećeni ili svjedoci, a koje su imale pristup nezavisnom pravnom savjetu i/ili pomoći prije ili tokom postupka (i % onih koji nijesu).	Informacije od žrtava (uključujući i žrtve koje nisu imale pravni savjet). OCD.		Broj žrtava koje su imale pravni savjet ili podršku advokata / Ukupan broj žrtava koje su učestvovalе u krivičnom postupku protiv trgovaca.

95

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
D.58	% žrtava koje su učestvovalе u krivičnom postupku, a koje su tokom postupka imale podršku OCD kada država nije mogla takvu pomoć da obezbijedi.	OCD. Kriminalističke statistike.	Ovaj indikator istražuje koliko se sistem oslanja na podršku OCD. „Podrška“ se odnosi na pravnu pomoć i podršku koje pružaju OCD tokom krivičnog postupka.	Broj žrtava koje su učestvovalе u krivičnom postupku a koje su tokom postupka imale podršku OCD kada država nije mogla takvu pomoć da obezbijedi / Ukupan broj žrtava uključenih u krivični postupak.
D.59	% zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć i podršku koje su podnijele žrtve, a koji nijesu uslišeni, ili slučajeva kada žrtva nije mogla da dobije pravnu pomoć od advokata sa odgovarajućim kvalifikacijama.	Žalbe žrtava. Statistički podaci državnih organa i službi	Imenilac kod računanja se odnosi na „žrtve uključene u sudski postupak“, što znači bilo koji postupak, krivični, parnični ili upravni.	Broj žrtava koje na zahtjev nijesu dobile besplatnu pravnu podršku i pomoć / Ukupan broj žrtava uključenih u sudski postupak.
D.60	% slučajeva gdje su djeca-žrtve, ili njihov roditelj, staratelj ili zakonski zastupnik, po inicijalnom kontaktu sa državnim organima, bez odlaganja informisani o relevantnim sudskim ili upravnim postupcima na jeziku koji mogu da razumiju (i % onih koji nijesu).	Državne službe ili OCD koje pomažu djeci-žrtvama. Organ starateljstva ili pojedinačni staratelji.	Teorijski, ovaj indikator treba da ocijeni adekvatnost informacija datih staratelju djeteta. Ako neko ili većina djece-žrtava bez pratnje nije dobilo staratelja, indikator treba da ocijeni da li su samoj djeci pružene relevantne informacije (na jeziku koji razumiju).	Broj djece-žrtava kojima jesu (ili nijesu) pružene informacije / Ukupan broj djece-žrtava.
D.61	% djece-žrtava koja su bila uključena u zakonski postupak i koja su primila nezavisni pravni savjet/pomoć (i % onih koji nijesu).	Državne službe ili OCD koje pomažu djeci-žrtvama. Organ starateljstva ili pojedinačni staratelji.		Broj djece-žrtava koja su primila pravni savjet ili pravnu pomoć/ Ukupan broj djece-žrtava uključenih u pravni postupak kao oštećeni ili svjedoci.

E. KOMPENZACIJA I NAKNADA ŠTETE

E.2 Kompenzacija i naknada štete u praksi

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
E.b	Svaka žrtva trgovine ljudima je imala stvaran i djelotvoran pristup kompenzaciji za pretrpljenu štetu i gubitak kao posljedice eksploatacije.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih 12 podindikatora . Napomena: Pojam „kompenzacija“ obuhvata sve oblike obeštećenja, nadoknade štete, kompenzacije, isplate neisplaćenih zarada i druge oblike restitucije.	
E.5	Broj mogućih i zvanično priznatih žrtava trgovine ljudima koje su zvanično tražile kompenzaciju (tokom perioda izvještavanja) i koje su dobile kompenzaciju (tokom perioda izvještavanja), ako je moguće razvrstano prema polu, godinama, državljanstvu i vrsti eksploatacije, uz napomenu da li je kompenzaciju dao učinilac ili država, i u kom iznosu.	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Statistike tužilaštva (ako tužilaštvo ulaže zahtjev za kompenzaciju) ili drugih državnih ustanova nadležnih za plaćanje kompenzacije žrtvama krivičnih djela.	Pošto je za rješavanje i isplatu imovinskopravnog zahtjeva obično potrebno više vremena, nije vjerovatno da će se imovinskopravni zahtjevi riješeni i isplaćeni u jednoj godini (ili nekom drugom periodu) odnositi na iste žrtve. Napomena: GRETA takođe traži ove podatke u upitniku za drugi ciklus praćenja (Odjeljak E).	Jednom kad postoje raspoloživi podaci za više od jedne godine, uporedite podatke između godina da vidite da li ima očiglednih promjena, i ako ima, zbog čega su one nastale.
E.6	% mogućih i zvanično priznatih žrtava trgovine ljudima koje su tražile kompenzaciju tokom krivičnog postupka protiv osumnjičenog trgovca.	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Presude ili izvještaji sa praćenja suđenja.		Broj žrtava koje su podnijele imovinskopravni zahtjev tokom krivičnog postupka / Ukupan broj žrtava koje su učestvovala u krivičnom postupku.
E.7	% prvostepenih presuda protiv osumnjičenih trgovaca u kojima se od osuđenog trgovca zahtjeva da isplati kompenzaciju, obeštećenje ili drugu vrstu plaćanja žrtvi krivičnog djela.	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Presude ili izvještaji sa praćenja suđenja.		Broj presuda u kojima se naređuje isplata kompenzacije / Ukupan broj presuda u kojima su trgovci bili osuđeni za trgovinu ljudima.

e: kompenzacija i naknada štete

97

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
E.8	Broj prvostepenih presuda u kojima sud nalaže osuđenom trgovcu da žrtvi trgovine ljudima isplati neisplaćene (ili potplaćene) zarade i % takvih presuda (u kojima se nalaže isplata kompenzacije) u odnosu na sve presude za trgovinu ljudima.	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Presude ili izvještaji sa praćenja suđenja.	Ovaj indikator treba da utvrdi da li su sudovi dosuđivali kompenzaciju ili obeštećenje na uopšten način ili su jasno obračunavali izgubljenju zaradu. Napomena: GRETA takođe traži ove podatke u upitniku za drugi ciklus praćenja (Odjeljak E).	1. Prost broj. 2. Broj sudskih presuda u kojima sud nalaže isplatu neisplaćenih zarada / Ukupan broj presuda za trgovinu ljudima.
E.9	Broj mogućih i zvanično priznatih žrtava trgovine ljudima kojima je sud dosudio kompenzaciju, obeštećenje ili neku drugu isplatu i % tih žrtava od ukupnog broja žrtava čiji trgovci su osuđeni tokom perioda izvještavanja.	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Presude ili izvještaji sa praćenja suđenja.		1. Prost broj. 2. Broj žrtava trgovine ljudima kojima je sud dosudio kompenzaciju / Ukupan broj žrtava čiji trgovci su osuđeni tokom perioda izvještavanja.
E.10	Broj mogućih i zvanično priznatih žrtava trgovine ljudima kojima je sud dosudio kompenzaciju u parničnom postupku i % žrtava koje su pokrenule parnični postupak radi kompenzacije i koje su kompenzaciju dobile od svih žrtava koje su pokrenule parnični postupak za kompenzaciju	Pravni savjetnici žrtava. OCD. Presude u parničnom postupku.	Obračunavanje procenta će vjerovatno zahtjevati uvid u podatke za period duži od jedne godine, tj. uvid u ukupan broj zahtjeva podnijetih od početka do kraja postupka.	1. Prost broj. 2. Broj žrtava koje su pokrenule parnični postupak radi kompenzacije i koje su kompenzaciju dobile / Ukupan broj žrtava koje su pokrenule parnični postupak za kompenzaciju.
E.11	Prosječno trajanje postupka za kompenzaciju mogućim i zvanično priznatim žrtvama trgovine ljudima.	Statistike sudova. Statistike državnih ustanova i službi. OCD.	Ovaj indikator treba da pokaže prosječno trajanje postupka za kompenzaciju od početka do kraja. Ovo ne obuhvata slučajeve kada se o kompenzaciji odlučuje u krivičnom postupku.	Dužina svih postupaka za kompenzaciju u slučajevima trgovine ljudima / Ukupan broj žrtava koji je učestvovao u postupcima za kompenzaciju.
E.12	% sudskih odluka kojima se žrtvi dodjeljuje kompenzacija, a koje su izvršene u potpunosti u razumnom vremenskom periodu (npr. šest mjeseci) od	Statistike sudova. Statistike državnih ustanova i službi.	N/A	Broj sudskih odluka kojima se žrtvi dodjeljuje kompenzacija, a koje su izvršene u potpunosti u roku od [precizirati] od donošenja odluke / .

99

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
	pravosnažnosti odluke.			Ukupan broj sudskih odluka kojima se žrtvi dodjeljuje kompenzacija
E.13	Prosječan iznos kompenzacije koju je sud dosudio žrtvama.	Statistike sudova. Statistike državnih ustanova i službi.	Ovaj indikator zahteva ocjenu adekvatnosti prosječnog iznosa kompenzacije koji je dodijeljen žrtvama. Kada se razmatra nivo kompenzacije, takođe je neophodno uzeti u obzir mogućnost da je prosjek iskrivljen malim brojem posebno visokih dodijeljenih iznosa.	Ukupan iznos kompenzacije dosuđen žrtvama / Ukupan broj sudskih odluka kojima se počiniocima nalaže da žrtvi isplate kompenzacija.
E.14	% žrtava koje su dobile kompenzaciju iz državnog fonda za kompenzaciju.	Statistike sudova. Statistike državnih ustanova i službi.	N/A	Broj žrtava koje su dobile kompenzaciju iz državnog fonda za kompenzaciju / Ukupan broj žrtava.
E.15	Prosječan iznos kompenzacije dodijeljen žrtvama iz državnog fonda za kompenzaciju.	Statistike sudova. Statistike državnih ustanova i službi.	Kada se razmatra nivo kompenzacije, takođe je neophodno uzeti u obzir mogućnost da je prosjek iskrivljen malim brojem posebno visokih dodijeljenih iznosa.	Ukupan iznos kompenzacije dodijeljen žrtvama iz državnog fonda za kompenzaciju / Broj žrtava koje su dobile kompenzaciju iz državnog fonda za kompenzaciju

F. INSTITUCIONALNI OKVIR, UKLJUČUJUĆI KAPACITETE, KOORDINACIJU I MEĐUNARODNU SARADNJU

F.2 Kapaciteti

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
F.b	Službenici za sprovođenje zakona i zaposleni u državnim institucijama koji su u kontaktu sa mogućim ili zvanično priznatim žrtvama trgovine ljudima pokazuju odgovarajući nivo stručnosti i imaju odgovarajuće resurse da na zadovoljavajući način obavljaju svoj posao.		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih 10 podindikatora	
F.12	Specijalizovane policijske jedinice za suzbijanje trgovine ljudima imaju odgovarajuće resurse (zaposlene i budžet) da sprovede proaktivne i reaktivne istrage u slučajevima trgovine ljudima (u skladu sa bilo kojim standardnim operativnim procedurama koje se primjenjuju).	Publikacije policije ili nacionalnog izvjestioca. Povratne informacije od žrtava.	Ako se nijesu primjenjivale nikakve standardne operativne procedure, osobe koje vrše monitoring ipak treba da ocijene da li su postojali odgovarajući resursi.	Ovo će vjerovatno biti subjektivna ocjena osobe koja vrši monitoring, koja treba da zabilježi da se većina jedinica žali da uglavnom nemaju resurse, i da shodno uzme u obzir resurse koji stoje na raspolaganju ostalim uporedivim istražiteljskim jedinicama.
F.13	Policijski istražitelji imaju na raspolaganju posebne prostorije za vođenje razgovora sa djecom za koju se sumnja da su žrtve seksualnog nasilja ili eksploatacije, uključujući i trgovinu ljudima, i koristili su takve prostorije makar u nekim slučajevima koji su istraživani tokom perioda izvještavanja.	Publikacije policije ili nacionalnog izvjestioca ili državne službe za zaštitu djece. Povratne informacije od djece žrtava preko njihovih pravnih savjetnika, OCD ili službenika za zaštitu djece.	„Posebne“ označava da u takvim prostorijama postoji specijalizovana oprema da bi se dete opustilo. Ovaj indikator je prost broj i ne zahtjeva nikakvu kalkulaciju.	

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
F.14	% policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Policija	„Broj policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima“ se odnosi na broj istražitelja koji su bili uključeni u rad na slučajevima trgovine ljudima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima.
F.15	% policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Policija	„Broj policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima“ se odnosi na broj policijskih istražitelja koji su bili uključeni u rad na slučajevima trgovine ljudima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj policijskih istražitelja koji rade na slučajevima trgovine ljudima.
F.16	% tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Tužilaštvo	„Broj tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima“ se odnosi na broj tužilaca koji su bili uključeni u rad na slučajevima trgovine ljudima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima.
F.17	% tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Tužilaštvo	„Broj tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima“ se odnosi na broj tužilaca koji su bili uključeni u rad na slučajevima trgovine ljudima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj tužilaca koji rade na slučajevima trgovine ljudima.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
F.18	% sudija-predsjednika vijeća u slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Sudstvo	„Broj sudija-predsjednika vijeća u slučajevima trgovine ljudima“ se odnosi na broj sudija koji su predsjedavali većima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj sudija-predsjednika veća u slučajevima trgovine ljudima koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj sudija-predsjednika vijeća u slučajevima trgovine ljudima.
F.19	% sudija-predsjednika veća u slučajevima trgovine ljudima, a koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Sudstvo	„Broj sudija-predsjednika vijeća u slučajevima trgovine ljudima“ se odnosi na broj sudija koji su predsjedavali većima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj sudija-predsjednika veća u slučajevima trgovine ljudima i koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj sudija-predsjednika veća u slučajevima trgovine ljudima.
F.20	% socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima, a koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Socijalne službe	„Broj socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima“ se odnosi na broj socijalnih radnika koji su bili uključeni u rad na slučajevima trgovine ljudima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima koji su pohađali napredni trening na temu trgovine ljudima u posljednjih [x] godina / Ukupan broj socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima
F.21	% socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima, a koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima tokom određenog vremenskog perioda (npr. u posljednje dvije godine).	Socijalne službe	„Broj socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima“ se odnosi na broj socijalnih radnika koji su bili uključeni u rad na slučajevima trgovine ljudima tokom perioda izvještavanja. „U posljednjih [x] godina“ znači u periodu od [x] godina prije perioda izvještavanja.	Broj socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima i koji su pohađali osnovnu obuku na temu trgovine ljudima u posljednjih / Ukupan broj socijalnih radnika koji pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima

F.3 Rod

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
F.c	Zaposleni u specijalizovanim istražnim jedinicama za suzbijanje trgovine ljudima imaju odgovarajući rodni profil za sprovođenje proaktivne i reaktivne istrage u slučajevima trgovine ljudima (u skladu sa Standardnim operativnim procedurama).		Ovo je okvirni indikator i na njega se može odgovoriti kroz analizu sljedećih 5 podindikatora	
F.22	Specijalizovane policijske istražne jedinice za suzbijanje trgovine ljudima imaju žene-istražiteljke koje su učestvovala u nekim istragama.	Policija. Povratne informacije od žrtava.		
F.23	Policijski istražitelji (i muškarci i žene) su tretirali s poštovanjem moguće i zvanično priznate žrtve trgovine ljudima tokom intervjua.	Policija. Povratne informacije od žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD.		
F.24	Razgovore sa djevojkama mlađim od 18 godina o seksualnom nasilju (i u kontekstu trgovine ljudima) su vodile specijalizovane policijske istražiteljke.	Policija. OCD specijalizovane za problem seksualnog nasilja nad djecom.		
F.25	Na raspolaganju je dovoljan broj muškaraca i žena prevodilaca sa odgovarajućom stručnošću.	Državne službe i institucije	„Na raspolaganju“ znači da oni postoje (npr. u relevantnim registrima i listama policije, tužilaštava, sudova itd.) i da su na raspolaganju za prevođenje kad je potrebno, onoliko često koliko je potrebno i u potrebnom trajanju. „Odgovarajuća stručnost“ znači da su u stanju da prevode u skladu sa standardom koji omogućava žrtvi da:	Nema kalkulacije.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			(a) u potpunosti razumije pravna pitanja, procese i procedure; (b) u potpunosti razumije svoja prava, kao i usluge i podršku koja im stoji na raspolaganju; (c) činjenice koje žrtva iznese i njene želje budu jasno prenijete relevantnim organima; (d) donese informisane odluke. Ovaj indikator zahtjeva procjenu u vezi sa sljedećim pitanjima: (a) da li rodna ravnoteža prevodilaca odgovara rodnoj strukturi žrtava; (b) dostupnost prevodilaca; (c) kvalitet prevodilaca.	
F.26	Udio OCD koje učestvuju u državnom koordinacionom tijelu za suzbijanje trgovine ljudima koje su specijalizovane za žene.	Sekretarijat koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima. OCD koje učestvuju u tom tijelu.		Broj OCD koje su specijalizovane za žene / Ukupan broj OCD u koordinacionom tijelu.

F.4 Državna koordinacija i saradnja

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
F.27	Broj sastanaka državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima (kako god da se zove) u periodu izvještavanja.	Zapisnici sa sastanaka (ako postoje). Sekretarijat koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.	Ovaj indikator je prost broj i ne zahtjeva nikakvu kalkulaciju. Treba izvršiti procjenu da li je broj sastanaka adekvatan ili nije. Treba napomenuti i ako koordinaciono tijelo ne postoji ili ne funkcioniše.	Nema kalkulacije.
F.28	Učešće relevantnih državnih službi i institucija na svim sastancima koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.	Zapisnici sa sastanaka. Sekretarijat koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.	Ovo je kvalitativni indikator kojim se mjeri udio <u>državnih</u> institucija koje su članice koordinacionog tijela, a koje su zaista prisustvovala sastancima.	Za svaki sastanak za koji postoje podaci o prisustvu dati udio državnih članica koje su prisustvovala.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
F.29	Prosječan broj OCD predstavljenih na svakom sastanku državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.	Zapisnici sa sastanaka. OCD.		
F.30	% OCD pozvanih na sastanke državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima, a koje su specijalizovane za pitanje prava žena ili nasilja prema ženama.	Zapisnici sa sastanaka. Sekretarijat koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.		OCD pozvanih na sastanke državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima, a koje su specijalizovane za pitanje prava žena ili nasilja prema ženama / Ukupan broj OCD pozvanih na sastanke državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.
F.31	% OCD pozvanih na sastanke državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima, a koje su specijalizovane za prava djeteta ili dječju zaštitu.	Zapisnici sa sastanaka. Sekretarijat koordinacionog tela za suzbijanje trgovine ljudima.		Broj OCD pozvanih na sastanke državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima, a koje su specijalizovane za prava djeteta ili dječju zaštitu / Ukupan broj OCD pozvanih na sastanke državnog koordinacionog tijela za suzbijanje trgovine ljudima.
F.32	Nivo učešća OCD koje imaju neku ulogu ili odgovornost u državnom sistemu za suzbijanje trgovine ljudima ili pružanje pomoći žrtvama trgovine ljudima.	OCD. Državne institucije i službe.	Ovaj indikator zahtjeva procjenu da li su OCD adekvatno zastupljene u državnom sistemu za suzbijanje trgovine ljudima.	Nema kalkulacije.
F.33	Broj OCD koje imaju formalnu ulogu ili odgovornost u državnom sistemu za suzbijanje trgovine ljudima ili pružanje pomoći žrtvama trgovine ljudima	Državne institucije i službe.	Ovaj indikator je isti kao F.32, ali mu je cilj da pokaže da li je učešće OCD formalno . Formalizovanost učešća se pokazuje kroz postojanje pisanih zvaničnih dokumenata u kojima se precizira	Nema kalkulacije.

Broj	Indikator	Mogući izvori	Napomena	Kalkulacija
			uloga OCD, kao što su pisani sporazumi sa OCD, institucionalne smjernice, procedure, akcioni planovi itd. Ovaj indikator zahtjeva procjenu da li su OCD adekvatno zastupljene u državnom sistemu za suzbojanje trgovine ljudima.	
F.34	Državno koordinaciono tijelo za suzbijanje trgovine ljudima je donijelo odluku o najmanje jednoj politici ili praksi tokom perioda izveštavanja, kojom prilikom su u obzir uzeti komentari ili preporuke koje su dale neke OCD.	Zapisnici sa sastanaka. OCD.		
F.35	% mogućih slučajeva trgovine ljudima gdje su državne institucije ili službe tražile pomoć relevantnih OCD.	OCD.	N/A	Broj mogućih slučajeva trgovine ljudima u kojima su državne institucije ili službe tražile pomoć relevantnih OCD / Ukupan broj slučajeva.
F.36	% zahtjeva OCD prema državnim institucijama i službama u vezi sa informacijama o, tj. podršci za moguće žrtve, a na koje zahtjeve je dobijen odgovarajući odgovor u roku od [precizirati vreme].	OCD.	Kako bi se sistematično pratio učinak državnih institucija i službi u ovom smislu, preporučuje se da sve OCD u zemlji koje pružaju pomoć žrtvama naprave bazu podataka i mehanizam razmjene informacija kroz koji bi svi zahtjevi za informacije ili podršku upućeni državnim institucijama bili dokumentovani i analizirani i o njima se izvještavalo.	Broj zahtjeva OCD prema državnim institucijama i službama u vezi sa informacijama o, tj. podršci za moguće žrtve, a na koje zahtjeve je dobijen odgovarajući odgovor u roku od [precizirati vrijeme] / Ukupan broj takvih zahtjeva.

F.5 Međunarodna saradnja

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			Za odeljak #F.4 ne postoji okvirni indikator.	
F.37	Broj istraga u slučajevima trgovine ljudima koje su sprovedene u saradnji sa drugim državama.	Ministarstvo spoljnih poslova. Policija.	Ovaj indikator je prost broj i ne zahtijeva kalkulaciju.	Nema kalkulacije.
F.38	Broj istraga u vezi sa nedržavljanima čiji nestanak je prijavljen, a koje su sprovedene na zahtjev vlade (ili službe) neke strane države ili međunarodne organizacije (kao što je Interpol).	Ministarstvo spoljnih poslova. Policijska jedinica koja se bavi nestalim licima.	Ovaj indikator je prost broj i ne zahtijeva kalkulaciju.	Nema kalkulacije.
F.39	U koliko prilika su podaci prosljeđeni organima druge države bez zahtjeva te države za datim podacima.	Policija.	Ovaj indikator ima za cilj da pokaže da li takve procedure postoje ili ne i u kojoj mjeri se primjenjuju.	Nema kalkulacije.
F.40	% mogućih žrtava trgovine ljudima čiji su slučajevi istraženi u zemlji na osnovu žalbe/ prijave koju su podnijeli organi druge države.	Zvanične statistike države u kojoj je počinjeno krivično djelo (djela) protiv žrtve. Državne institucije i službe.	Ovaj indikator prati broj istraga koje su pokrenute zbog žalbe ili prijave jedne države drugoj. Na primjer, žrtva u državi svog boravka (npr. državi A) prijavi djelo počinjeno prema njoj u nekoj drugoj državi (državi B). Na osnovu toga, država A prosljeđuje prijavu državi B u kojoj je djelo učinjeno, i država B tada preduzima istragu po prijavi države A. Stoga ovaj indikator prati situaciju iz ugla države B.	Broj slučajeva potencijalnih žrtava trgovine ljudima koji su predmet istrage na bazi prijave ili žalbe nadležnih organa druge države / Ukupan broj prijava ili žalbi koje je primila [država koja je predmet praćenja].

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
F41	Broj slučajeva u kojima je korišćena međunarodna pravna pomoć sa drugom državom, uključujući i Zajedničke istražne timove (ZIT) koje finansira Evropska komisija, a koji su osnovani radi sprovođenja istrage u dvije države.	Državne institucije i službe (kao što je specijalizovana policijska istražna jedinica). Evropska komisija. Nacionalni izvjestilac.	Zajednički istražni tim (ZIT) je istražni tim formiran sa određenim vremenskim trajanjem na bazi sporazuma dvije ili više država članica EU i/ili nadležnih organa sa konkretnom svrhom. Države koje nisu članice EU mogu učestvovati u ZIT uz saglasnost ostalih strana. Cilj ZIT je da vodi istragu u konkretnom slučaju. Nije moguće osnovati udarnu grupu sa opštom kompetencijom za određenu vrstu krivičnih djela, niti je moguće osnovati stalan operativni tim koristeći strukturu i koncept ZIT.	Prost broj, ako je moguće raščlanjen tako da prikaže koliko je puta korišćena međunarodna pravna pomoć i sa kojom državom.

G. DOSTUPNOST PODATAKA, ZAŠTITA PODATAKA I ZAŠTITA PRIVATNOG ŽIVOTA

G.2 Rukovanje i zaštita podataka u praksi

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
			Ne postoji jedan okvirni indikator za odjeljak G, pošto pokriva više različitih tema.	
G.10	Država ili državni službenik, kao što je nacionalni izvjestilac o trgovini ljudima, je objavio makar jedan javni izvještaj tokom perioda praćenja o napretku države u suzbijanju trgovine ljudima.	Objavljeni izvještaji.	Takav izvještaj je sadržao makar podatke o hapšenjima, sudskim postupcima i presudama trgovcima ljudima, kao i o identifikaciji maloljetnih i punoljetnih žrtava.	Da / ne. Prokomentarišite sadržaj javno objavljenih podataka. Napomenite ako organizacije koje se bave suzbijanjem trgovine ljudima smatraju da objavljeni podaci nijesu tačni.
G.11	Osim podataka koje objavljuje država ili državna služba, državni organi su odgovarali na dodatne zahtjeve za pristup podacima o suzbijanju trgovine ljudima (bilo da se radi o telefonskim pozivima, dopisima ili zahtjevima na osnovu Zakona o informacijama od javnog značaja).	Novinari, zakonodavac, OCD i drugi koji su tražili dodatne informacije.		Da / ne. Ako odgovor nije dobijen samo za određenu kategoriju zahtjeva, napomenite o kojoj kategoriji se radi.
G.12	Procedure i smjernice koje su tokom posmatranog perioda korišćene za identifikaciju žrtava, uključujući i kriterijume za identifikaciju neke osobe kao moguće ili zvanično prepoznate žrtve, su javno dostupni specijalizovanim anti-trafiking OCD i advokatima.	Nacionalni izvjestilac. Nacionalni mehanizam za upućivanje. Povratne informacije od žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD.	Cilj ovog indikatora nije samo da potvrdi da su postojale pisane procedure i smjernice, nego i da su one korišćene prilikom odlučivanja tokom perioda praćenja (tj. da se ne radi samo o procedurama „na papiru“ koje nijesu primjenjivane u praksi).	Da / ne Prokomentarišite ako nijesu bile dostupne tačne informacije o procedurama i smjernicama.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
G.13	% žrtava čiji su identitet i privatnost bili adekvatno zaštićeni (kao rezultat primjene procedura i smjernica koje su poštovali svi akteri uključeni u identifikaciju, zaštitu i podršku žrtvama).	Nacionalni izvjestilac. Nacionalni mehanizam za upućivanje. Povratne informacije od žrtava preko njihovih pravnih savjetnika ili OCD.	Ovaj procenat se može istražiti tako što će se utvrditi u koliko slučajeva je otkriven identitet žrtve (direktno ili indirektno) i u koliko slučajeva je narušena njihova privatnost.	Broj identifikovanih žrtava koje su uživale bilo koju vrstu zaštite tokom godine, a čiji identitet nije otkriven javnosti ili medijima ili na neki drugi neprikladan način / Ukupan broj identifikovanih žrtava koje su uživale bilo koju vrstu zaštite tokom godine.
G.14	% slučajeva gdje lični podaci žrtve nijesu bili čuvani ili korišćeni u skladu sa Konvencijom o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka (ETS No. 108).	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Praćanje medija, uključujući i internet.	Ovaj indikator se prije svega odnosi na Konvenciju Savjeta Evrope. Oni akteri koji žele da prate praksu svoje države kod čuvanja i korišćenja ličnih podataka mogu da razmotre i neke druge regionalne konvencije o zaštiti podataka.	Broj slučajeva gdje lični podaci žrtve nijesu bili čuvani ili korišćeni u skladu sa Konvencijom o zaštiti pojedinaca u pogledu automatske obrade ličnih podataka (ETS No. 108) / Ukupan broj žrtava.
G.15	% slučajeva gdje su državni organi otkrili informacije ili lične podatke žrtve na način koji je bio neodgovarajući ili koji je povrijedio pravo žrtve na privatnost.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Praćanje medija, uključujući i internet.	Ovaj indikator treba izmjeriti bez obzira da li je otkrivanje ličnih podataka ili informacija o žrtvi imalo negativne posljedice po njenu situaciju.	Broj slučajeva gdje su državni organi objavili informacije o žrtvi ili njene lične podatke / Ukupan broj žrtava.
G.16	% slučajeva gdje je identitet punoljetne žrtve trgovine ljudima javno otkriven, ili su javno otkriveni detalji koji omogućavaju identifikaciju žrtve, u nacionalnim medijima bez pune saglasnosti žrtve.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Praćanje medija, uključujući i internet.	Ovaj indikator istražuje otkrivanje identiteta žrtve u medijima, bilo da je žrtva identifikovana u inostranstvu ili u državi koja se prati.	Broj slučajeva u kojima je identitet žrtve javno objavljen u medijima / Ukupan broj žrtava
G.17	% slučajeva gdje je identitet maloljetne žrtve trgovine ljudima javno otkriven, ili su javno otkriveni detalji koji omogućavaju identifikaciju djeteta žrtve, u nacionalnim medijima.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Praćanje medija, uključujući i internet.	Ovaj indikator polazi od pretpostavke da je javno otkrivanje identiteta djeteta žrtve ili otkrivanje detalja koji omogućavaju identifikaciju žrtve rijetko u najboljem interesu djeteta.	Broj slučajeva u kojima je javno objelodanjen identitet djeteta žrtve / Ukupan broj maloljetnih žrtava

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
G.18	Broj medijskih izvještaja u kojima je otkriven identitet žrtve trgovine ljudima (i maloljetne i punoletne) ili koji sadrži detalje koji omogućavaju njeno prepoznavanje.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Praćanje medija, uključujući i internet. Zaštitnik građana. Državna medijska agencija	Ovo znači ukupan broj medijskih izvještaja koji javno identifikuju žrtvu trgovine ljudima na bilo koji način, uključujući štampu, televiziju, radio, internet. Ovaj indikator polazi od pretpostavke da svako otkrivanje identiteta od strane medija nije željeno, tj. da je bez pristanka. Broj medijskih izvještaja znači pojedinalna izdanja, TV emisije, radio emisije, veb sajtove, i može se odnositi na on-line, štampane i elektronske izvještaje.	Nema kalkulacije.
G.19	% slučajeva gdje su nadležni organi, sud ili strukovno udruženje koje zastupa medije kaznili medijsku organizaciju zbog otkrivanja identiteta žrtve bez njenog pristanka.	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Sudske statistike. Zaštitnik građana. Državna medijska agencija.	Za potrebe ovog indikatora, pretpostavlja se da je svako otkrivanje identiteta neželjeno i neodobreno kada žrtva nije dala svoj formalni pristanak.	Broj slučajeva gdje su mediji kažnjeni zbog otkrivanja identiteta žrtve / Ukupan broj slučajeva neželjenog otkrivanja identiteta žrtve.
G.21	% slučajeva gdje kazna izrečena mediju nije u potpunosti primijenjena u periodu od [precizirati].	Žalbe žrtava. Pravni savjetnici žrtava. OCD. Drugi akteri. Sudske statistike. Zaštitnik građana. Državna medijska agencija.	Za potrebe ovog indikatora, kazne koje nisu u potpunosti primijenjene ili nisu primijenjene uopšte u toku određenog vremena se isto tretiraju. U slučaju novčane kazne, „nije u potpunosti primijenjena“ znači da novčana kazna nije bila u potpunosti naplaćena tokom određenog vremena. U slučaju nenovčanih kazni, to znači da određene radnje nisu bile izvršene tokom određenog vremena.	Broj slučajeva gdje kazna izrečena mediju nije u potpunosti primijenjena u periodu od [precizirati] / Ukupan broj slučajeva gdje je izrečena kazna.

Broj	Indikator	Mogući izvor	Napomena	Kalkulacija
G.22	Sami državni organi, ili međunarodna organizacija koja radi sa državnim organima, su sproveli istraživanje o iskustvu emigranata iz države koja se prati u radu u inostranstvu.	Nacionalni izvjestilac. Državni zavod za statistiku (ili jedinica za radnu statistiku). ICMPD. IOM.	O ovome je najlakše izvjestiti ako je istraživanje rezultiralo publikacijom. Ovaj indikator je relevantan samo za države čiji državljani u značajnom broju rade u inostranstvu. Sprovođenje (ili naručivanje) istraživanja ove vrste pokazuje interesovanje za to da li je značajan broj migranata doživio prinudni rad ili neki drugi oblik eksploatacije kao oblik trgovine ljudima.	Da = neki podaci su prikupljeni tokom perioda koji se prati. Ne = Nije poznato da su prikupljeni podaci (iako su ranije bili prikupljeni relevantni podaci).

ANEKS 1: LISTA ODABRANIH RELEVANTNIH MEĐUNARODNIH INSTRUMENATA I STANDARDA

Savjet Evrope, Konvencija o borbi protiv trgovine ljudima, Službeni glasnik Republike Srbije - Međunarodni ugovori, br. 19/2009.

Agencija za osnovna prava EU, Guardianship for children deprived of parental care – A handbook to reinforce guardianship systems to cater for the specific needs of child victims of trafficking [Starateljstvo nad djecom lišenom roditeljskog staranja - priručnik za jačanje sistema starateljstva radi pružanja usluga u skladu sa posebnim potrebama djece žrtava trgovine ljudima], 2014.

Međunarodna organizacija rada, ILO Operational Indicators of Trafficking in Human Beings [Operativni indikatori MOR za trgovinu ljudima], 2009, pristupljeno preko http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/publication/wcms_105023.pdf.

Međunarodna organizacija za migracije, Handbook on Direct Assistance for Victims of Trafficking [Priručnik o direktnoj pomoći žrtvama trgovine ljudima], 2007.

OSCE/ODIHR, National Referral Mechanisms. Joining Efforts to Protect the Right of Trafficked Persons. A Practical Handbook [Nacionalni mehanizmi za upućivanje. Ujedinjavanje napora radi zaštite prava žrtava trgovine ljudima. Praktični vodič], 2004.

OSCE/ODIHR, Guiding Principles on Human Rights in the Return of Trafficked Persons [Osnovna načela o ljudskim pravima prilikom povratka žrtava trgovine ljudima], 2014, pristupljeno preko <http://www.osce.org/odihr/124268?download=true>.

Roth, P., Uhl, B., Wijers, M., and Zikkenheiner, W., Data Protection Challenges in Anti-Trafficking Policies. A Practical Guide [Izazovi zaštite podataka u politikama suzbijanja trgovine ljudima. Praktičan vodič]. DataACT (Data protection in anti-trafficking action). KOK e.V. – German NGO Network against Trafficking in Human Beings, Berlin, 2015, pristupljeno preko <http://www.dataact-project.org/en/materials/study.html>.

Fond za djecu Ujedinjenih nacija (UNICEF), Guidelines For Protection of the Rights of Children Victims Trafficking in Southeastern Europe [Smjernice za zaštitu prava djece žrtava trgovine ljudima u Jugoistočnoj Evropi], maj 2003.

UNICEF, Reference Guide on Protection of the Rights of Children Victims of Trafficking in Europe [Referentni vodič za zaštitu prava djece žrtava trgovine ljudima u Evropi], Regionalna kancelarija Unicefa za CIE/ZND, Ženeva, 2006.

UNICEF, Guidelines on the Protection of Child Victims of Trafficking [Smjernice za zaštitu djece žrtava trgovine ljudima], septembar 2006.

Komite UN za prava djeteta (CRC), CRC General Comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin [Opšti komentar Komiteta br. 6 (2005): Postupanje sa djecom bez pratnje i razdvojenom djecom van njihove zemlje porijekla], 1. septembar 2005, CRC/GC/2005/6.

Komite UN za prava deteta (CRC), General Comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), [Opšti komentar Komiteta br. 14 (2013) o pravu djeteta da se primarno u razmatranje uzima njegov najbolji interes (član 3, stav 1)], 29 maj 2013, CRC /C/ GC/14.

Generalna skupština UN, Konvencija o pravima djeteta, Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori, br. 15/90 i Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 4/96 i 2/97.

Generalna skupština UN, Protokol za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudskim bićima, naročito ženama i djecom koji dopunjuje Konvenciju UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori, br. 6/2001.

Visoki komesar UN za ljudska prava, Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking [Preporučeni principi i smjernice o ljudskim pravima i trgovini ljudima], 20. maj 2002, E/2002/68/Add.

Kancelarija visokog komesara UN za ljudska prava (OHCHR), Commentary. Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human

Trafficking [Komentar. Preporučeni principi i smjernice o ljudskim pravima i trgovini ljudima], 2010, HR/PUB/10/2.

Visoki komesar UN za izbjeglice (UNHCR), Guidelines on International Protection: The application of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees to victims of trafficking and persons at risk of being trafficked [Smjernice o međunarodnoj zaštiti: primjena Člana 1A(2) Konvencije iz 1951. godine i/ili Protokola iz 1967. godine u vezi sa statusom izbjeglica na žrtve trgovine ljudima i osobe u riziku da postanu žrtve trgovine ljudima],HCR/GIP/06/07, 7. april 2006.

Kancelarija UN za borbu protiv droge i kriminala (UNODC). International Framework for Action To Implement the Trafficking in Persons Protocol [Međunarodni okvir za primjenu Protokola protiv trgovine ljudima]. Ujedinjene nacije, Njujork, 2009.

WOMEN'S RIGHTS CENTER
CENTAR ZA ŽENSKA PRAVA

PODGORICA, 2016